

Motion till riksdagen 2021/22:3938

av **Jimmie Åkesson m.fl. (SD)**

Nu är det dags för Sverige – Sverigedemokraternas förslag till statsbudget 2022

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2022 enligt förslaget i avsnitt 23.8 i motionen och ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2023 och 2024 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt vad som föreslås i motionen (avsnitt 23.9).
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2022 enligt vad som föreslås i motionen (avsnitt 23.6).
5. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2023 och 2024 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt vad som föreslås i motionen (avsnitt 23.7).

Motivering

Innehåll

Förslag till riksdagsbeslut	1
Motivering	2
1. Inledning	10
1.1. Pandemin är även en ekonomisk kris	10
1.2. Vårdskulden ska betalas av	11
1.3. Gängkriminaliteten ska tryckas tillbaka	11
1.4. Pensionerna ska stärkas	12
1.5. Svensk välfärd ska återupprättas	12
1.6. En politik som sätter Sverige främst	13
2. Den makroekonomiska utvecklingen	14
2.1. Konjunkturläget i omvärlden	14
2.2. Konjunkturläget i Sverige	17
Företag	19
2.3. Utsikter för arbetslösheten	20
2.4. Pandemin medför en fortsatt ovisshet	23
3. Arbete/Företag	24
3.1. Mer i plånboken för arbetstagare och pensionärer	24
3.2. Utökad växa-stöd och lindrat sjuklöneansvar	25
3.3. Starta eget-bidrag	26
3.4. Lärlingsanställningar	26
3.5. Utbildning för riktiga jobb	27
3.6. Statligt finansierad a-kassa	27
3.7. Ökad trygghet på jobbet	28
4. Kommunsektorn	29
Fler ska försörja färre	30
4.1. En långsiktig förstärkning av kommunsektorn	31

4.2.	Regionaliserad fastighetsskatt	32
4.3.	Indirekta effekter och minskade utgifter	34
4.4.	Sammantagen varaktig förstärkning av kommunsektorn	34
5.	Vård och omsorg	35
5.1.	Minskad vårdskuld	37
5.2.	Personal inom regional sjukvård och kommunal äldreomsorg	38
5.3.	Assistansersättning	39
5.4.	Kvinnors hälsa	40
	Nationellt forskningsprogram för kvinnors hälsa	41
5.5.	Psykisk ohälsa	41
	Långtidscovid, postcovid	41
	Barn- och ungdomspsykiatri	42
	Suicid	43
	Behov av breda åtgärder	43
6.	Trygghet	45
6.1.	Förstärkning av Polismyndigheten	45
	Särskild lönesatsning	46
	10 000 fler poliser till 2024	46
	Betald polisutbildning	46
	Investeringar i den tekniska miljön och kameraövervakning	46
	Renodling av polisens arbetsuppgifter	46
	Förstärkning av NFC	47
	Stärkt gränspolis	47
	En bred förstärkning	47
6.2.	Flaskhalsarna ska byggas bort	47
6.3.	Ett riktigt brottsofferperspektiv	48
6.4.	Våld i nära relationer	48
	Kvinnojourer	50
	Kunskapslyft	50

7.	Skola och utbildning	51
	Utbildningsväsendets kostnadsutveckling	51
	Skolresultatens utveckling	51
	Ordning och reda/trygghet	52
7.1.	Höjd status för läraryrket	54
7.2.	Förskolemiljard och slopat karensavdrag	55
7.3.	Ordning och reda	55
7.4.	Tvååriga yrkesprogram i gymnasieskolan	56
7.5.	Kvalitetssatsning på högskolor och universitet	57
7.6.	Ökad generell skolpeng	57
8.	Pensioner	58
8.1.	Med nuvarande inriktning riskerar kostnaden för grundskyddet att rusa	59
8.2.	Pensionen i siffror	60
8.3.	Principer för en pensionsreform	62
	Både nuvarande och kommande pensionärer ska omfattas	62
	Det ska löna sig att arbeta	62
	Kostnaden ska bäras av staten	62
	En höjning av pensioner behöver undvika kannibaleffekter	62
	Pensionssystemet ska bli tydligare och mer överblickbart	62
8.4.	Höjda pensionsavsättningar	63
	Konsekvenser för företagen	63
	Konsekvenser för personer med låg pension	64
	Offentligfinansiell effekt	65
8.5.	Bättre möjligheter att pensionsspara privat	66
	Återinförandet av privat pensionssparande	66
	Sänkt skatt på investeringssparkonto	67
8.6.	Stärkt grundskydd för de mest utsatta	68
9.	Ökad trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	68
	Förutsättningar för en fungerande socialförsäkring	68

9.1.	Förändra bedömning för sjuk- och aktivitetsersättning	70
9.2.	Merkostnadsersättning och handikappersättning – inkludera hjälpbehov	70
9.3.	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	71
9.4.	Bemötande vid psykisk ohälsa och minskade handläggningstider	72
10.	Trygga familjer grunden för ett tryggt samhälle	73
10.1.	Stärk de socioekonomiskt svaga barnfamiljerna	73
10.2.	Bidrag till förstföderskor	73
10.3.	Graviditetsdagar och mödravårdsbesök	74
10.4.	Snabbhetspremie	74
10.5.	Fler dubbeldagar	75
10.6.	Tillfällig föräldrapenning vid barns födelse eller adoption	75
11.	Försvaret	76
12.	Krisberedskap	77
12.1.	Beredskapslager	77
12.2.	Högre självförsörjningsgrad	77
12.3.	Säkra elleveranser	78
12.4.	Nordisk krisberedskap	78
13.	Migration och integration	80
13.1.	Fler utvisningar	81
13.2.	Fler förvarsplatser	82
13.3.	Utvecklat stöd för återvandring	82
13.4.	Obligatorisk förskola för barn till nyanlända i utsatta områden	83
13.5.	Skattereduktion i stället för flerbarnstillägg	83
14.	Medborgarskap och välfärd	85
14.1.	Behovet av begränsade bidrag för tredjelandsmedborgare	85
	EU/EES-medborgare bör inte omfattas av begränsningarna	86
	Alla bosättningsbaserade förmåner bör inte omfattas av begränsningarna	87
14.2.	Arbetet med författningsförslag bör påbörjas omgående	87
	Statens kostnader för vissa bosättningsbaserade förmåner	87

14.3.	Konsekvenser av de föreslagna förändringarna	89
	Ökat antal utfärdade svenska medborgarskap	89
	Ökad kostnad för kommunsektorn	89
	Minskad invandring	89
	Sysselsättningseffekter	90
15.	Internationellt bistånd	91
15.1.	En snävare biståndsram	93
16.	Kultur och media	94
16.1.	Värna kulturarvet	95
16.2.	Kulturlotsar och Sverigecenter	96
16.3.	Bibliotekssatsning	96
16.4.	Skansen	97
16.5.	Folkhälsolyft	97
16.6.	Estetisk hållbarhet	98
16.7.	Mediestöd	98
17.	Hela landet ska leva	100
17.1.	Satsning på areella näringar	100
17.2.	Prioritera svenskt jordbruk	101
17.3.	Ansvarstagande för den nationella livsmedelsstrategin	101
17.4.	Studieskulsavdrag för lärare i glesbygd	102
18.	Kommunikationer	103
18.1.	Sänkt skatt på bensin och diesel	103
18.2.	Nej till miljöskadlig biodiesel	104
18.3.	Höjd milersättning	105
18.4.	Avskaffad bonus-malus	105
18.5.	Satsningar på infrastruktur	105
18.6.	Avskaffad trängselskatt	106
18.7.	Avskaffad flygskatt	107
19.	Energi, miljö och klimat	108

Utveckling av koldioxidutsläpp	109
Strategi för klimatförändringar	112
19.1. Fossilfri elproduktion	113
19.2. Internationella klimatinvesteringar och bio-CCS	113
19.3. Laddinfrastruktur	114
19.4. Ökade forskningsanslag för miljöteknik och bioekonomi	115
19.5. Renare närområden	115
19.6. Avskaffad skatt på avfallsförbränning	116
20. Bostäder	117
20.1. Bosparande och bolån för unga	117
20.2. Klassificera studentbostäder som elevhem	118
20.3. Höjt schablonavdrag vid uthyrning av bostad	118
20.4. Sänkt avgiftstak i skattereduktion för fastighetsavgift	119
20.5. Ökad trygghet i utsatta områden	119
21. Skatter	120
21.1. Återställd SINK-skatt	120
21.2. Utfasade ränteavdrag	120
21.3. Sänkt skatt på investeringssparkonton och kapitalförsäkringar	121
21.4. Lägre skatt på bensin och diesel	121
21.5. Avskaffad flygskatt	121
21.6. Avskaffad kemikalieskatt	121
21.7. Avskaffad skatt på plastpåsar	122
21.8. Avskaffad skatt på avfallsförbränning	122
21.9. Avskaffad bonus-malus	122
21.10. Nej till justerad förmånsbeskattning av tjänstebil	123
21.11. Återställda momssatser	123
21.12. Slopad förmånsbeskattning av sjukvård	124
22. Tabeller per utgiftsområde	125
22.1. Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	125

22.2.	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	126
22.4.	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	127
22.5.	Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	127
22.7.	Utgiftsområde 7 Internationell bistånd	129
22.8.	Utgiftsområde 8 Migration	129
22.9.	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	130
22.11.	Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	131
22.12.	Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	132
22.13.	Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	132
22.14.	Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	133
22.15.	Utgiftsområde 15 Studiestöd	134
22.16.	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	134
22.17.	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	138
22.18.	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	140
22.19.	Utgiftsområde 19 Regional tillväxt	140
22.20.	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	141
22.21.	Utgiftsområde 21 Energi	142
22.22.	Utgiftsområde 22 Kommunikationer	142
22.23.	Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	143
22.24.	Utgiftsområde 24 Näringsliv	145
22.25.	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	146
22.26.	Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	146
22.27.	Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen	146
23.	Statsbudgeten och den offentliga sektorn	147
23.1.	Utgiftstak för staten	147
23.2.	Statsbudgetens inkomster	147
23.3.	Statsbudgetens saldo och statsskuld	147
23.4.	Den offentliga sektorns finanser	148

23.5.	Kommunsektorns finanser	148
23.6.	Förslag till utgiftsramar 2022	149
23.7.	Förslag till utgiftsramar 2023–2024	150
23.8.	Beräkning av statsbudgetens inkomster 2022	151
23.9.	Beräkning av statsbudgetens inkomster 2023–2024	152

1. Inledning

Coronapandemin har satt sina spår. Risken för en allmän spridning bedömdes initialt som låg av Folkhälsomyndigheten och åtgärderna baserades på frivillighet. I stället hade det varit klokt att följa försiktighetsprincipen och ta höjd för att viruset skulle kunna vara farligare och mer smittsamt än vad det framstod som vid en första anblick. Även när smittspridningen ökade i andra länder, särskilt bland dem med ett högt antal svenska resenärer, kvarstod den godtrogna svenska strategin. Medan andra länder införde karantänsregler för inresande och restriktioner för att minska den inhemska smittspridningen var regeringen passiv. Det saknades en tydlig linje och ett tydligt ledarskap.

En ytterligare brist som blev uppenbar under pandemin var den otillräckliga krisberedskapen. I samband med att totalförsvaret monterades ned avskaffades beredskapslagren, samtidigt som regionerna i många fall minskade på lagerhållning av skyddsutrustning med en förhoppning om att material skulle kunna införskaffas snabbt vid en kris. När pandemin ökade den globala efterfrågan på skyddsutrustning och satte press på leveranskedjorna uppstod en brist som i vissa fall ledde till att skyddsutrustning saknades, eller att den skyddsutrustning som inhandlades var bristfällig.

Det är svårt att bedöma hur omfattande smittspridningen blivit om Sverige initialt, i likhet med våra grannländer, hade agerat mer resolut, eller om krisberedskapen hade varit fullgod. Oavsett vilket är det ett faktum att närmare 15 000 människor har fått sätta livet till och över en miljon fall av smitta har konstaterats. Det är ett misslyckande.

1.1. Pandemin är även en ekonomisk kris

Utöver det mänskliga lidandet har pandemin, och de införda restriktionerna för att minska smittspridningen, medfört ekonomiska konsekvenser för privatpersoner och för företag – där restauranger, sportarenor, museer, nöjesparker och annan besöksintensiv verksamhet har drabbats särskilt hårt. Krisen har resulterat i minskad lönsamhet för företagen, med färre nyanställningar och ökad arbetslöshet som följd.

Ett batteri av stödåtgärder har dock haft en mildrande effekt. Finansutskottet har hanterat åtgärder på över 400 miljarder kronor som både riktar sig till företag som fått minskad omsättning till följd av restriktionerna och till anställda i drabbade företag. Tillväxtverket har exempelvis fått in över 90 000 ansökningar om korttidspermittering, vilket har dämpat ökningen av arbetslösheten.

Det krävs dock mer för att undvika att de införda stödåtgärderna endast skjuter konkurserna framåt i tiden. Det behövs reformer för att det ska bli mer lönsamt för företagen att expandera och anställa personal.

1.2. Vårdskulden ska betalas av

Trots en hög belastning har regionerna lyckats väl med att ställa om vården under pandemin. Smittspridningen är nu lägre, vilket medfört att färre personer behöver sjukhusvård. Medan beslut fattats om att ge extra stöd till regionerna för att hantera ökade kostnader för uppskjuten vård och covid-19-relaterad vård är sjukvårdens utmaningar större än så.

Vård som kan anstå har av förklarliga skäl fått stå tillbaka under pandemin. Det innebär dels att det är fler som står i kö för medicinska åtgärder, dels att det är fler som har stått i kö länge – längre än vårdgarantins tidsgränser. Det går även att förvänta sig att antalet nya diagnoser kan komma att öka efter pandemin. Sett till exempelvis antalet som vid ett normalår insjuknar i cancer är det ett stort antal människor som inte blivit diagnostiserade för cancer.

Samtidigt hade Sverige långa vårdköer redan innan pandemin. Att dessa behöver kortas, parallellt med en ökad tillgänglighet och utbyggd primärvård, instämmer sannolikt många partier i. Dessvärre saknas det långsiktiga ekonomiska stödet till regionerna för att detta ska kunna uppnås. Tillfälliga stöd behövs för att hantera vissa av de problem som har uppstått, både innan och under pandemin, men dessa behöver kompletteras med permanenta stöd för att regionerna exempelvis ska kunna anställa fler sjuksköterskor.

1.3. Gängkriminaliteten ska tryckas tillbaka

Medan stora grupper i samhället har stått tillbaka under pandemin finns det en grupp som fortsatt verksamheten som vanligt: de gängkriminella. Gängkriminaliteten har etablerat sig som ett av de allvarligaste samhällsproblemen i Sverige. Den segregation som växt fram till följd av en ansvarslös invandringspolitik och en naiv föreställning om integration har kommit att utgöra en grogrund för större och starkare samhällsfrånvända gäng och att allt fler personer redan i unga år väljer en kriminell livsstil. Riktade polisinsatser har resulterat i att antalet skjutningar minskat i vissa områden, men utvecklingen är alltfjämt oroande och behovet av fler poliser på gatorna är alltfjämt stort.

För att komma till rätta med utvecklingen behövs det ökade resurser till rättsväsendet. Det krävs för att fler ska kunna lagföras och placeras på anstalt. Det krävs också fler straffskärpningar för att kriminella ska hållas borta från samhället och för att strafflängden i högre grad ska stämma överens med det allmänna rättsmedvetandet. Men det behövs även ökade möjligheter för att upptäcka, beivra och förebygga brottslighet. Här behövs dels ökade befogenheter för de brottsbekämpande myndigheterna, dels ett tidigare ingripande för att förhindra att unga får en kriminell identitet. Det behövs också en ökad gemenskap i samhället och en minskad segregation. Sammantaget behövs det en ny inriktning för rättsväsendet som på riktigt trycker tillbaka gängkriminaliteten, som ökar tryggheten och som sätter brottsoffret i första rummet.

1.4. Pensionerna ska stärkas

I årtal har pensionssystemet varit både eftersatt och underfinansierat. Många av dagens pensionärer är missnöjda med sin pension och blivande pensionärer är oroliga för att den inte ska räcka. Oron har till med spridit sig till de yngre generationerna där 20-åringar numera är bekymrade över sin framtida pension.

Grundtanken med den nuvarande modellen var att den skulle ge stabilitet och trygghet i pensionssystemet. Modellen har förvisso varit stabil, den har bidragit till att hålla pensionerna nere, men knappast inneburit ökad trygghet. Den enda större reformen pensionsgruppen har lyckats driva igenom är en höjning av pensionsåldern.

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att pensionerna behöver höjas och systemet reformeras. Det måste finnas en flexibilitet för pensionsåldern. Vissa vill arbeta längre och de ska självklart ha den möjligheten. Andra yrken sliter betydligt mer på kroppen och då är en allmänt högre pensionsålder fel väg att gå. Det måste finnas en insikt om, och en respekt för, att vissa yrken sliter mer på kroppen än andra och pensionssystemet behöver kunna hantera detta på ett bra och flexibelt sätt.

1.5. Svensk välfärd ska återupprättas

Sverige ska vara ett land där alla medborgare ska kunna lita på att samhället träder in och hjälper till när man av olika anledningar inte kan stå på egna ben. På samma sätt som det fungerar i en god och välfungerande familj.

En stark välfärdsstat är ett fundament för ett samhälles sammanhållning, för att skapa trygghet och för att skapa tillväxt. Utbildning, trygghet på arbetsmarknaden, vård och

omsorg är viktiga faktorer för att främja både ekonomisk tillväxt och ge individuell frihet och trygghet.

Men välfärden har fått stå tillbaka. Skolan, vården, omsorgen och trygghetssystemen är hårt belastade. Regeringens krav på strikta bedömningar har lett till rekordhöga nivåer av avslag på ansökningar om sjukpenning, där tiotusentals människor nekas sjukpenning även fast de har läkarintyg på att de inte kan jobba. Detta leder till att många långtidssjukas ekonomiska trygghet brister, vilket i slutändan ökar det kommunala försörjningsstödet.

Behoven av välfärdstjänster ökar när befolkningen växer. I takt med att befolkningen åldras ökar behovet än mer. Det kräver fler anställda, det kräver investeringar och det kräver långsiktig finansiering. För Sverigedemokraternas del är det en självklarhet att inte bara stå upp för välfärden, utan kräva att den återupprättas.

1.6. En politik som sätter Sverige främst

Sverige är ett fantastiskt land. Nationen har utgjort grunden för demokratins och de solidariska välfärdssystemens framväxt. Allt detta bör värnas och det är vår mening att ett gott samhälle byggs då dess medborgare i hög grad upplever nationell gemenskap.

Men även om Sverige är ett fantastiskt land är det långt ifrån felfritt. Medan huset fortfarande står upp syns sprickor i fasaden. Samhällsbygget – att främja ett Sverige som håller samman, som minskar sociala och kulturella klyftor – har på senare tid krackelerat. För vissa har det blivit viktigare att försvara en uppmålad bild av Sverige, i stället att hantera problemen som plågar landet.

Samhället har stora problem med en växande gängkriminalitet, med långa vårdköer, med splittring, segregation och en växande arbetslöshet. I detta läge måste vi prioritera.

Att skicka iväg en stor del av skattebetalarnas pengar till andra länder är djupt oansvarigt. Att inte ställa krav på dem som kommit till Sverige – att lära sig språket, att ta ett arbete, att anpassa sig till majoritetskulturen – drabbar både dem som har kommit hit och dem som har bott här i generationer.

Vi prioriterar annorlunda. Vi sätter Sverige och landets behov i det första rummet. Ska Sverige ha ett högt anseende utomlands måste vi börja med att vara ett gott exempel; visa att det går att kombinera tillväxt och samtidigt bry sig om miljön; visa att det går att främja internationell utveckling utan att utarma det egna landet.

Det krävs en tydlighet: Nu är det dags för Sverige.

2. Den makroekonomiska utvecklingen

2.1. Konjunkturläget i omvärlden

Coronapandemin har haft en kraftig påverkan på tillväxten i omvärlden. Under 2020 minskade global BNP med 3,4 procent, där avancerade ekonomier drabbades hårdare än genomsnittet. Detta kan dock jämföras med prognoserna i början av pandemin som visade på större tapp och lägre förväntad tillväxt för de nästkommande åren. Genom kraftiga restriktioner lyckades ett större antal länder hålla nere smittspridningen och med historiskt stora stödpaket var effekterna på arbetsmarknaden relativt milda. Därefter har återhämtningen och utvecklingen fortsatt att vara starkare än förväntat. Den globala ekonomiska tillväxten förväntas uppgå till 5,7 procent under 2021 och därefter sjunka något till 4,5 procent under 2022.

De ekonomiska förutsättningarna mellan länder skiljer sig åt. Tillgången på vaccin är en av de huvudsakliga faktorerna som kommer att påverka BNP-utvecklingen. Länder med god tillgång på vaccin kan se en ytterligare normalisering och beräknas kunna börja öppna upp sina samhällen i närtid. Till den kategorin hör nästan alla avancerade ekonomier. Länder som inte har god tillgång till vaccinet kan komma att möta nya vågor av covid-19 som begränsar den ekonomiska tillväxten i landet.

Tabell 1 – Tillväxtprognos i omvärlden, årlig procentuell förändring av real BNP.

Område	2020	2021P	2022P
USA	-3,4	6,0	3,9
Eurozonen	-6,5	5,3	4,6
Tyskland	-4,9	2,9	4,6
Frankrike	-8,0	6,3	4,0
Italien	-8,9	5,9	4,1
Spanien	-10,8	6,8	6,6
Japan	-4,6	2,5	2,1
Storbritannien	-9,8	6,7	5,2
Kanada	-5,3	5,4	4,1
Kina	2,3	8,5	5,8
Indien	-7,3	9,5	7,9
Världsekonomin	-3,4	5,7	4,5

Källa: OECD Interim Economic Outlook Forecasts, september 2021.

Den amerikanska ekonomin har haft en särskilt stabil återhämtning och förväntas gå fortsatt starkt. Mellan mars och april 2020 ökade arbetslösheten med 10 procentenheter, motsvarande cirka 2 miljoner människor. Därefter har den minskat kontinuerligt och uppgick under augusti 2021 till 5,2 procent. Hushållen har fått breda stimulanser vilket

har ökat konsumtionen och företagen har ökat investeringarna. Tillväxten kan dock dämpas något av utbudsbristen på varumarknaden och en obalans på arbetsmarknaden mellan utbud och efterfrågan.

Under sommaren har USA haft ett högt inflationstryck och mycket talar för att inflationen i närtid kommer att vara fortsatt hög till följd av fortsatta stimulansåtgärder som driver upp efterfrågan samtidigt som utbudet är lägre än vid normalläget. Detta kan leda till att åtstrammingsåtgärder behöver ske tidigare än väntat.

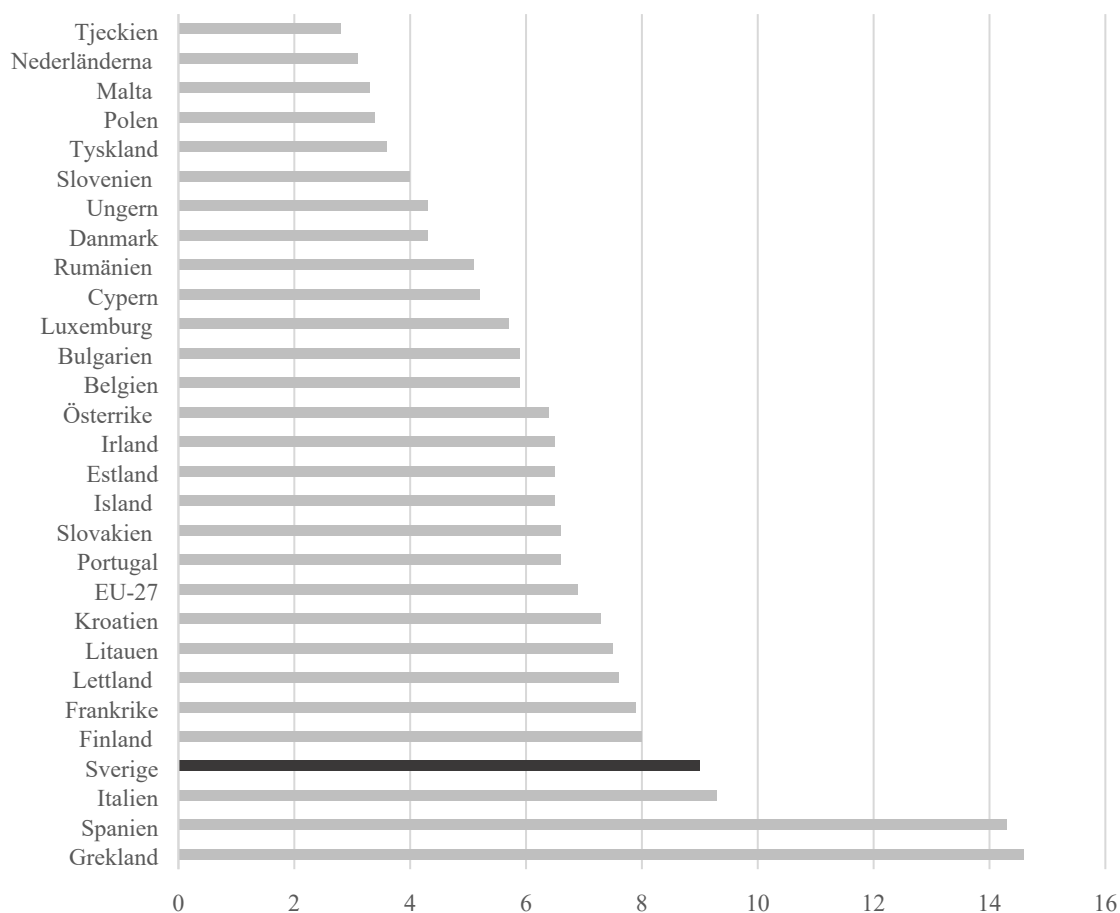
Även Asien fortsätter att gå starkt. Kina beräknas ha en BNP-tillväxt på 8,5 procent och Indien en BNP-tillväxt på 9,5 procent. Att notera är att Kinas prognosticerande tillväxtökning 2021 är en av världens kraftigaste, vilket innebär att tillväxten är tillbaka på samma nivåer som innan pandemin. 2020 var tillväxten i Kina 2,3 procent.

Det finns dock tecken som visar på en avmattning. Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin har sjunkit och antalet virusutbrott har ökat, med restriktioner och minskad ekonomisk aktivitet som följd. Det finns även ett antal risker som inte är pandemirelaterade, bland annat relationerna mellan EU och USA, störningar i leveranskedjor och strukturella utmaningar.

För eurozonen har återhämtningen släpat efter omvärlden. Vaccineringsstakten var initialt lägre än i USA och återinförda restriktioner i början av året bidrog till en lägre ekonomisk aktivitet. Under det andra kvartalet, med en ökad vaccinationstakt och lättade restriktioner, har dock tillväxten tagit fart. De höjda prognoserna beror främst på en snabbare återhämtning i Spanien och Italien.

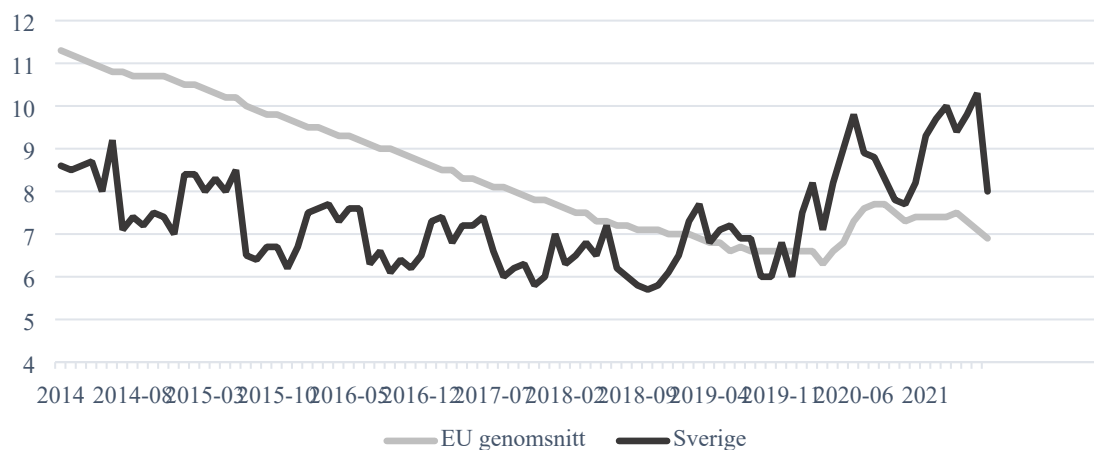
EU:s arbetslöshet ökade första gången på sju år när pandemin utbröt. Trots en stark återhämtning är arbetslösheten emellertid inte tillbaka på nivåerna före pandemin, även om skillnaderna inom EU är markanta.

Figur 1 – Arbetslöshet, juli 2021.

Källa: Eurostat

Figur 2 – Arbetslöshetens utveckling 2014–2021.

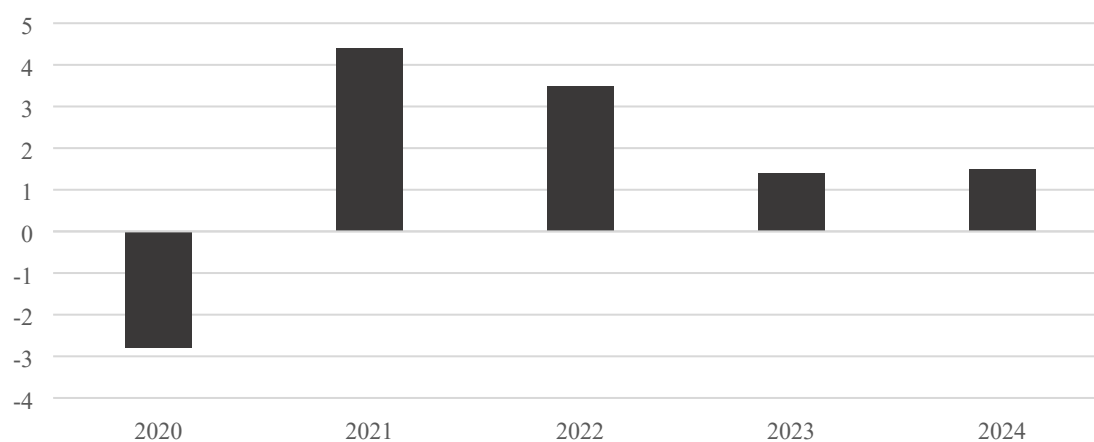
Källa: Eurostat och Arbetsförmedlingen.

2.2. Konjunkturläget i Sverige

Utsikterna för svensk ekonomi ser goda ut. Prognoserna har reviderats upp jämfört med våren till följd av en ökad återhämtning där tjänstesektorn står ut särskilt. Sveriges BNP föll inledningsvis mycket kraftigt när smittspridningen ökade. Fallet i ekonomisk aktivitet var det kraftigaste som uppmäts någonsin i Sverige. Under andra halvan av 2020 ökade aktiviteten till följd av en starkare export, hushållens ökade konsumtion och en ökning i investeringar (framförallt i maskiner och inventarier), vilket bidrog till kraftigt ökad BNP. Totalt föll Sveriges BNP med -2,8 procent under 2020. För 2021 förväntas tillväxten uppgå till 4,7 procent.

Figur 3 – Tillväxt BNP, 2020–2024, andel i procent.

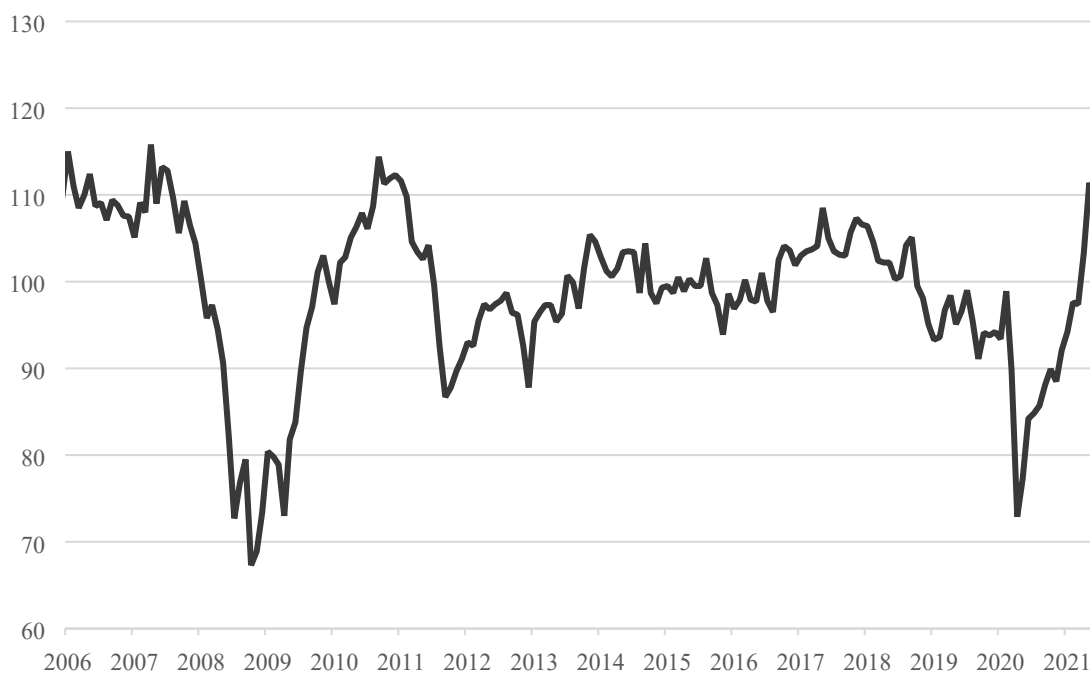

Källa: Finansdepartementet.

Hushållens konsumtion har under sommaren varit högre än under föregående år och närmar sig nivåerna som rådde före pandemin. Konsumtionen väntas öka ytterligare under hösten i takt med lättade restriktioner.

Hushållen är mer optimistiska om framtiden vilket delvis kan förklaras av bland annat korttidspermitteringar och stärkt a-kassa, men även av en expansiv penningpolitik som inneburit låga räntor samt stigande bostadspriser och börsmarknad.

Figur 4 – Konfidensindikator, hushåll.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Även företagen är fortsatt optimistiska. Konfidensindikatorn för näringslivet minskade förvisso något jämfört med junimätningen men är alltjämt på historiskt höga nivåer. Inom tillverkningsindustrin förväntar sig fler företag en ökning av produktionen de kommande tre månaderna jämfört med tidigare mätningar. På andra sidan spektrumet återfinns detaljhandeln och tjänstesektorn vars optimism har minskat något, särskilt gällande de senaste månadernas försäljningsutveckling och efterfrågeutveckling.

Anställningsplanerna har överlag blivit mer optimistiska. Företagen rapporterar att antalet anställda har ökat de senaste tre månaderna och i ungefär samma omfattning som i föregående undersökning.

Tabell 2 – Indikatorer i konjunkturbarometern

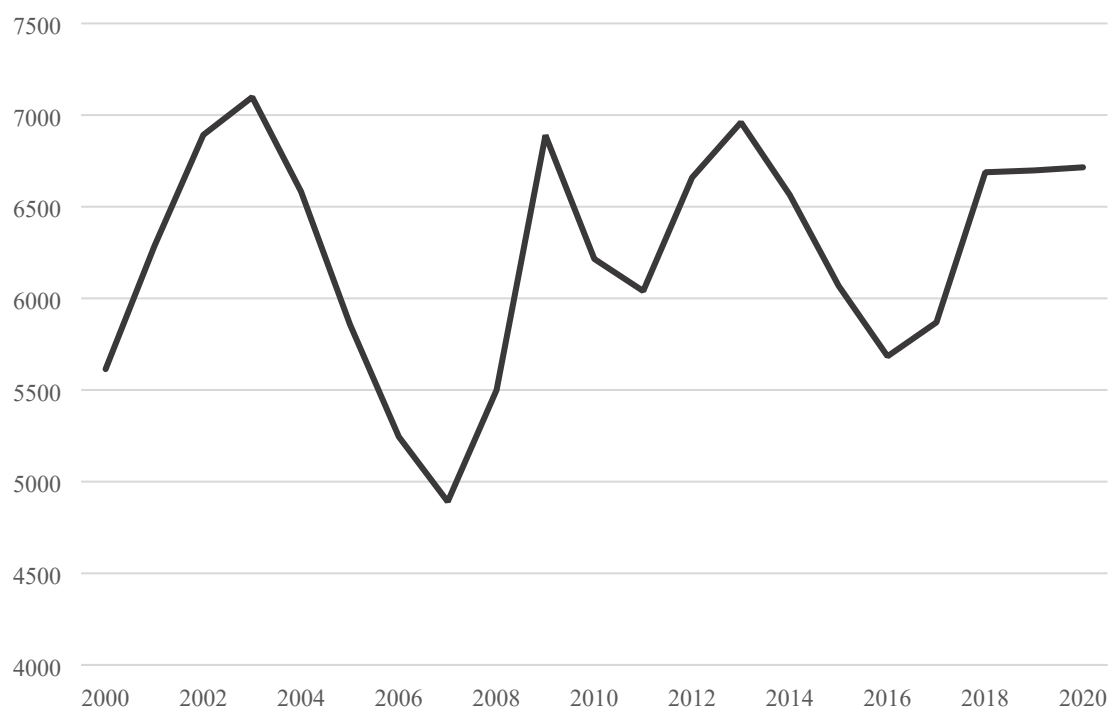
	Juni 2021
Barometerindikatorn	119,2
Konfidensindikatorer	
Tillverkningsindustrin	124,6
Bygg- och anläggning	109,3
Detaljhandel	114,1
Tjänstesektorn	112,4
Hushållen	108,7
Mikroindex hushåll	109,3
Makroindex hushåll	109,3

Källa: Konjunkturinstitutet.

Företag

Trots att restriktionerna medförde minskad lönsamhet inom flertalet personalintensiva branscher ökade inte antalet företagskonkurser, tvärtom så minskade de. Detta till följd av riktade stödåtgärder till näringslivet. Effekten av permitteringsstödet och omställningsstödet bidrog till att företag på kort sikt, som under normala förhållanden hade gått i konkurs, klarade sig. Under andra halvåret av 2020 ökade antalet konkurser och utfallet av antalet konkurser hamnade på samma nivå som året innan pandemin. För att hålla nere företagskonkurserna framgent krävs det dock att stödåtgärderna fasas ut ansvarsfullt. Ett särskilt orosmoln är anstånden på skatten som kan resultera i att i övrigt välfungerande bolag drivs till konkurs.

Figur 5 – Antal företagskonkurser, 2000–2020.

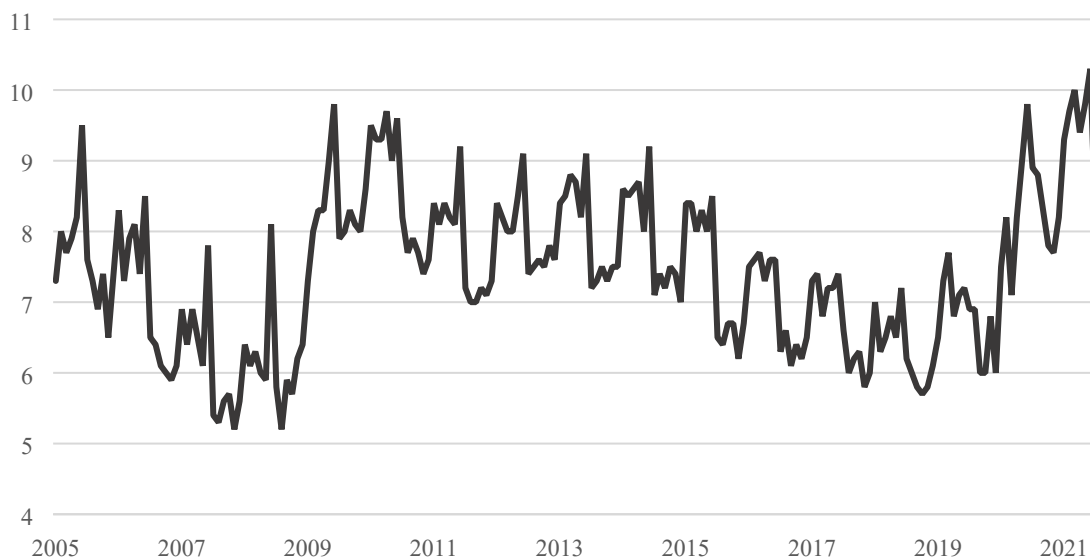

Källa: Tillväxtanalys.

2.3. Utsikter för arbetslösheten

Arbetslösheten ökade under pandemin, från 6,8 procent 2019 till 8,3 procent 2020, och har därefter planat ut. Till följd av korttidspermitteringarna har arbetsmarknaden klarat sig bättre än befarat och den ekonomiska återhämtningen får även genomslag på arbetsmarknaden där arbetsgivare i högre utsträckning söker personal.

Figur 6 – Arbetslöshet, 15–74 år, 2005–2021.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Tabell 3 – Prognos för arbetslösheten, andel i procent.

	2020	2021	2022	2023	2024
Arbetslöshet	8,3	8,8	7,7	7,0	7,0

Källa: Finansdepartementet

Det som är oroväckande i sammanhanget är de allt större problemen med matchningen på arbetsmarknaden där allt fler arbetsgivare har svårigheter att hitta personal med rätt kompetens. Detta syns även i antalet långtidsarbetslösa, det vill säga personer som varit inskrivna som arbetslösa och som varit utan arbete i sex månader eller mer. De uppgick till 190 000 personer i juli, vilket är en ökning med 25 000 personer på ett år. Av dessa är en övervägande majoritet, 62 procent, utrikes födda – där utrikes födda kvinnor är särskilt överrepresenterade.

Även för den sammantagna arbetslösheten finns det en stor diskrepans mellan inrikes och utrikes födda. Arbetslösheten för utrikes födda ligger kvar på höga nivåer (cirka 20 procent jämfört med cirka 6 procent för inrikes födda) och förväntas fortsätta att göra det under de kommande åren.

Gruppen utrikes födda är inte homogen, utan inkluderar såväl högutbildad och högkompetent arbetskraft som tillfälligt befinner sig i Sverige som personer med låg utbildning som står långt från arbetsmarknaden. Även inom undergrupperna finns det markanta skillnader, där det främst är personer från Asien och Afrika som höjer genomsnittet (och även inom dessa undergrupper finns det grupper som står för en stor del av arbetslösheten). Detta beror främst på att det är från dessa områden som Sverige har haft en hög nivå av asylrelaterad invandring.

Tabell 4 – Arbetslöshet efter födelseland, 2020.

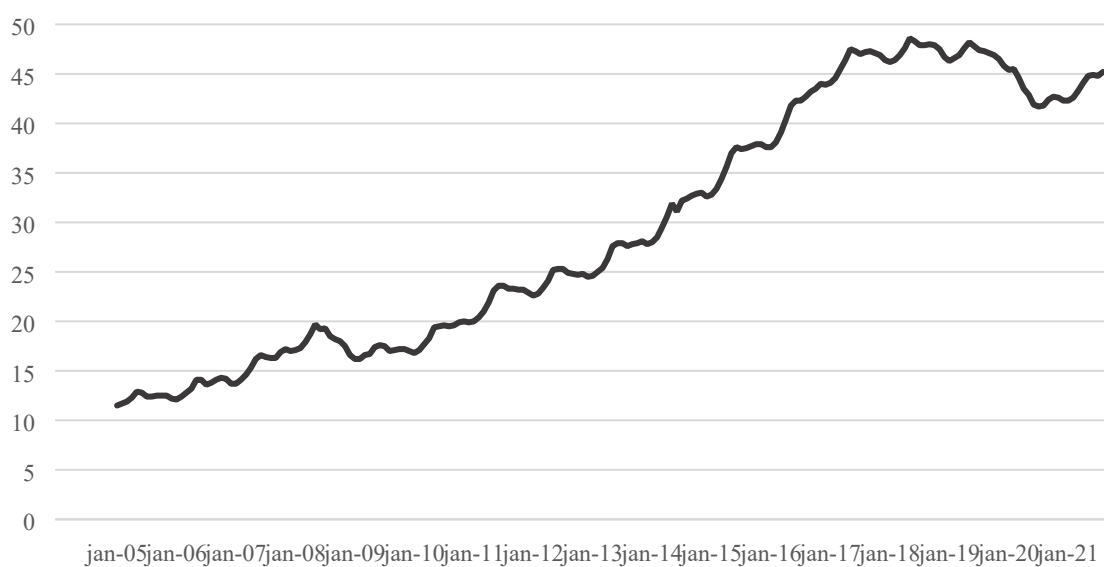
	Procentuell andel av arbetskraften 15–74 år
Inrikes födda	5,1
Utrikes födda	18,8
Europa	8,0
Sydamerika	11,2
Nordamerika	11,5
Asien	28,0
Afrika	30,1
Övriga länder	12,5

Källa: SCB

Med de tekniska framsteg som sker samt den fortsatta automatiseringen och digitaliseringen, som minskar efterfrågan på okvalificerad arbetskraft, är gruppen utrikes födda fortsatt i riskzonen givet den demografiska sammansättningen. Regeringens tidigare riktade åtgärder för att minska gapet har gett få eller inga resultat. Det blir allt tydligare att regeringens försök att anpassa arbetsmarknaden efter nyanlända i stället för att anpassa de nyanlända till arbetsmarknaden har varit en misslyckad strategi. Prognosen för hur arbetslösheten utvecklar sig är fortfarande osäker och beror på en rad faktorer så som pandemins utveckling, vaccinationen samt hur länge och i vilken grad regeringen fortsätter att stödja och stimulera ekonomin.

Arbetslöshetens sammansättning och struktur har genomgått en avsevärd förändring efter 1990-talskrisen. Den genomsnittliga arbetslöshetsnivån har ökat, både i absoluta tal och i förhållande till övriga Norden. Parallellt med att den generella arbetslösheten har ökat har antalet inskrivna arbetssökande med en svag ställning på arbetsmarknaden ökat. Antalet personer som tillhör dessa grupper – personer med kortare utbildning, utrikes födda, äldre och personer med en eller flera funktionsnedsättningar som medför nedsatt arbetsförmåga – nästintill fördubblades mellan åren 2008–2014. Därefter har utvecklingen fortsatt i samma riktning, där främst utomeuropeiskt födda har stått för ökningen.

Figur 7 – Andel utomeuropeiskt inskrivna på arbetsförmedlingen, 2005–2021.

Källa: Arbetsförmedlingen

2.4. Pandemin medför en fortsatt ovisshet

Åtgärderna för att begränsa pandemins påverkan på arbetsmarknaden har gett resultat. Möjligheten till korttidsarbete, som innebär att den anställde permitteras på upp till 80 procent av sin ordinarie arbetstid samtidigt som staten betalar stöd för en del av lönen för den tid som den anställde inte arbetar, infördes under våren 2020 och omfattade som mest cirka 270 000 personer under maj 2020. Därefter har antalet kontinuerligt minskat och har under juni och juli 2021 varit nästintill obefintligt. Därutöver har företag som till följd av pandemin fått kraftigt minskad omsättning kunnat söka särskilt stöd. Medan det har varit positivt med stöd som riktar sig till både företag och anställda har det varit problematiskt att kraven för utbetalningen av stöden har varierat kraftigt under pandemin, vilket har skapat en osäkerhet för företagen och lett till att de har fått och sämre förutsättningar att kunna behålla personal.

Förutsatt att smittspridningen fortsätter att minska i samhället är det troligt att det blir en fortsatt återhämtning i de drabbade branscherna, men det går inte att utesluta ytterligare smittvågor och därmed bör det finnas en beredskap för ytterligare stödåtgärder. Vissa stödåtgärder har även inneburit att företagens kostnader har skjutits framåt för att skapa ett tillfälligt andrum. Här kan exempelvis anstånden med skatteinbetalning nämnas, som innebär att företag kan skjuta upp inbetalningar av arbetsgivaravgifter, preliminärskatt för anställdas löner och moms. Dessa företag kommer snart att få krav att betala in hela den uppskjutna skatten utan möjlighet att amortera skulden över en längre tid. Totalt berörs cirka 51 000 företag, med en gemensam skuld som uppgår till 51 miljarder kronor. Följaktligen finns det en överhängande risk för markant högre konkurstal under 2022 om inte åtgärder införs för att förlänga anståndstiden.

3. Arbete/Företag

Grunden för ett fungerande välfärdssamhälle är att alla är med och bidrar efter förmåga. Den som kan jobba ska jobba. Så är dock inte fallet i dag.

Sverige har stora samhällsproblem som åtminstone delvis kan förklaras med att stora grupper står långt från arbetsmarknaden. I många fall gäller det människor som faktiskt har potential att arbeta. Regeringen har under lång tid varit kreativa i att konstruera ineffektiva anställningar för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden i form nystartsjobb, etableringsanställningar och introduktionsjobb. Dessa satsningar har visat sig vara verkningslösa.

För att minska arbetslösheten måste åtgärderna rikta sig mot de områden där riktiga arbetstillfällen skapas: hos företag som expanderar och nyanställer på grund av tillväxt, inte på grund av massiva subventioner från staten. Det behöver bli billigare och lättare att starta företag, mer gynnsamt att expandera verksamheten samt mer lönsamt att gå från bidrag till arbete.

3.1. Mer i plånboken för arbetstagare och pensionärer

Sverigedemokraternas förslag: En skattereduktion för arbetstagare och pensionärer ska införas.

Medan lägre arbetsgivaravgifter vid de första anställningarna är en effektiv åtgärd för att möjliggöra för mindre företag att nyanställa i samband med att coronarestriktionerna lyfter och återhämtningen kommer igång finns det samtidigt anledning att stärka ekonomin för arbetstagare och pensionärer och då särskilt bland dem med lägre inkomster.

Sverigedemokraterna föreslår därför att det så kallade jobbskatteavdraget förstärks med en finansiering motsvarande 10 miljarder kronor, som innefattar både inkomst av tjänst och inkomst av pension. För en medelinkomsttagare skulle förslaget innebära 1300–1400 kronor mer i plånboken varje år, samtidigt som personer med lägre inkomster får en större relativ ökning av den ekonomiska standarden.

Tabell 5 – Genomsnittlig förändring av disponibel inkomst per konsumtionsenhet berörda av förslaget, år 2022.

Decil	Kronor per konsumtionsenhet	Procentuell förändring av disponibel inkomst per konsumtionsenhet
1	800	0,66
2	1 100	0,66
3	1 200	0,60
4	1 300	0,54
5	1 300	0,49
6	1 400	0,45
7	1 400	0,42
8	1 500	0,39
9	1 600	0,35
10	1 500	0,19

Källa: SCB, FASIT, basår 2019, version 1, STAR

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 10,00 miljarder kronor 2022.

3.2. Utökat växa-stöd och lindrat sjuklöneansvar

Sverigedemokraternas förslag: Den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter för företag med upp till två anställda ska utvidgas till att omfatta upp till tre anställda. Ett avdrag i sjuklönekostnaderna som motsvarar de faktiska kostnaderna för ett småföretag med upp till nio anställda ska införas. För företag med fler anställda betalas enbart de sjuklönekostnader som överstiger schablonavdraget.

Växa-stödet innebär att enmansföretag som anställer sin första medarbetare bara betalar ålderspensionsavgift (10,21 procent) på ersättning upp till 25 000 kronor per kalendermånad som betalas till den första anställda. Riksdagen beslutade den 20 maj 2021 att tillfälligt utöka växa-stödet från en till två anställda för anställningar som påbörjas fram till och med december 2022.

När stödet först infördes 2017 omfattades enbart personer med enskild näringsverksamhet. Denna företagsform medför ett personligt betalningsansvar för eventuella skulder i företaget och är en riskabel företagsform vid den första nyanställningen – särskilt kombinerat med ett tillfälligt stöd. Detta har dock justerats till att även omfatta soloföretagare med aktiebolag och handelsbolag. Stödet har visat sig vara en effektiv åtgärd inom flertalet branscher där företaget har en efterfrågan som överstiger arbetskapaciteten för den enskilde, men där en expansion inte nödvändigtvis innebär att den förste anställde ökar företagets lönsamhet från start.

Den tillfälliga utökningen innebär att ytterligare 6 000 företag kan få nedsatta arbetsgivaravgifter till en marginell offentligfinansiell effekt. Sverigedemokraterna är av uppfattningen att den tillfälliga utvidgningen av växa-stödet dels bör göras permanent, dels bör stödet som helhet utökas till att omfatta upp till tre anställda.

Sjuklönen är den ersättning som företag betalar till en anställd under de två första veckorna personerna är sjuk och har en stor betydelse för företagare när det kommer till att anställa personer utanför familjen. Många företag drar sig för att anställa okända personer som kanske riskerar att bli sjuka. Enligt gällande regler kan företaget tvingas stå för hela sjuklönekostnaden vid sjukdom, vilket förstärker utanförskapet genom att individer med sjukdomshistorik har svårare att få anställning. Det är viktigt att på alla sätt bryta utanförskapet i Sverige – såväl ekonomiskt som socialt och kulturellt – för ökad sammanhållning och starkare ekonomi både i hushållen och i den offentliga sektorn. Sverigedemokraterna vill ta bort denna tröskel genom att överlåta sjuklöneansvaret för småföretag till staten.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 3,00 miljarder och minska skatteintäkterna i statens budget med 0,15 miljarder kronor 2022.

3.3. Starta eget-bidrag

Sverigedemokraternas förslag: Ett starta eget-bidrag för yrkesverksamma ska införas.

Sverigedemokraterna vill se fler småföretag och underlätta för människor som har företagsidéer att våga sig på att förverkliga dessa. I dagsläget ges denna möjlighet främst till arbetssökande. Många yrkesverksamma som bär på företagsidéer vågar av ekonomiska skäl inte säga upp sig för att pröva sin idé. Därför bör ett starta eget-bidrag införas för yrkesverksamma. Den administrativa hanteringen bör ligga på Tillväxtverket och kraven för att erhålla stödet ska vara likvärdiga med de krav som i dag ställs av Arbetsförmedlingen.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,100 miljarder kronor 2022.

3.4. Lärlingsanställningar

Sverigedemokraternas förslag: Statligt subventionerade lärlingsanställningar ska införas.

I ett internationellt perspektiv finns många framgångsrika exempel på lärlingsanställningar. Sverigedemokraterna vill undersöka möjligheten att i samarbete med arbetsmarknadens parter skapa en svensk modell anpassad efter de förutsättningar som råder på den svenska arbetsmarknaden. Utgångspunkten ska vara att den som deltar i denna utbildningsinsats ska kunna kombinera gymnasiestudier med möjligheten att lära sig ett yrke hos en arbetsgivare. Insatsen ska kunna erhållas efter behov och inte begränsas till någon specifik kategori av arbetssökande. Deltagarnas ersättning under

insatsen ska bestå av en del av den av parterna överenskomna ingångslönen. Hur stor andel av ingångslönen som ersättningen ska uppgå till får bestämmas i samråd med parterna. Arbetsgivarna ska erhålla ett handledarstöd under tiden individen deltar i insatsen.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,25 miljarder kronor 2022.

3.5. Utbildning för riktiga jobb

Sverigedemokraternas förslag: Studiebidrag för utbildningar med arbetskraftsbrist ska höjas. Det statliga stödet till yrkeshögskoleutbildningen ska höjas.

För att råda bot på rådande arbetskraftsbrist vill Sverigedemokraterna uppmuntra studenter att gå de utbildningar där det finns ett stort arbetsmarknadsmässigt behov och som är viktiga för Sveriges ekonomi och framtida utveckling. Studenter som läser någon av de tio utbildningar som har störst arbetskraftsbrist ska därför ges högre månatligt studiebidrag. Vidare ska yrkeshögskoleutbildningen förstärkas med fokus på kvalitet och examensgrad.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,94 miljarder kronor 2022.

3.6. Statligt finansierad a-kassa

Sverigedemokraternas förslag: Arbetslöshetsförsäkringen ska finansieras av staten och administreras på myndighetsnivå i stället för av fackförbunden.

Det är uppenbart att alla löntagare behöver ha tillgång till grundläggande trygghet vid sjukdom och arbetslöshet. Sverigedemokraterna har sedan riksdagsinträdet framfört att arbetslöshetsförsäkringen bör ses som en del av statens välfärdsåtagande. För att skapa förutsättningar för detta bör arbetslöshetsförsäkringen bli helt statligt finansierad och rent administrativt övertas av Försäkringskassan.

I dag är arbetslöshetsförsäkringen i hög grad skattefinansierad. Därför är det inte mer än rätt att alla löntagare ges möjlighet att ta del av denna trygghet vid arbetslöshet. Kraven för att få ersättning ska kvarstå i nuvarande form men kravet på medlemskap i en a-kassa ska avvecklas. Maxbeloppen i a-kassan bör vidare uppgå till 1 200 kronor per dag de första 100 dagarna och därefter till 800 kronor per dag

Tabell 6 – Ökade kostnader för staten av statligt finansierad a-kassa med höjt tak, miljarder kronor.

	2022	2023	2024
Centraliserad A-kassa med höjt tak		7,10	7,10

3.7. Ökad trygghet på jobbet

Sverigedemokraternas förslag: Arbetsplatsinspektionerna ska bli fler. Myndigheten för arbetsmiljökunskap ska få i uppdrag att utreda pandemins arbetsmiljöeffekter.

Hittills under 2021 har 26 personer mist livet på sin arbetsplats. Dagens arbetsmiljöarbete behöver organiseras på ett nytt sätt för att uppnå nollvisionen. Ingen ska behöva avlida på sin arbetsplats eller på grund av sitt arbete. Ingen ska heller utsättas för hot och våld på sin arbetsplats, något som är vanligt för bland annat blåljuspersonal och myndighetspersonal. Sverigedemokraterna vill se en avpolitisering av arbetsmiljöarbetet då dagens modell är exkluderande och leder till olika utfall för den enskilde löntagaren beroende på dennes politiska och fackliga tillhörighet. Arbetslivet ska vara tryggt för alla.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap bör få i uppdrag att utreda pandemins konsekvenser för vårdpersonal, men också för löntagarna som arbetat hemma under en längre period. Arbetsmiljöverkets tillsynsarbete är vitalt för arbetsmiljöarbetet och myndigheten bör genomföra ett ökat antal arbetsplatsinspektioner. Båda dessa myndigheter är viktiga aktörer i att utreda och informera om hur globalisering, digitalisering, demografiska förutsättningar och migration kan komma att påverka framtidens arbetsliv.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,06 miljarder kronor 2022.

4. Kommunsektorn

Kommunsektorns överskott uppgick till 55 miljarder kronor år 2020. För regionerna var 2020 det bästa ekonomiska året någonsin. Inom ett antal verksamheter har trycket varit mindre än normalt, såsom inom viss hälso- och sjukvård, dagverksamheter, förskola, kultur- och fritidsverksamheter och äldreomsorg i en del kommuner, med en långsammare kostnadsökning som följd. Den stora anledningen till kommunsektorns överskott är dock de statliga pandemiåtgärderna med både riktade och generella statsbidrag som överstigit minskningen av skatteintäkterna samt statlig finansiering av kommunsektorns sjuklönekostnader under delar av året.

Även 2021 beräknas kommunsektorn ha en förhållandevis stark ekonomi med ett beräknat resultat på 24 miljarder kronor med anledning av att de generella statsbidragen kvarstår på en hög nivå, även om prognosen är behäftad med stor osäkerhet.¹

Med en minskad smittspridning står kommunsektorn dock dels inför utmaningen att hantera vård och annan verksamhet som har skjutits upp, dels inför demografiska utmaningar med en åldrande befolkning och ett ökat vårdbehov som följd.

Andelen av de inskrivna vid Arbetsförmedlingen som får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen har sjunkit. Mellan 2005 och 2019 sjönk täckningsgraden i arbetslöshetsförsäkringen från 72 procent till 42 procent.² Anledningen till att många står utanför arbetslöshetsförsäkringen kan dels förklaras av att ett större antal in uppfyller de villkor som krävs för att kvalificera sig till arbetslösheten. De har ej arbetat tillräckligt mycket eller i de former som krävs. En ytterligare faktor är att en stor andel av de nytillkomna i arbetskraften saknar de kvalifikationer som företagen efterfrågar. Gruppen nyanlända, som utgör en stor andel av dessa, har en lång etableringstid rent generellt, vilket resulterar i att de i mindre utsträckning uppfyller villkoren för ersättning.

Att täckningsgraden minskar betyder att en ökad börda läggs på kommunerna då de behöver betala ut försörjningsstöd.

Under 2020 ökade andelen biståndsmottagare som är i behov av kommunalt försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. I november utgjorde vuxna biståndsmottagare med arbetslöshet som försörjningshinder cirka 54 procent av biståndsmottagarna. Motsvarande siffra i november 2019 var 51 procent.³

---

¹ Ekonomirapporten, SKR, maj 2021.

² Arbetslöshetsrapporten 2020, Akademikernas A-kassa.

³ Utvecklingen av ekonomiskt bistånd i spåren av covid-19 – faktablad 3, Socialstyrelsen, 2021.

Fler ska försörja färre

Det finns olika sätt att bedöma försörjningsbörda. Statistiska centralbyrån presenterar kvartalsvisa rapporter inom området arbetskraftsundersökningar (AKU) vilka visar på skillnaden mellan anställda, arbetslösa och de som överhuvudtaget inte befinner sig på arbetsmarknaden såsom pensionärer, sjukpensionärer m.fl.

Den ekonomiska försörjningskvoten, det vill säga kvoten mellan den befolkning som inte är ekonomisk aktiv och den ekonomiskt aktiva befolkningen, är det vedertagna sättet för att beskriva den demografiska utmaningen. För kommuner och regioner är kvoten särskilt relevant då den sätter utgifter för skola, vård och omsorg i förhållande till storleken på skattebasen. Kvoten beräknas genom summan av antalet personer som inte är sysselsatta dividerat med antalet personer som är sysselsatta. Ju högre försörjningskvoten är, desto tyngre är försörjningsbördan.

Tabell 7 – Folkmängd efter ålder och demografisk försörjningskvot 1960–2015 samt prognos 2020–2060, tusental.

År	Ålder			Totalt	Demografisk försörjningskvot
	0–19	20–64	65+		
1970	2	4	1 113	8 081	0,71
	233	734			
1980	2	4	1 362	8 318	0,75
	194	761			
1990	2	4	1 526	8 591	0,73
	111	953			
2000	2	5	1 531	8 883	0,70
	139	213			
2010	2	5	1 737	9 416	0,71
	184	495			
2017	2 340	5	2 006	10 120	0,75
		775			
2018	2	5	2 036	10 230	0,76
	379	815			
2019	2 404	5 85	2 065	10 328	0,76
		8			
Prognos					
2020	2 427	5 892	2 096	10 416	0,77
2030	2 535	6	2 409	11 095	0,80
		151			
2040	2 569	6	2 670	11 530	0,83
		291			

2050	2	6 462	2 810	11 936	0,85
	663				
2060	2 759	6	3 088	12 324	0,90
		477			
2070	2 824	6	3 164	12 736	0,89
		748			

Källa: Sveriges framtida befolkning, SCB, 2020.

För att motverka ökningen i försörjningsbördan till år 2070 behöver sysselsättningen öka med cirka 500 000 personer.⁴ Det kan antingen ske genom en höjd pensionsålder, en tidigare debut på arbetsmarknaden eller en ökad sysselsättningsgrad. Risken finns dock att sysselsättningsgraden framöver minskar, vilket kan leda till en ökad försörjningskvot.

4.1. En långsiktig förstärkning av kommunsektorn

Sverigedemokraternas förslag: De generella statsbidragen till kommunsektorn ska öka med 3,00 miljarder kronor per år.

Pandemin har inte bara inneburit ökade kostnader för kommuner och regioner i form av extrapersonal, skyddsmaterial, läkemedel och fler intensivvårdsplatser. Den har även inneburit att intäkterna har minskat samt att delar av verksamheten avstannat. Även efter pandemin kommer kommuner och regioner ha ett stort personalbehov för att exempelvis hantera det stora antalet operationer som skjutits upp.

Kommunsektorn påverkas vidare av en minskad skattebas och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Därutöver har kommuner och regioner drabbats av intäktstapp från den egna verksamheten, exempelvis inom tandvård.

Sammantaget innebär detta att de ekonomiska effekterna av covid-19 behöver ses i ett större sammanhang och inte enbart med utgångspunkt från de direkta kostnaderna, vilket även gäller förstärkningen av statsbidragen.

Medan kommuner och regioner har fått kortsiktiga stöd är det svårt att nyttja dessa för att hantera strukturella problem. Anställning av vårdpersonal, som innebär en löpande kostnad, kan inte finansieras med kortsiktiga stöd för innevarande år eller för året därefter – det behövs långsiktiga stöd. Sverigedemokraterna föreslår därför att det kommunala utjämningsystemet tillförs en långsiktig förstärkning som bör uppgå i storleksklassen 3 miljarder kronor per år för att ge kommunsektorn rimliga förutsättningar att upprätthålla god välfärd, fungerande kärnverksamheter parallellt med

⁴ SOU 2015:21 s.150.

ett rimligt skattetryck, utan att ytterligare behöva öka skuldbördan. Därmed förbättras även förutsättningarna avsevärt att inför framtiden upprätthålla krisberedskap, som i många avseenden är just ett lokalt ansvar.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 3,00 miljarder kronor 2022.

4.2. Regionaliserad fastighetsskatt

Sverigedemokraternas förslag: Skatteintäkterna från den statliga fastighetsskatten på industrienheter och elproduktionsenheter ska tillfalla regionerna i stället för staten.

Sjukvårdens finansiering faller väsentligen tillbaka på regionerna, vars finanser var ansträngda redan före coronakrisen. Behoven är avsevärda, samtidigt som höjningar av regionalskatten riskerar att ytterligare förvärra situationen genom att familjer och företag flyttar. Lägg därtill att regionerna kan ha svårt att behålla sin personal om löner och arbetsförhållanden blir för dåliga. Orsakerna är många och komplexa, men bristen på resurser går inte att bortse från.

Regionerna skulle dra nytta av satsningen på det kommunala (och regionala) utjämningsystemet enligt ovan. Därutöver vill Sverigedemokraterna stärka regionernas ekonomi genom att flytta över skatteinkomster från industrifastigheter samt elproduktionsenheter så att dessa medel kommer regionerna till del i stället för att gå direkt till statskassan, vilket är fallet i dag. För 2022 skulle detta innebära en förstärkning av regionernas ekonomi med cirka 3,5 miljarder kronor.

Detta sker utan så kallad öronmärkning och innebär därmed en generell budgetförstärkning för regionerna, vilket skulle förbättra förutsättningarna att tillhandahålla god sjukvård och upprätthålla och utveckla infrastruktur i enlighet med lokala behov. Förslaget gagnar samtliga regioner. Samtidigt finns en nord-sydlig dimension och en skillnad mellan stad och landsbygd. Södra Sverige och storstadsregionerna får ett tillskott på mellan 150 och 310 kronor per person och år, medan exempelvis Jämtland får 1 350 kronor per person och år.

Tabell 8 – Regionalisering av statlig fastighetsskatt avseende industri- och elproduktionsenheter, utfall totalt samt per capita.

Region	Skatteintäkter totalt, 2020, tkr	Skatteintäkter per capita, tkr
Jämtland	180 703	1,38
Norrbottn	294 386	1,18
Västernorrland	210 407	0,86
Västerbotten	231 123	0,85
Halland	141 593	0,42
Jönköping	143 051	0,39
Uppsala	134 869	0,35
Dalarna	97 763	0,34
Gävleborg	94 401	0,33
Västra Götaland	552 994	0,32
Kalmar	70 992	0,29
Värmland	80 317	0,28
Örebro	86 866	0,28
Östergötland	128 563	0,27
Skåne	342 294	0,25
Kronoberg	48 957	0,24
Gotland	14 141	0,23
Västmanland	62 065	0,22
Södermanland	65 483	0,22
Stockholm	444 560	0,19
Blekinge	25 396	0,16
Summa	3 450 924	

Källa: Riksdagens utredningstjänst, Dnr. 2021:831.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 3,45 miljarder kronor 2022.

4.3. Indirekta effekter och minskade utgifter

Diskussionen handlar i hög utsträckning om att på olika sätt överföra medel från staten till kommuner och regioner. Detta är helt motiverat, givet att Sverige har relativt goda statsfinanser, medan behoven i kommuner och regioner är betydande. Det är samtidigt minst lika viktigt att se över utgifterna. Svensk politik har en olycklig tradition som i korthet går ut på att omfattande offentliga åtaganden uppstår genom beslut på riksnivå, som sedan måste hanteras och finansieras av kommuner och regioner. Sverige behöver framöver en bred och djupgående diskussion om vad som är och vad som inte är ett offentligt ansvar samt rollfördelningen mellan stat, regioner och kommuner. Slopade krav på modersmålsundervisning (undantaget de nationella minoritetsspråken) skulle exempelvis innebära en besparing på 1,9 miljarder kronor per år. Att slopa det tredje året på praktiska gymnasier innebär, då reformen slagit igenom (vilket blir fallet först 2025 om reformen genomförs år 2022), en besparing på 4,4 miljarder kronor per år.

4.4. Sammantagen varaktig förstärkning av kommunsektorn

Sammantaget innebär Sverigedemokraternas inriktning för den ekonomiska politiken att kommunsektorns finanser förstärks kraftigt, både genom ökade intäkter och minskade utgifter. Därutöver har Sverigedemokraterna ett antal förslag som innebär ökade riktade statsbidrag, men då dessa är öronmärkta för åtgärden förstärker de inte kommunsektorns disponibla resurser och ingår därför inte nedanstående sammanställning.

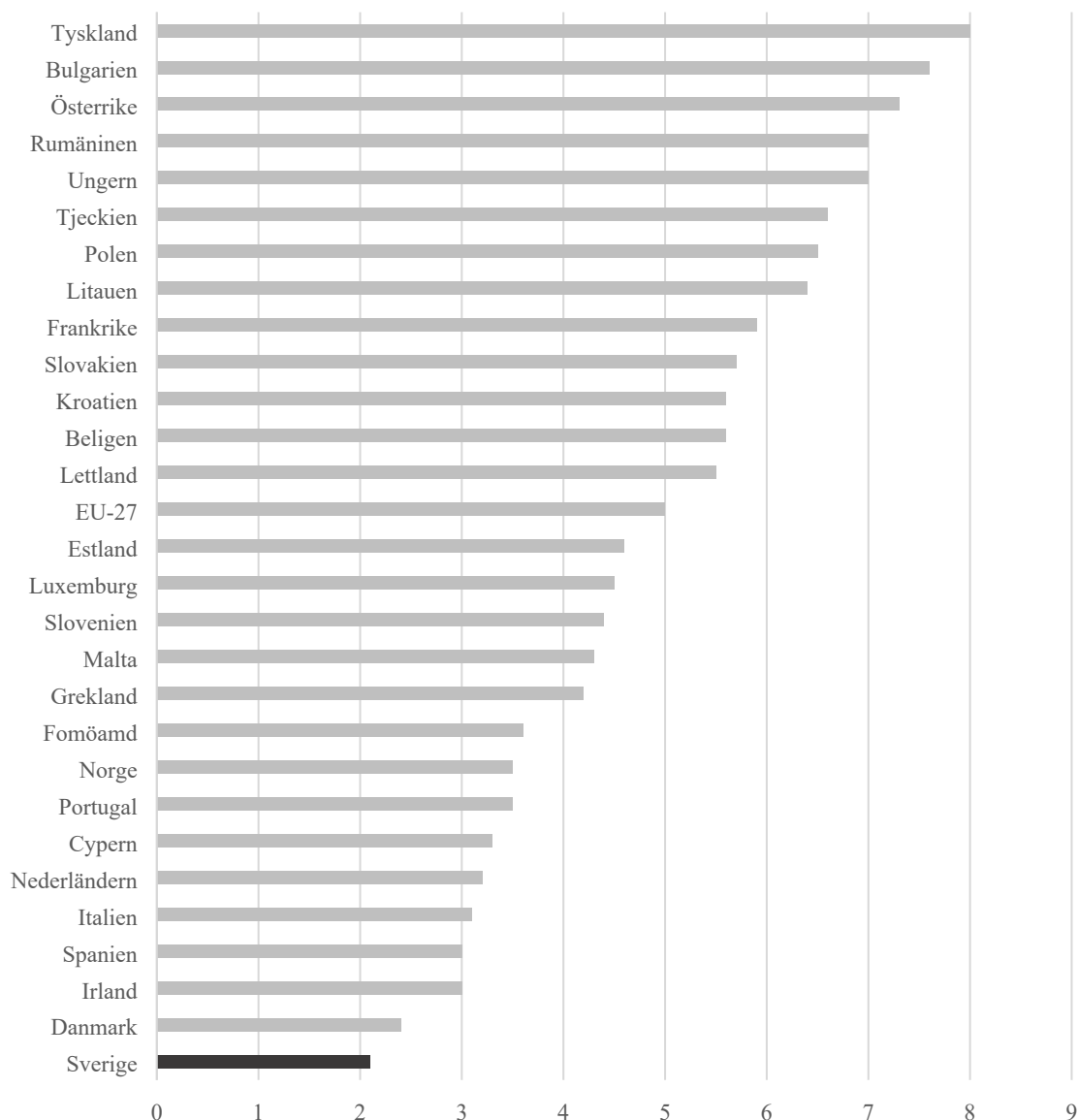
Tabell 9 – Åtgärder som förstärker kommunsektorns finanser, miljarder kronor.

	Varaktig effekt för kommunsektorn
Höjda avsättningar till pensionssystemet	7,90
Regionalisering av fastighetsskatt	3,45
Ökade tillskott i utjämningsystemet	3,00
Höjt tak i A-kassan	1,20
Höjd garantipension	0,55
Tvååriga yrkesprogram i gymnasieskolan	4,50
Slopade lagkrav på modersmålsundervisning	1,90
Övriga reformer	-2,6
Total förstärkning	19,9

5. Vård och omsorg

Svensk vård håller hög internationell standard vad gäller medicinska resultat, men det finns enorma problem vad gäller vårdens kapacitet och tillgänglighet. Sverige hamnar numera långt ner i internationella jämförelser över antal vårdplatser per invånare och har enligt aktuella siffror lägst antal vårdplatser per 1 000 invånare i hela EU. För vårdpersonalen är detta i sig ett arbetsmiljöproblem.

Figur 8 – Vårdplatser per 1000 invånare, 2018.

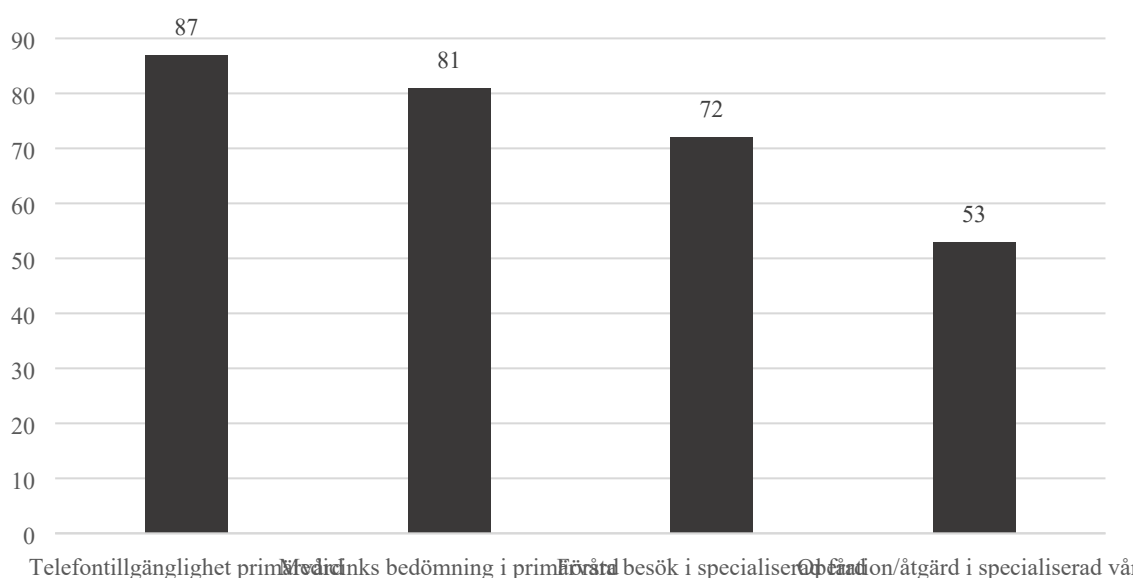
Källa: OECD Health Statistics 2020, Eurostat Database.

Därutöver har Sverige, delvis till följd av coronapandemin, byggt upp en kraftig vårdskuld, där hundratusentals svenskar väntar på operation. Siffran präglas av stor osäkerhet då exempelvis de som avstått från att söka vård inte finns med i statistiken. Arbetsbelastningen har därutöver varit hög och personalbehovet kommer att vara stort även framgent.

Vårdgarantin är en lagstadgad rättighet som innebär att du ska få vård inom en viss tid. Vårdgarantin anger inom vilka tidsgränser olika vårdinsatser ska erbjudas, efter att beslut om vård har fattats:

- Kontakt med primärvården samma dag
- Medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar
- Besök inom den planerade specialiserade vården inom 90 dagar
- Behandling/operation påbörjad inom 90 dagar

Figur 9 – Vårdgarantins måluppfyllelse, juni 2021, andel i procent.

Källa: SKR.

Många regioner befinner sig i en ond spiral med uppsägningar och ökande kostnader till följd av en ökande andel inhyrd personal. Problematiken bottnar delvis i rent demografiska orsaker och delvis i det faktum att medicinska landvinningar kan innebära större bördor för vårdkedjan. Jämförelser med exempelvis Danmark visar dock att nordiska länder har goda möjligheter att hålla jämna steg med utvecklingen och att svensk vård kan förbättras.

Sverigedemokraternas sjukvårdspolitik genomsyras av ett bevarande av offentligfinansierad vård av högsta kvalitet, höjda ambitionsnivåer vad gäller tillgänglighet, stärkt statlig finansiering i kombination med ett större övergripande statligt ansvar samt bättre samordning mellan olika regioner. I dagens globaliserade samhälle måste också en seriös diskussion föras kring vem som ska ha tillgång till skattefinansierad vård.

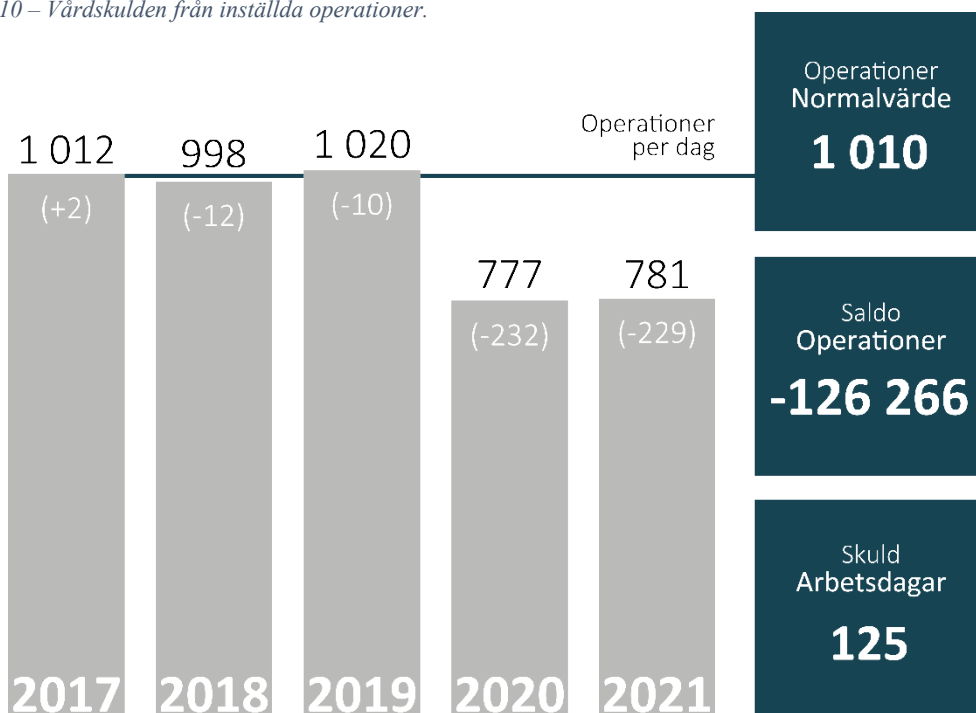
Skattefinansierad sjukvård har endast legitimitet om den kan leva upp till hälso- och sjukvårdslagens ambitioner. Det innebär att tillgängligheten måste förbättras inom många verksamheter över hela landet. Kortare väntetider skulle bidra till ett stärkt förtroende för vården och skulle öka den offentliga hälso- och sjukvårdens legitimitet.

5.1. Minskad vårdskuld

Sverigedemokraternas förslag: Socialstyrelsen ska tilldelas ett särskilt samordningsansvar för vårdköerna och en nationell väntelista ska införas.

I stort sett samtliga regioner brottades med långa vårdköer och stora ekonomiska underskott redan innan covid-19-pandemin. Hundratals operationer ställs in varje vecka med anledning av den rådande pandemin och situationen med de långa vårdköerna i Sverige, som redan innan hört till de längsta i Europa, kommer att påverkas mycket negativt.

Figur 10 – Vårdskulden från inställda operationer.

Källa: Svenskt Perioperativt Register och Sveriges Television.

Sverige kommer att behöva hantera en enorm vårdskuld när den pågående krisen har lagt sig och därför krävs det ett kraftfullt krisberedskapspaket för att möta hälso- och sjukvårdens behov efter pandemin. För att möta vårdskulden på ett effektivt och jämlikt sätt behöver staten gå in och ta ett tydligt ansvar. För att kunna klara vårdskulden krävs det ytterligare resurser till regionernas hälso- och sjukvård, som ska bidra till ökad kapacitet och tillgänglighet, där regionerna självständigt hanterar och fördelar resurserna utifrån varje regions särskilda behov och förutsättningar.

Regionerna står vidare inför en stor utmaning när de tiotusentals operationer som skjutits upp under pandemin ska genomföras. En del av utmaningen är att köerna för olika åtgärder inte är jämnt fördelade i regionerna. Detta medför att vissa patienter kan vänta orimligt länge för en åtgärd som finns tillgänglig i en närliggande region.

Landets sjukvård behöver ses som en helhet, med ett samlat grepp om köerna, där staten tar ett större ansvar för att på ett effektivt sätt samordna regionernas verksamheter i syfte att minska köerna.

Sverigedemokraterna föreslår därför att det inrättas ett vårdgarantikansli för vårdköer under Socialstyrelsens regi samt att en nationell väntelista införs för behandlingar och operationer med längst vårdköer. Vårdgarantikansliet bör också ta fram underlag och upprätta samverkansavtal med olika vårdgivare, offentliga och privata, svenska och utländska, för att kunna öka vårdkapaciteten inom såväl behandling som operation och rehabilitering.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,20 miljarder kronor 2022.

5.2. Personal inom regional sjukvård och kommunal äldreomsorg

Sverigedemokraternas förslag: Karensdagen för personal inom hälso- och sjukvård samt inom kommunal äldreomsorg ska slopas permanent. De ofrivilliga turerna inom äldreomsorgen ska avskaffas. En nationell återhämtningsstrategi för att minska sjukskrivningar för personal inom vård och omsorg ska införas.

Arbetsvillkoren för personal inom hälso- och sjukvård samt inom kommunal äldreomsorg behöver förbättras. Det behövs fler kollegor, högre löner och bättre arbetsmiljö. Därför föreslår vi kraftiga tillskott till regionerna och kommunerna för att de ska kunna genomföra nödvändiga personalförstärkningar (se tabell 8).

Det är även angeläget att anställda inom sjukvården inte går till jobbet när de är sjuka. En förutsättning är då att anställda inte drabbas ekonomisk för att de tar det ansvaret. Av denna anledning bör karensdagen slopas permanent för dessa yrkesgrupper.

Personal inom vård och omsorg önskar i allmänhet sammanhängande arbetstider och det är viktigt att personalen får större inflytande över sina arbetstider. Trots att frågan diskuterats i många år finns de delade turerna fortfarande kvar. En delad tur innebär att man till exempel arbetar ett pass på morgonen, därefter har en längre obetald paus, för att sedan ha ett arbetspass på kvällen. Anledningen till att bland annat delade turer används är arbetsgivarens behov av att göra en effektiv personalplanering och kunna

lägga scheman för att matcha behoven hos brukarna med personalstyrkan, samt dålig ekonomi i kommunerna som lett till minskningar av personalstyrkan. Inom äldreomsorgen har var tionde anställd försvunnit sedan 2002, samtidigt som de äldre har blivit fler. Det politiska ansvaret för den offentliga sektorns personal är stort och personalens fysiska och psykiska hälsa bör i högre utsträckning prioriteras. Även ur ett strategiskt kompetensförsörjningsperspektiv är det viktigt att åtgärder vidtas mot de delade turerna så att framförallt kommunerna blir en mer attraktiv arbetsgivare.

De dåliga arbetsvillkoren är en av huvudanledningarna till bristen på vård- och omsorgspersonal och staten bör i detta sammanhang ta ett större ansvar i att bistå kommunerna med att åtgärda problemet.

Pandemin har vidare medfört en stor belastning på vård- och omsorgspersonal liksom flera andra yrkesgrupper som tilldelats nya pandemirelaterade arbetsuppgifter. Långa arbetsdagar under svåra omständigheter är välkända riskfaktorer för sjukskrivning. All personal som arbetar nära smittade och exponeras för tragiska dödsfall och lidande löper hög risk för att drabbas av stressreaktioner.

Under pandemin har personalen utsatts för en ovanligt hög nivå av påfrestande händelser under långa perioder. Därför behövs en nationell återhämtningsstrategi i syfte att skydda vårdpersonalens psykiska hälsa och minska risken för nedsatt arbetskapacitet när de utför sitt nödvändiga arbete under pandemin och andra arbetsintensiva perioder.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,61 miljarder kronor 2022.

5.3. Assistansersättning

Sverigedemokraternas förslag: Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska återställas. Uppräkningen av assistansersättningen ska höjas med 3,5 procent 2022.

Assistansersättningen betalas ut månadsvis med ett preliminärt belopp, där varje beviljad assistanstimme ersätts med ett schablonbelopp. Uppräkningen har under flera år varit alldeles för låg jämfört med kollektivavtalade löneökningar och allmänna kostnadsökningar i samhället.

I dag går uppräkningsen av schablonen inte i takt med övrig kostnads- och löneutveckling, vilket innebär att ersättningen inte täcker de ökade kostnaderna för assistenter. Flera års medveten underfinansiering har redan nu lett till att det är svårt att rekrytera, fortbilda och behålla personer i yrket. Arbetsvillkoren för personliga assistenter är redan ifrågasatta och om villkoren ska förbättras måste schablonbeloppet höjas.

Det måste också skapas möjligheter för långsiktig planering och därför behöver systemet för uppräknings av schablonen ses över och bli något mer förutsägbart. Det är av största vikt att det skyndsamt tas fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen.

För att assistansersättningen ska motsvara löneutvecklingen och täcka upp en del av det gap som uppstått under de senaste åren föreslår Sverigedemokraterna att uppräknings för assistansersättning ökar till 3,5 procent för 2022 jämfört med 2021.

Det är dessutom viktigt att LSS i ett första steg ska återgå till lagens ursprungliga intentioner före prejudicerande domar och regleringsbrev. Lagen behöver uppenbarligen ändras för att stoppa den kraftiga inskränkning av LSS som pågått de senaste åren. Regeringen aviserar i sin budget att de avser att genomföra förslagen i utredningen ”Stärkt rätt till personlig assistans”, vilket är bra. Det förutsätter dock en assistansersättning som räcker till att anställa assistenter och att dessa ska kunna få skäliga löner. Annars blir lagen, som är en rättighetslag, inte mycket värd.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,99 miljarder kronor 2022.

5.4. Kvinnors hälsa

Sverigedemokraternas förslag: Endometriosisvården ska utvecklas och ett nationellt forskningsprogram för kvinnors hälsa ska tas fram.

Svensk hälso- och sjukvård ska erbjuda likvärdig och kvalitativ vård oavsett om vårdmottagaren är en man eller en kvinna. Trots detta är kvinnors hälsa eftersatt på flera områden. Det är exempelvis dubbelt så hög risk att kvinnor avlider efter en hjärtinfarkt då de medicinska åtgärderna skiljer sig mellan kvinnor och män.

Det kan vidare konstateras att allt fler kvinnliga patienter lämnar landet för att söka vård utomlands. Kvinnor med endometriosis söker sig exempelvis till andra europeiska länder, eller till USA, för avancerade ultraljud samt högspecialiserad endometriosiskirurgi.

Samtidigt vittnar många endometriosisdrabbade om hur de nekats smärtlindring och ifrågasätts när de beskriver sina smärtsamma symptom, samt kan även beskyllas för att missbruka opioider när de söker vård för sina besvär. Ett liknande mönster kan ses vad gäller förlossningsskador, som för många kvinnor innebär problem med smärtor, läckage av urin och avföring samt avslitna muskler i underlivet. Trots lidande och tuffa besvär bemöts många kvinnor inte på ett fullgott sätt av vården, där bristen på information, fullgott stöd och respekt dessvärre är vanligt förekommande.

Sverigedemokraterna ser ett behov av att satsa mer på kvinnors hälsa.

Endometrioscården behöves stärkas för att skapa mer jämlika förutsättningar för kvalitativa behandlingsmetoder. Därutöver är det nödvändigt att stärka forskningen inom området kvinnorelaterade sjukdomar generellt.

Nationellt forskningsprogram för kvinnors hälsa

Forskning inom området kvinnorelaterade sjukdomar är allmänt eftersatt och det är svårt för forskare att få anslag. Forskning om kvinnosjukdomar måste därför stärkas på många plan och tydliga prioriteringar måste ske för att vi ska kunna få till en märkbar förändring.

För att uppnå jämställdhet krävs det att sjukdomar som drabbar kvinnor prioriteras lika högt och att forskningen inom området värdesätts. Vi behöver också få till en utökad förståelse för hur kvinnor drabbas genom ökad kunskapsspridning. Det är också helt avgörande att forskningen kan ge oss förståelse och kunskaper kring orsakerna till sjukdomar och hälsotillstånd som kvinnor drabbas av. Genom ökad kunskap kan hela vårdupplevelsen förbättras och effektiva behandlingsmetoder kan också implementeras inom hälso- och sjukvården.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,25 miljarder konor 2022.

5.5. Psykisk ohälsa

Sverigedemokraternas förslag: Det samlade arbetet för att motverka psykisk ohälsa ska stärkas.

Isoleringen som sker till följd av de införda restriktionerna – med förlust av rutiner, fysisk aktivitet samt allmän oro över arbete och ekonomi – är ett förhållande som kan medföra större risker för den psykiska hälsan än oron för att bli smittad. Detta kan bland annat skådas genom det ökade antalet kontakter och inkommande samtal till de nationella stödlinjerna.

Långtidscovid, postcovid

Förutom oron kring covid-19 och ett nedstängt samhälle drabbas även en del människor av långvariga covid-19-symtom eller postcovid, vilket påverkar välmåendet även när infektionen är över. Det är fortfarande mycket vi inte vet om de långsiktiga konsekvenserna av covid-19-pandemin och utifrån de data vi har i dag är det svårt att dra entydiga slutsatser. Det vi vet är att många indikatorer pekar mot en ökad psykisk

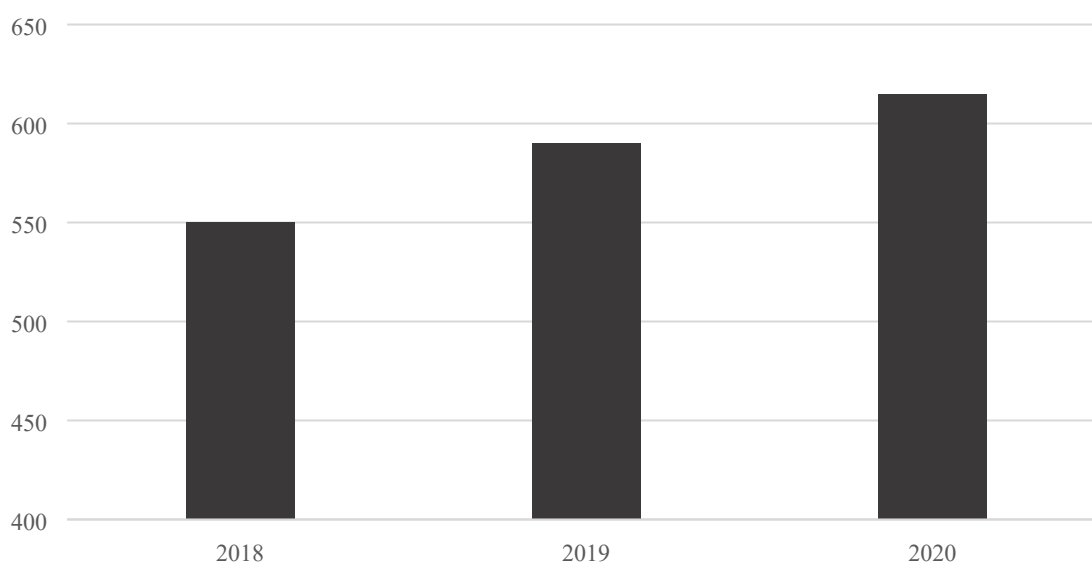
ohälsa i spåren av pandemin. Socialstyrelsen har tagit fram ett stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och sjukvården om postcovid.

Postcovid innebär att symtomen kan kvarstå, eller att nya symptom uppstår, efter genomgången infektion med covid-19. Vanliga symtom som rapporteras i vetenskapliga studier är bland annat trötthet, feber, sömnstörningar, andningssvårigheter, kognitiv nedsättning, psykisk ohälsa, nedstämdhet, ångest och smärta. För de allra flesta avtar symtomen efter hand men för andra blir symtomen långvariga och allvarliga. Dessa personer behöver multiprofessionella insatser i utredning, behandling, rehabilitering och uppföljning. Det är i dag svårt att avgöra hur omfattande postcovid är och kommer att bli.

Barn- och ungdomspsykiatri

Pandemin har i hög utsträckning påverkat primärvården liksom den specialiserade psykiatriska vården, dels genom smittspridningen men även genom de införda restriktionerna som inställda fritidsaktiviteter och ökad distansundervisning vilka riskerar att leda till en försämrad psykisk hälsa – särskilt bland barn och unga.

Figur 11 – Unika patienter inom BUP per 10 000 invånare, 2020, 0–17 år.

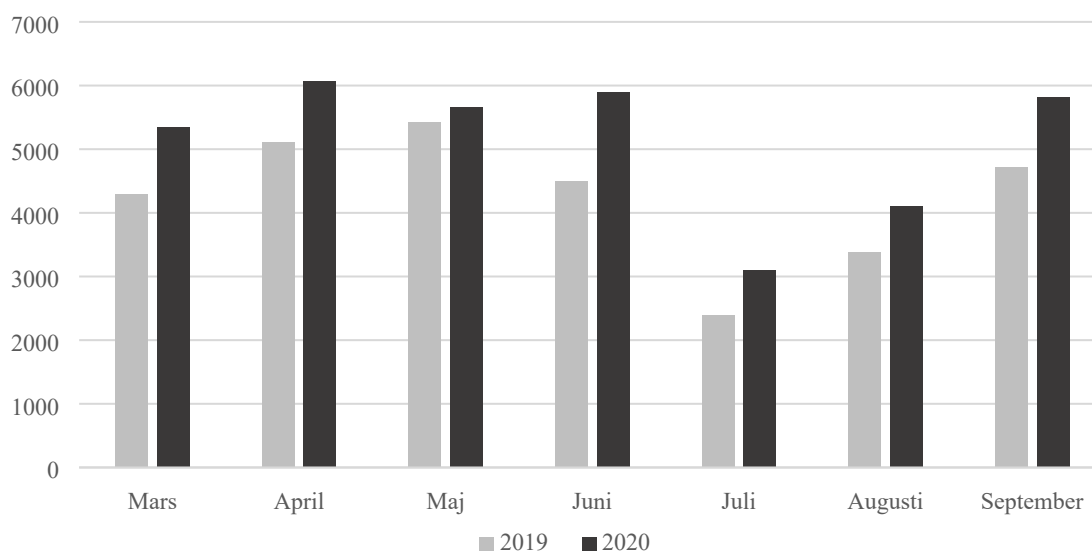
Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

SKR genomförde under 2020 en datainsamling tillsammans med 12 regioner för att följa utvecklingen inom psykiatrisk öppenvård och heldygnsvård under covid-19-pandemin.

Resultatet påvisade både ett ökat antal remisser och ett ökat antal pågående patienter inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP), vilket är en fortsättning på utvecklingen som

setts de senaste åren, med en ökad andel av befolkningen i respektive åldersgrupp som tas om hand inom BUP.

Figur 12 – Antal inkomna remisser till BUP i 12 regioner, mars–september 2019 och 2020.

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

Suicid

Det har också funnits farhågor att pandemin kan ha påverkat antal suicid eller suicidförsök. För perioden februari till juni 2020 har varken en ökning eller minskning av suicidförsök skett jämfört med tidigare år. När det gäller suicid har Folkhälsomyndigheten ännu inga data för 2021.

Behov av breda åtgärder

Sverigedemokraterna väljer att göra tydliga satsningar för att hantera den ökade psykiska ohälsan och för att motverka förekomsten av suicid. Därför föreslås bland annat en satsning på en rikstäckande nationell stödtelefonsfunktion för personer med psykiska besvär och suicidala tankar, en haverikommission vid suicid och utökat stöd till ideella organisationer som arbetar med psykisk ohälsa och suicidprevention.

Sverige behöver en samlad och långsiktig plan för att hantera den ökade psykiska ohälsan. Enskilda och kortsiktiga satsningar kommer aldrig att kunna möta den problematik som vi står inför, därför krävs tydliga prioriteringar och en seriös plan för det fortsatta arbetet. Den förda kvartalspolitiken måste ifrågasättas och ersättas med en tioårig strategi, i enlighet med vad som föreslås i slutbetänkandet SOU 2018:90. I slutbetänkandet föreslås likaså ett nationellt mål för strategin och en målstruktur som ska verka sektorsövergripande, vilket vi menar är ytterst angeläget att konkretisera.

Den växande psykiska ohälsan kräver att vi ser över det statliga styret och skapar nya strukturer för ökad förståelse och ett förbättrat samarbete mellan departement, myndigheter och involverade aktörer. Med tydliga resultatmål och ett seriöst analytiskt åtagande ska utförda insatser därefter grundligt följas upp. Med anledning av detta vill vi se en tydlig nationell pådrivande styrning och verka för att Folkhälsomyndighetens roll förstärks och förtydligas.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,40 miljarder kronor 2022.

6. Trygghet

Att upprätthålla lag och ordning tillhör statens kärnuppgifter och måste prioriteras mycket högt. Ditt rättsstaten inte når tar andra, informella strukturer över och den enskildes rätt till skydd och säkerhet blir en angelägenhet för olika självutnämnda aktörer, vilket uppenbart är en grogrund för organiserad brottslighet.

I Sverige har en tilltagande gängbrottslighet skördat allt fler liv, vilket har seglat upp som ett av samhällets allvarligaste problem. Medan coronapandemin har resulterat i att vissa verksamheter avstannat har de kriminella gängerna fortsatt sin verksamhet.

Skottlossningar har ökat, brott mot person har ökat och andelen kvinnor som utsätts för sexualbrott har skjutit i höjden. Därutöver växer kriminaliteten fram på nya områden, bland annat rån mot barn och unga. Detta i en situation där tekniska framsteg, exempelvis kamerabevakning, de facto har potentialen att stävja grov brottslighet.

Förutom att brottsligheten orsakar mänskligt lidande och otrygghet är samhällskostnaden enorm. Bortsett från rättsväsendets kostnader tvingas företag stå för kostnader på tiotals miljarder varje år för att hantera rena säkerhetsproblem – kostnader som måste bäras av ägare, försäkringsbolag, kunder och arbetstagare. Den negativa utvecklingen är intimt förknippad med Sveriges misslyckade migrations och integrationspolitik och bristande gränskontroll – i kombination med att rättsväsendets resurser och befogenheter inte håller jämna steg med behoven. Den långsiktiga lösningen ligger i en kombination av utbildning, socialpolitik, nationell sammanhållning och inte minst en verklighetsförankrad migrationspolitik. Den kortsiktiga men mycket angelägna lösningen är dock att tillföra de brottsbekämpande myndigheterna erforderliga resurser. Det är en ren prioriteringsfråga som dessutom ligger direkt på staten och statliga myndigheter.

6.1. Förstärkning av Polismyndigheten

Sverigedemokraternas förslag: En särskild lönesatsning och en betald polisutbildning ska införas. Polismyndigheten ska förstärkas med fler anställda och högre anslag för investeringar i den tekniska miljön

Sverige har en polistäthet på cirka 200 poliser per 100 000 invånare, att jämföra med EU-snittet på 350 poliser per 100 000 invånare. Just nu föreligger ett behov av betydligt fler poliser ute i verkligheten, vilket i realiteten endast kan uppnås genom att mer resurser tillförs Polismyndigheten.

Särskild lönesatsning

Arbetet med att stärka Polismyndigheten med personal fortgår. Det finns dock en begränsning i hur många som kan utbildas och många upplever alltjämt villkoren som så undermåliga att de underlåter att arbeta kvar. En särskild lönesatsning främjar kvarstannandet av medarbetare vid myndigheten samt skapar incitament för återrekrytering av poliser som för närvarande arbetar med annat. Sverigedemokraterna tillför för detta 1 480 miljoner kronor för år 2022.

10 000 fler poliser till 2024

Målet med 10 000 fler anställda poliser till 2024 kräver en långsiktig planering av Polismyndighetens resurser i syfte att möjliggöra den utbyggnad av myndigheten detta innebär. Regeringen har i budgetpropositionen inte aviserat de medel som krävs för att uppnå denna satsning under budgetperioden, varför Sverigedemokraterna anslår äskade medel även för 2024 om 2 100 miljoner kronor.

Betald polisutbildning

För att uppnå den personalstyrka Polismyndigheten behöver i sitt arbete krävs mer än att enkom öka antalet utbildningsplatser, i synnerhet då utbildningsplatser kontinuerligt gapar tomma och avhopp ofta förekommer. I syfte att öka genomströmningen på utbildningen föreslås, förutom åtgärder för att öka polisyrkets attraktivitet, att studenter på utbildningen erhåller lön under studietiden. Detta möjliggör att även de som är mitt i livet och önskar bli poliser får en reell möjlighet att göra detta. För detta syfte anslås 870 miljoner kronor för år 2022.

Investeringar i den tekniska miljön och kameraövervakning

Den tekniska utvecklingen och de utökade möjligheterna till kameraövervakning kräver utökade resurser för att tillvarata möjligheterna till bättre brottsbekämpning. Det bör förutom de medel som Polismyndigheten omedelbart äskat finnas rum för en ambitionshöjning, med fler kameror och tekniska lösningar som leder till förhindrande och beivrande av brott. För detta syfte anslås ytterligare 200 miljoner kronor för år 2022.

Renodling av polisens arbetsuppgifter

I syfte att frigöra polisiär kompetens bör administrativ personal anställas i större utsträckning. Genom att fördela administrativa uppgifter eller andra icke-polisiära uppgifter till sådan personal kan de med polisutbildning arbeta med kärnverksamheten,

vilket bör leda till större effektivitet. För detta anslås 200 miljoner kronor för år 2022.

Förstärkningar av NFC

Nationellt forensiskt centrum utgör ett ovärderligt verktyg i utredandet av brott. Deras verksamhet har dock länge varit underdimensionerad och underfinansierad. I syfte att förbättra deras verksamhet, och i förlängningen förkorta utredningstider och förbättra utredningar, anslås 200 miljoner kronor för år 2022.

Stärkt gränspolis

Organiserad tillgreppsbrottslighet bedrivs till stor del av internationella brottsnätverk. Polismyndigheten har ett ansvar att handha de kontroller som sker både vid yttre och inre gräns samt inre gränskontroller. Dessa olika kontroller är ett effektivt medel för att beivra och förhindra den gränsöverskridande kriminaliteten. I syfte att understödja motverkandet av denna kriminalitet bör myndigheten tillföras 100 miljoner kronor för år 2022.

En bred förstärkning

Sammantaget föreslås att Polismyndigheten tillförs 3,15 miljarder kronor utöver regeringens anslag 2022.

6.2. Flaskhalsarna ska byggas bort

Sverigedemokraternas förslag: Anslagen till Åklagarmyndigheten, Sveriges domstolar och Kriminalvården ska höjas.

För att undvika flaskhalsar till följd av satsningar på fler poliser samt utökade möjligheter och verktyg för dessa att lagföra brottslingar krävs tillskott till Åklagarmyndigheten, Sveriges domstolar och Kriminalvården.

Måltillströmningen i Sveriges domstolar har ökat under de senaste åren med längre väntetider som följd. Får inte myndigheten tillskott är risken att väntetiderna ökar ytterligare samt att utbildningsplatserna för nya domare minskar.

Anstalts- och häktesplatser har periodvis varit överbelagda och aktuella straffskärpningar kommer att förvärra situationen. Enligt Kriminalvårdens beräkningar framgår att det under kommande budgetperiod saknas över 100 platser i häkten och 783 till 1048 platser i anstalt. Platsbristen i anstalter förutses inte åtgärdas på ett fullgott vis under den tid som myndigheten prognosticerar, fram till åtminstone 2030. Då byggnation av nya anstalter och häkten är en långsam process – det tar 5–10 år från

beslut till färdigställd anstalt – krävs åtgärder både på kort sikt i form av temporära lösningar och lång sikt. I syfte att tillgodose behovet av kapacitet i ett kort perspektiv föreslås ökade resurser för att Kriminalvården ska kunna hyra anstaltsplatser utomlands samt för att öka utbyggnaden av temporära anstaltsplatser.

Åklagarmyndigheten är redan hårt belastad av nuvarande ärendehantering. En satsning på fler poliser kan under en övergångsperiod medföra att antalet ärenden ökar ytterligare, vilket i sin tur ställer krav på hela rättsapparaten. Sverigedemokraternas målsättning är dessutom att handläggningstider i möjlig mån ska kortas ned och sammantaget måste rättsväsendets ekonomiska förutsättningar anpassas till denna höjda ambitionsnivå.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,84 miljarder kronor 2022.

6.3. Ett riktigt brottsofferperspektiv

Sverigedemokraternas förslag: En statlig skadeståndsgaranti ska införas.

Att brottsoffer först måste försöka driva in utdömda skadestånd av gärningsmän via Kronofogdemyndigheten och sedan vända sig till försäkringsbolag innan de kan vända sig till Brottsoffermyndigheten och ansöka om brottsskadeersättning är inte en tillfredsställande ordning. Det riskerar att skapa obehag hos offret, kanske till den grad att skadeståndet inte drivs in.

För skadestånd på grund av brottmål bör brottsoffret därför aldrig själv tvingas kräva in detta av gärningspersonen. I stället bör en statlig skadeståndsgaranti införas, där staten betalar ut skadestånd till brottsoffer och därefter kräver hela summan, motsvarande det utbetalda skadeståndsbeloppet, av gärningsmannen.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,18 miljarder kronor 2022.

6.4. Våld i nära relationer

Sverigedemokraternas förslag: Stödet till Sveriges kvinnojourer ska utökas med 75 miljoner kronor 2022.

Isolering, hemarbete, stress och ekonomisk oro är samtliga riskfaktorer för våld i nära relationer. Tidigare erfarenheter från Sveriges socialtjänster, kvinnojourer och polis visar också att mäns våld mot kvinnor ökar under semestrar och långledigheter. Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor ökade under 2020 jämfört med året innan, detsamma gäller orosanmälningar till socialtjänsten rörande barn och unga. Medan en

del av ökningen kan förklaras av större anmälningsbenägenhet kan vissa anmälningar kopplas direkt till pandemin.

Det finns få samhällsekonomiska analyser av kostnaden för våld i nära relationer. Den mest genomgripande samhällsekonomiska analysen genomfördes av Socialstyrelsen 2006. Analysen uppskattade att samhällskostnaderna för våld mot kvinnor i nära relationer ungefärligen uppgår till mellan 2,7–3,3 miljarder kronor per år i 2006 års penningvärde.⁵

En kartläggning av brott i nära relationer presenterades av Brottsförebyggande rådet 2014 inom ramen för den nationella trygghetsundersökningen. I den framkommer att 6,8 procent av befolkningen uppgav att de utsattes för brott i en nära relation under 2012 och att utsattheten är jämn mellan könen (7,0 procent av kvinnorna och 6,7 procent av männen). Det är dock vanligare att kvinnor utsätts för grövre våld och har betydligt större behov av hjälp och stödinsatser, och då framför allt sjukvård.⁶

Utsattheten har även studerats i ett livstidsperspektiv genom en enkätundersökning av Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) som skickades ut till 20 000 slumpmässigt utvalda personer i åldrarna 18–74 år. Resultaten visar att 20 procent av kvinnorna och 8 procent av männen under någon period i vuxenlivet varit utsatta för upprepat psykiskt våld av en nuvarande eller tidigare partner. Studiens resultat visar även att 14 procent av kvinnorna och 5 procent av männen blivit utsatta för fysiskt våld eller hot om fysiskt våld av en nuvarande eller tidigare partner någon gång efter 18 års ålder.⁷

År 2020 konstaterades totalt 124 fall av dödligt våld i Sverige. I 17 av de konstaterade fallen var offer och förövare i en närstående parrelation, motsvarande en andel på 14 procent av samtliga fall av dödligt våld för 2020.

Tabell 10 – Antal konstaterade fall av dödligt våld, efter kön, totalt och i närstående parrelation 2017–2020.

	Kvinnor			Män		
	Totalt	Närstående parrelationer	Andel (%)	Totalt	Närstående parrelation	Andel (%)
2017	27	10	37	86	1	1
2018	33	22	67	75	4	5
2019	25	16	64	86	2	2
2020	25	13	52	99	4	4
Totalt	110	61	55	346	11	3

⁵ SOU 2015:55, s. 105.

⁶ Brå (2014). Brott i nära relationer – en nationell kartläggning.

⁷ NCK (2014). Våld och hälsa – en befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa.

*Anm: Dödligt våld inkluderar fullbordade mord, dråp, samt vållande till annans död genom misshandel.
Fall som av rättsväsendet bedömts vara nödvärn ingår inte.*

Källa: Brå.

Det krävs utökade resurser för att stärka arbetet för kvinnofrid, och för att därtill förstärka och utvidga jourverksamheter. Flertalet rapporter har vittnat om att relationsvåldet ökat i samband med Coronapandemin, när många har tvingats spendera mer tid i hemmen. Det finns därför anledning att öka anslaget till kvinnojourerna och till andra verksamheter som arbetar för kvinnofrid. Inom anslaget omfördelas också en del befintliga resurser från så kallad jämställdhetsbudgetering- och integrering till just brottsoffer- och jourverksamhet.

Kvinnojourer

I dag finns endast ett fåtal kvinnojourer som innehar rätt kunskap för att på bästa sätt hjälpa och bemöta tjejer och kvinnor som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck. Att hedersrelaterad brottslighet sker i Sverige i dag är något vi tyvärr måste förhålla oss till efter en fullständigt oansvarig invandringspolitik. Hedersproblematiken breder ut sig över vårt land och samhället måste rusta sig för att hjälpa de som utsätts där de finns. Alla kvinnojourer ska därför ha rätt kunskap för att bemöta och hjälpa hedersutsatta över hela landet.

Kunskapslyft

Vi måste motverka all form av hedersrelaterat våld och förtryck genom att politiken tar hedersutsattas situation på största allvar. Anslaget ökas för ytterligare satsningar på information till personer som befinner sig i riskzonen för att utsättas för dessa brott. Det krävs även utökat stöd till de delar av civilsamhället som i dag föredömligt stödjer personer som utsätts för denna typ av brottslighet.

7. Skola och utbildning

Ett fungerande utbildningssystem är en direkt förutsättning för demokrati, kultur och hela det svenska kunskapssamhället.

Medan grundskola, gymnasieverksamhet och annan pedagogisk verksamhet i hög utsträckning bedrivs och finansieras av kommuner har staten ett flertal verktyg för att styra verksamheten. Det sker exempelvis genom skollagens förordningar och andra författningar, genom utvärdering och granskning av verksamheten genom Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och Statens skolinspektion samt genom riktad statlig finansiering.

Sverigedemokraterna förespråkar ett statligt huvudmannaskap för skolan och en, i vissa avseenden, starkare statlig styrning. Detta innebär inte att samtliga statliga verktyg som styr verksamheten är positiva. En viss del av de riktade statliga bidragen är ineffektiva och bör ersättas av generella stöd till kommunerna.

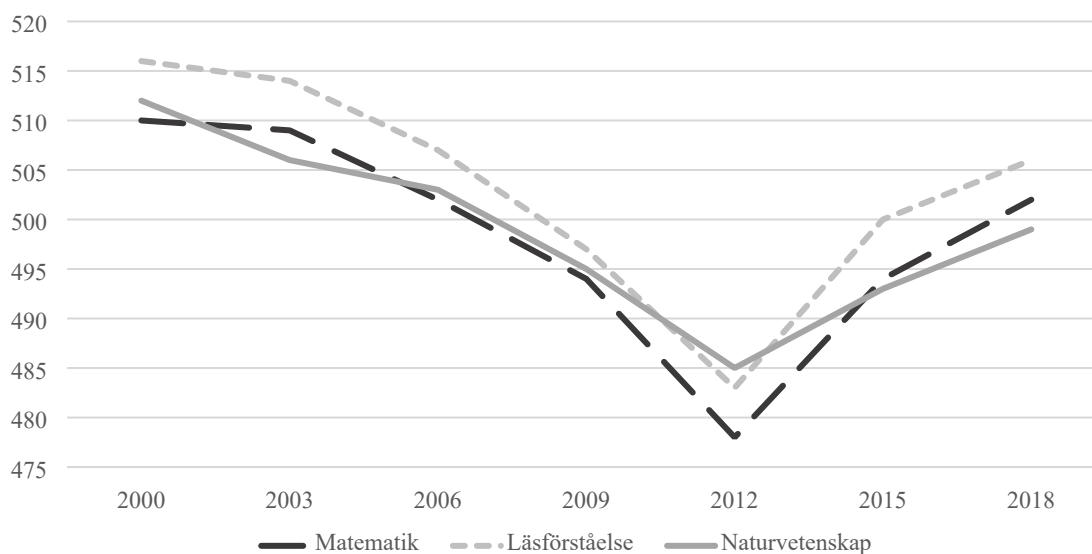
Utbildningsväsendets kostnadsutveckling

Den sammantagna kostnaden för utbildningsväsendet har ökat med cirka 4–6 procent per år. Även som andel av BNP har kostnaden stigit från att utgöra 7,9 procent av BNP 2015 till 8,4 procent 2020. Kostnadsökningarna har varit störst för förskolan, grundskolan och gymnasieskolan sett till absoluta belopp och störst för den kommunala vuxenutbildningen, för grundsärskolan och för yrkeshögskolan i relativ ökning.

Skolresultatens utveckling

Genom OECD:s kunskapsutvärdering PISA jämförs hur femtonåriga elever presterar inom matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Sveriges resultat var som högst i början av mätningarna och minskade därefter fram till 2012. År 2015 och 2018 har resultaten därefter stigit, vilket innebär att Sverige ligger på plats 11 av 36 OECD-länder med fullständiga resultat. Den senaste mätningen som genomfördes 2018 har dock kritiserats av bland annat Riksrevisionen då mer än 7 procent undantogs från att delta på felaktiga grunder. Mycket talar för att elevresultaten hade varit lägre än vid mätningen 2015/2016 om Skolverket följt undersökningens regelverk.

Figur 13 – Resultatutveckling, PISA, 2000–2018.

Källa: OECD.

Resultaten är dock bättre i studierna PIRLS och TIMSS, där PIRLS testar läsförståelse inom faktatexter och skönlitteratur hos elever i årskurs 4 och TIMSS undersöker kunskaper i och attityder till matematik och naturvetenskap hos elever i årskurs 4 och 8.

Svenska fjärdeklassares läsförmåga har förbättrats under åren och ligger nu på samma nivå som när testen genomfördes 2001, vilket är bättre än genomsnittet i EU- och OECD-länderna. Även inom naturvetenskap och matematik presterar fjärdeklassarna bättre än vid tidigare mätningar.

Elever i årskurs 8 har haft sjunkande resultat i matematik och naturvetenskap fram till 2015, även om det skett en viss ökning därefter. I mätningen från 2019 var dock resultaten under genomsnittet i EU och OECD inom matematik, och över genomsnittet i naturvetenskap.

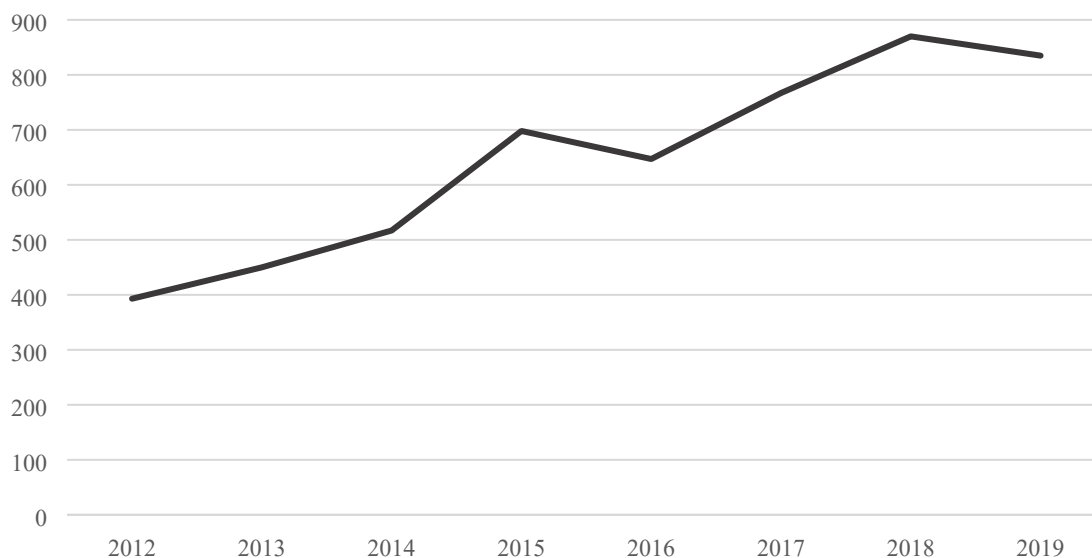
Senast PIRLS genomfördes var 2016 och nästa mätning väntas publiceras i december 2022. Senast TIMSS genomfördes var 2019 och nästa mätning väntas publiceras i december 2024.

Ordning och reda/trygghet

Antalet inkomna anmälningar till Arbetsmiljöverket om hot och våld i grund- och gymnasieskolan har ökat kraftigt under det senaste årtiondet. På vissa skolor är risken för hot och våld så hög att anställda är tvungna att bära överfallslarm. Problemet är inte begränsat till enskilda skolor eller kommuner. Under perioden 2015–2019 har antalet anmälningar om hot och våld ökat i 15 av 21 län. Mörkertalet anses vidare vara stort då

få incidenter resulterar i en anmälan till Arbetsmiljöverket utan i stället hanteras internt inom kommunen.

Figur 14 – Inkomna anmälningar till Arbetsmiljöverket om hot och våld i grund- och gymnasieskolan, 2012–2019.

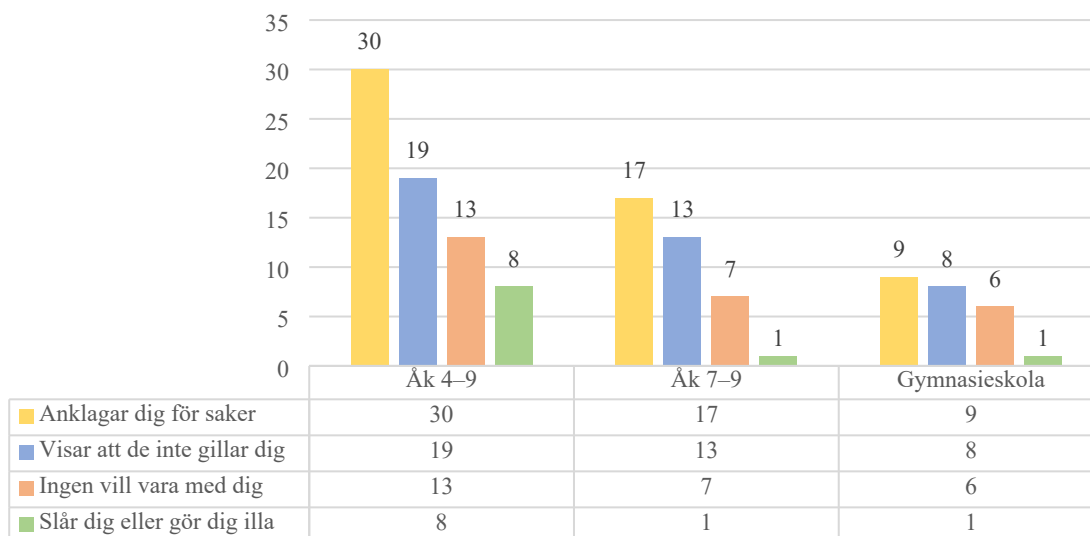
Källa: Arbetsmiljöverket.

Den självupplevda otryggheten har också ökat. Skolverket genomför vart tredje år urvalsundersökningen ”Attityder till skolan”. I den senaste undersökningen, från 2018, framkommer att nästan var fjärde lärare uppger att de har utsatts för våld eller hot på sin arbetsplats det senaste året. Denna utveckling återfinns även på elevsidan där nästan var femte ung elev, årskurs 4–6, uppger att de ibland eller ofta känner sig rädda i skolan, och där 7 procent uppger att de känner sig rädda minst en gång per vecka eller oftare, vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2015⁸.

Vidare uppger fler elever att de känner sig mobbade av andra elever jämfört med 2015. Totalt 12 procent av de yngre eleverna känner sig mobbade minst en gång i månaden. Motsvarande andel för de äldre eleverna är 6 procent, vilket är en ökning jämfört med 2015 då andelen var 3 procent.

⁸ Skolverket (2018) Attityder till skolan 2018, s.76.

Figur 15 – Elever som svarar att andra elever utsätter dem för följande minst en gång i månaden, andel i procent, år 2018.

Källa: Skolverket.

7.1. Höjd status för läraryrket

Sverigedemokraternas förslag: En karriärtrappa med stärkt löneutveckling för lärare ska införas.

2013 infördes ett system med förstelärare vars syfte är att öka yrkets attraktionskraft, där staten finansierar 5 000 kronor i månaden i lönepåslag för förstelärarna. 2019 förstärktes systemet ytterligare där förstelärare i socioekonomiskt utsatta får ett dubbelt påslag.

Medan reformen har visat på vissa positiva effekter för minskad lärarrörlighet och högre skolresultat har reformen även inneburit ökade konflikter på vissa skolor och en otydlighet kring vad uppdraget innebär eller på vilka grunder det tilldelas en person.

För att stärka läraryrket bör det nuvarande systemet ersättas med en karriärtrappa som omfattar fler lärare, där lärarens vidareutveckling sker stegvis med krav på prestation, vidareutbildning, ansvarstagande och mentorskap för yngre kollegor. Den ökade möjligheten för lärare att vidareutvecklas på skolan bidrar även till en ökad kontinuitet för eleverna, eftersom det minskar incitamenten för lärare att söka sig till konkurrerande skolor i syfte att få en skälig lön.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,33 miljarder kronor 2022.

7.2. Förskolemiljard och slopat karensavdrag

Sverigedemokraternas förslag: Karensavdraget för skol- och förskolepersonal ska avskaffas. Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för anställda inom förskolan ska förbättras.

Barn behöver ges goda förutsättningar och få uppmärksamhet och omsorg i förskolan. I många fall drabbas förskolepersonal av hög arbetsbelastning, underbemanning och för många bisysslor. Detta leder till ökat antal sjukskrivningar, utbränd personal, hög personalomsättning samt till försämrad trygghet och kontinuitet för barnen. Skolverket anger i sina allmänna råd riktmärken för antalet barn i förskolans barngrupper. För barn i åldern 1–3 år är riktmärket för barngruppens storlek 6 till 12 barn. För barn i åldern 4–5 år är riktmärket 9 till 15 barn. Riktmärkena är inte tvingande utan ska användas som något att förhålla sig till och vara ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper. Skolverket ger ingen rekommendation angående personaltätheten.

Sverigedemokraterna förordar i stället en riktlinje om max fem barn per förskolepersonal eller motsvarande 3 100 fler heltidstjänster inom förskolan. Det skulle innebära en kostnadsökning inom kommunerna på 1,3–1,7 miljarder kronor vid fullt genomslag vilket delvis finansieras av ett ökat generellt stöd till kommunerna samt en riktad finansiering på 1,0 miljarder kronor för bland annat minskade barngrupper.

Förskolepersonal är särskilt utsatta för hög smittorisk, samtidigt som de riskerar att bidra till ökad smitta på arbetsplatsen om de kommer till skolan med symtom. Av denna anledning bör karensavdraget för förskolepersonal avskaffas.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,20 miljarder kronor 2022.

7.3. Ordning och reda

Sverigedemokraternas förslag: Jourklasser ska införas. Skolinspektionen ska tillföras medel för att genomföra fler kontroller och oanmälda besök.

Problemen med otrygghet, dålig studiero, hot och våld i skolan, har ökat och måste åtgärdas. Elever som inte klarar av en normal undervisningssituation och inte är mottagliga för vuxenvärldens markeringar är ett arbetsmiljöproblem och förstör studieron för andra elever. De behöver extra stöd av särskilt kompetent personal, och ska därför placeras i jourklass.

Eftersom missförhållanden i många skolor vuxit i omfattning behövs en rejäl satsning på Skolinspektionen. Fler kontroller, oanmälda besök, samt utökning av rutiner

för kravställning och uppföljning behövs. Om Skolinspektionen noterar att en skola, trots upprepade varningar, inte fungerar och utgör ett arbetsmiljöproblem för lärare och elever, ska staten ta över dess drift. Staten tillsätter då en rektor som får de befogenheter och resurser som krävs för att verksamheten ska kunna drivas i enlighet med läroplanens intentioner.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,00 miljarder kronor.

7.4. Tvååriga yrkesprogram i gymnasieskolan

Sverigedemokraternas förslag: Gymnasieskolans samtliga yrkesprogram ska minska från 3 års studietid till 2 års studietid.

Gymnasieskolan i Sverige har stora problem med att många elever inte fullföljer sina utbildningar. Många elever hoppar av skolan helt och hållet eller lämnar den med stora luckor i betyget. Detta är ett mycket stort problem, inte minst eftersom konkurrensen på arbetsmarknaden är stor, men också för att det i dag är regel snarare än undantag att det krävs en genomförd gymnasieutbildning för att erhålla ett arbete. En del ungdomar vill snabbt ut på arbetsmarknaden och börja försörja sig själva. Alla ungdomar är däremot inte motiverade att studera teoretiska ämnen på gymnasiet. Genom att i praktiken tvinga dessa ungdomar att läsa 3-åriga program, bidrar det nuvarande systemet till att fler ungdomar hoppar av gymnasiet. De tvååriga yrkesprogrammen med minskat teoretiskt innehåll ska därför återinföras. Den som så vill kan sedan bygga på sin 2-åriga utbildning med ett tredje år och därigenom stärka sin teoretiska profil.

7.5. Kvalitetssatsning på högskolor och universitet

Sverigedemokraternas förslag: Produktivitetsavdraget ska avskaffas och medel ska tillföras för att öka lärartätheten på högskolor och universitet.

Det finns, över tid, en trend att anslagen per student på högskolor och universitet urholkas. Urholkningen av resurserna per student fortsätter år efter år till stor del på grund av ett så kallat produktivitetsavdrag. Det innebär i korthet att de flesta utbildningar ska bli effektivare varje år och en procentsats dras av när anslagen räknas upp i den årliga pris- och löneomräkningen. I slutändan innebär detta en orimlig situation, där interaktionen mellan lärare och studenter minskas till ett minimum och utbildningarnas kvalitet förfaller.

Sverigedemokraterna budgeterar för ett avskaffande av produktivitetsavdraget under 2022 och skjuter därutöver till medel för att öka lärartätheten och öka antalet undervisningstimmar.

Förslaget beräknas öka statens utgifter med 0,71 miljarder kronor 2022.

7.6. Ökad generell skolpeng

Sverigedemokraternas förslag: Skolpengen ska förstärkas med 2,0 miljarder per år.

Skolan behöver en likvärdig och generell satsning genom en ökad skolpeng. Staten ska skjuta till mer pengar så att grundbeloppet för varje elev ökar. Det står sedan respektive skola fritt att använda dessa extra resurser till de förbättrade åtgärder som behövs. Det kan till exempel ske genom inköp av mer läromedel eller en satsning på högre personaltäthet.

Förslaget beräknas öka statens utgifter med 2,00 miljarder kronor 2022.

8. Pensioner

Det svenska pensionssystemet syftar till att ge alla svenska medborgare en trygg och värdig ålderdom. I årtal har pensionssystemet dock varit både eftersatt och underfinansierat. Många av dagens pensionärer är missnöjda, blivande pensionärer är oroliga, oron har till med spridit sig till de yngre generationerna som inte vet vad de kan förvänta sig den dagen de har blivit för gamla för att arbeta.

Sverige har flest fattigpensionärer i Norden, där många som arbetat och betalat skatt under sina liv nu behöver jobba extra, panta burkar eller tvingas leva på låg ekonomisk standard. Trots detta är det få partier som vill stärka pensionerna, i stället har de övriga partierna plockat bort frågan från dagordningen och dolt den i en dysfunktionell grupp som endast har lyckats med att försämra saker, att tvinga folk att jobba längre snarare än att höja pensionerna.

Parallellt ökar kostnaden för att finansiera pensionen för personer som invandrat till Sverige och som i liten eller ingen utsträckning har arbetat och betalat skatt, vilket på sikt riskerar att leda till kraftiga skattehöjningar och ett urholkat förtroende för pensionssystemet.

Hela pensionssystemet behöver stärkas. Det ska synas på pensionen att man har arbetat ett helt liv, samtidigt som det behövs ett ökat stöd till de mest utsatta, som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte har kunnat arbeta i full utsträckning. Det måste även blir lättare att spara privat, för att människor i så låg utsträckning som möjligt ska vara beroende av dysfunktionella pensionsgruppers beslut.

Det behövs vidare en tydlighet mot dem som har kommit till Sverige att de inte kan förvänta sig att bli försörjda av andras arbete. Vill man ta del av det svenska pensionssystemet är en förutsättning att man själv är med och bidrar. Att göra sin plikt, innan man kräver sin rätt.

8.1. Med nuvarande inriktning riskerar kostnaden för grundskyddet att rusa

Pensionsmyndighetens utgifter för ersättningar inom socialförsäkringen har under en längre tid varit avtagande till följd av att en allt större del av befolkningen har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig vid pensionering. Detta leder till att en lägre andel av de nya pensionärerna får bostadstillägg eller garantipension.

Migrationen har dock en omfattande påverkan på samhällsekonomin, dels i direkta kostnader för mottagande (vilket på kort sikt kan medföra positiva effekter på tillväxten) men även i indirekta kostnader för ett högre nyttjande av välfärdstjänster och en belastning på pensionssystemet och socialförsäkringarna.

Invandringen, och särskilt den som skett under det senaste årtiondet, har bestått av personer vars livsinkomster förväntas vara betydligt lägre än övriga befolkningen. På det omedelbara planet leder det till ökade kostnader för biståndet, på längre sikt – då många är asylsökande unga – kommer deras inkomstgrundade pensioner att behövas fyllas ut med grundtrygghetsförmåner.

Med ett fortsatt högt mottagande finns det en överhängande risk att både pensionssystemet och delarna av pensionen som hanteras inom statens utgiftsramar drabbas hårt. Fyra av fem pensionärer som är utrikesfödda från utomeuropeiska länder lever antingen på garantipension eller bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Pensionsmyndigheten har tidigare uppskattat att kostnaden för utrikesfödda pensionärer, om det historiska livsinkomstmönstret inte ändras, kommer att öka till 32 miljarder kronor kring år 2060 – Vilket kan jämföras med dagens kostnad för ekonomisk trygghet vid ålderdom, för samtliga, på cirka 35 miljarder kronor.

8.2. Pensionen i siffror

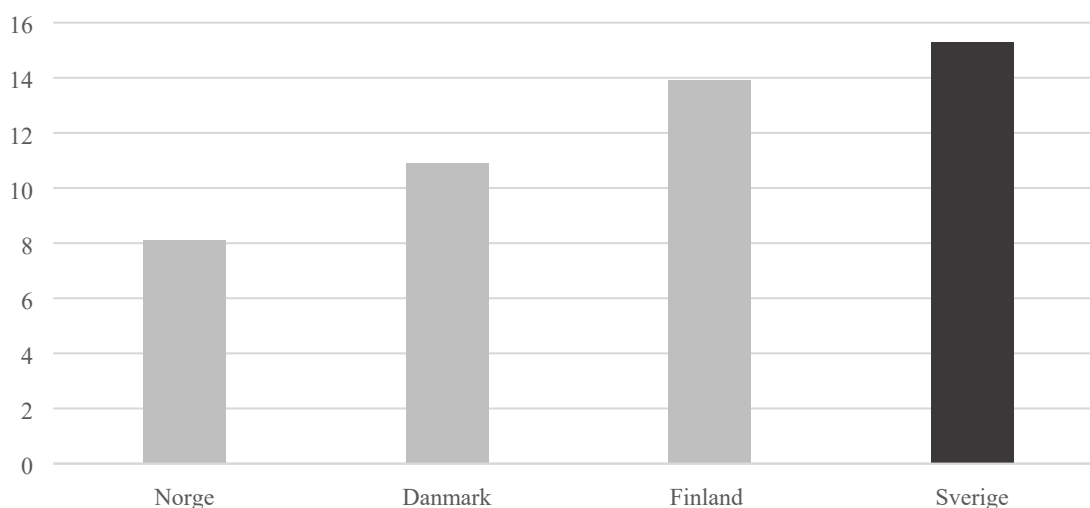
Genomsnittlig allmän pension före skatt	
Alla:	13 300 kronor per månad (juli 2021)
Kvinnor:	11 900 kronor per månad (juli 2021)
Män:	14 800 kronor per månad (juli 2021)

Genomsnittlig total pension före skatt för boende i Sverige	
Alla:	19 100 kronor per månad (2019)
Kvinnor:	15 800 kronor per månad (2019)
Män:	22 900 kronor per månad (2019)

Sverige har den högsta andelen äldre med en disponibel inkomst under den relativa fattigdomsgränsen, 60 procent av medianvärdet för samtliga i befolkningen, bland de nordiska länderna, motsvarande cirka 320 000 personer eller var sjunde pensionär.

Figur 16 - Äldre, 65+, som har lägre än 60 procent av landets medianinkomst, 2020, andel i procent.

Källa: Eurostat.

Risken för att ha en disponibel inkomst som kan medföra risk för fattigdom stiger med åldern. Störst är risk har kvinnor som är äldre än 75 år där närmare var tredje har en låg disponibel inkomst, ofta till följd av att ha varit hemma med barn eller arbetat deltid i låglöneyrken. En ytterligare faktor är att nästan varannan kvinna i åldern 65 år och äldre lever ensam, jämfört med män i samma åldersgrupp där drygt var fjärde lever ensam.

Tabell 11 – Faktisk kompensationsgrad, 2019.

Inkomstgrupp	Allmän pension	Tjänstepension	Totalt
Låg inkomst, kvinnor	69 %	18 %	87 %
Låg inkomst, män	71 %	12 %	83 %
Medelinkomst, kvinnor	55 %	26 %	81 %
Medelinkomst, män	59 %	27 %	86 %
Hög inkomst, kvinnor	41 %	38 %	79 %
Hög inkomst, män	41 %	42 %	83 %

Källa: Pensionsmyndigheten.

Utan höjda pensionsavsättningar eller höjd pensionsålder kan kommande generationer förvänta sig en lägre kompensationsgrad, det vill säga hur stor andel pensionen är jämfört med slutlönen. Detta till följd av en förväntad längre livslängd.

Skillnaden i pension mellan kvinnor och män förväntas bestå i närtid men minskar i generationerna födda på 1970- och 80-talen samt framåt. Utrikes födda har en väsentligt lägre kompensationsgrad än inrikes födda, både bland män och kvinnor.

Skillnaderna i pensionsnivåer mellan stad och land är stora, till och med större än skillnaden mellan män och kvinnor i respektive region. Storstäderna har en högre förväntad pension i absoluta tal. Det beror dock inte på skillnader i kompensationsgrad mellan regionerna utan skillnaden i totalt intjänande till pensionen.

Givet en pensionsålder på 65 år förväntas personer födda 1959 få cirka 60 procent av sin slutlön i pension. För personer födda 1989 är motsvarande kompensationsgrad 53 procent.

8.3. Principer för en pensionsreform

Både nuvarande och kommande pensionärer ska omfattas

Hela pensionssystemet behöver stärkas, och det behöver både få genomslag för nuvarande pensionärer och för kommande pensionärer. Det bör vidare ske med en kombination av åtgärder som snabbt ger effekt och åtgärder som stärker pensionerna på längre sikt.

Det ska löna sig att arbeta

Det behöver finnas en rättviseaspekt i reformen. I dag är det många gånger liten, eller ingen, skillnad på pensionen mellan de som arbetat ett helt yrkesliv jämfört med individer som arbetat lite eller inget alls. Det finns även stora grupper som kommit till Sverige på senare år och inte har betalat in till pensionssystemet. Reformen ska inte leda till att skillnaden mellan pensionsutbetalningen till dem som har arbetat och till dem som inte har arbetat minskar.

Kostnaden ska bäras av staten

Ökade pensionsavsättningar kommer att leda till att en kostnad uppstår. För att inte sysselsättningen ska påverkas negativt är det angeläget att kostnaden i sin helhet finansieras av staten. Tidigare förslag har antytt att arbetsgivaravgifterna ska höjas för att finansiera ökade pensionsavsättningar, detta är inte önskvärt.

En höjning av pensioner behöver undvika kannibaleffekter

Det nuvarande premiebaserade systemet kombinerat med ett statligt grundskydd innebär att en förstärkning på ena sidan ofta leder till en försvagning på andra sidan. Stärks den allmänna pensionen minskar utbetalning av garantipension och bostadstillägg till pensionärer, där nettoeffekten i vissa fall blir noll. För att undvika detta bör nivåerna på grundskyddet justeras så att utbetalningarna av garantipension och bostadstillägg till pensionärer är i samma storlek som innan reformen.

Pensionssystemet ska bli tydligare och mer överblickbart

Dagens system är krångligt och svårt att överblicka till följd av den allmänna pensionsavgiften som kombineras med en motsvarande skattereduktion. Vid en reform av pensionsavsättningen bör denna del förenklas för att göra systemet mer transparent.

8.4. Höjda pensionsavsättningar

Sverigedemokraternas förslag: Pensionsavsättningarna inom arbetsgivaravgiften ska höjas samtidigt som den allmänna löneavgiften sänks i motsvarande mån för att bibehålla kostnadsneutralitet för företagen.

Pensionsavgifterna föreslås öka från 17,21 till 18,5 procent av bruttoinkomsten genom att den allmänna pensionsavgiften och motsvarande skattereduktion ersätts av höjda pensionsavsättningar på arbetsgivaravgiftssidan. Detta medför att hela pensionsavgiften ges en motsvarande pensionsrätt, till skillnad från i dag där 93 procent av avgiften medför en pensionsrätt, en förstärkning av pensionssystemet med cirka 22 miljarder kronor per år.

Finansieringslösning innebär att den allmänna löneavgiften minskar i motsvarande utsträckning som pensionsavgifterna ökar vilket innebär att det totala uttaget av arbetsgivaravgift är oförändrat, och är därmed kostnadsneutralt för företag och individer i denna del. Med detta är det rimligt att även värdet på redan intjänade pensionsrätter omfattas – då det inte innebär att individer eller företag får en ökad finansieringsbörda – genom att låta inkomstindex påverkas av att den allmänna pensionsavgiften slopas.

Slopandet leder till en engångshöjning av de pensionsgrundande inkomsterna, varpå inkomstindex ökar för det efterföljande året, vilket i sin tur ökar inkomst- och tilläggspension med cirka 6,6 procent utöver den omräkning som normalt sker varje år. Den slopade allmänna pensionsavgiften innebär att bruttoinkomsten och den pensionsgrundande inkomsten sammanfaller under avgiftstaket och att avgiftstaket sänks från 8,07 till 7,5 inkomstbasbelopp.

Konsekvenser för företagen

Även om företagen inte överlag får ökade kostnader till följd av växlingen påverkas vissa företag indirekt ur två aspekter. Den ena är de tillfällen då arbetsgivare inte betalar allmän löneavgift, exempelvis för:

- anställda personer över 66 år
- enmansföretaget som anställer två första anställda
- ungdomar mellan 15 och 17 år
- enskilda näringsidkare över 66 år

I dessa fall kan arbetsgivarna inte kompenseras genom sänkt allmän löneavgift vilket innebär att arbetsgivaravgiften ökar med 8,29 procentenheter och skulle innebära en

ökad kostnad för företagssektorn om cirka 3 miljarder kronor. Även denna kostnad bör staten kompensera företagen för.

Den andra är att en höjning av inkomstindex skulle höja inkomstbasbeloppet och därmed inkomsttaket. Premierna till tjänstepensionen är lägre under taket än över och det högre inkomstbasbeloppet resulterar i att en större andel inkomster ligger under taket. Detta leder till att premierna till tjänstepensionen blir lägre, och att företagens utgifter för tjänstepension blir cirka 10 miljarder kronor lägre. Detta är dock förutsatt att arbetsmarknadens parter inte omförhandlar kollektivavtalen eller att annan justering av ersättningsvillkoren görs, vilket bör vara en förutsättning när staten bär alla kostnader som uppstår för företagen.

Konsekvenser för personer med låg pension

Pensionärer med låg allmän inkomstgrundad pension har rätt till garantipension och pensionärer i hushåll med låga inkomster och förmögenheter kan få bostadstillägg. Eftersom grundskyddet trappas av om inkomsterna ökar skulle pensionärer med grundskydd inte ta del av ökningen av inkomstpensionen i samma utsträckning som pensionärer utan grundskydd. Detta får i sin tur en stor effekt för genomsnittspensionären. Det skulle även innebära att statens kostnader för grundskydd minskar med 2,1 miljarder kronor per år.

Tabell 12 - Förändring av pension för personer födda 1946, kronor per månad, utan justering av grundskydd.

	Genomsnitt, kvinna	Genomsnitt, man
Inkomst- och tilläggspension	+810	+1070
Garantipension	-40	0
Bostadstillägg	-430	0
Summa	+340	+1070

För att kompensera för detta bör grundskyddet uppjusteras med motsvarande höjningen av inkomstpension. Det kan exempelvis ske genom att multiplicera inkomstpensionen med lämplig faktor vid beräkningen av inkomstunderlaget. Resultatet blir att kostnaden för grundskydd efter reformen är densamma som innan reformen, men att reformen får ett större genomslag för dem med låg pension.

Tabell 13 - Förändring av pension för personer födda 1946, kronor per månad, med justering av grundskydd.

	Genomsnitt, kvinna	Genomsnitt, man
Inkomst- och tilläggspension	+810	+1070
Garantipension	0	0
Bostadstillägg	0	0
Summa	+810	+1070

Offentligfinansiell effekt

Tabell 14 - Offentligfinansiell effekt av höjda pensionsavsättningar.

	2022	2023	2024	2025
Staten			-23,8	-26,2
Varav skattereduktion pensionsavgift			139,7	145,5
Varav allmän löneavgift			-167	-174
Varav socialförsäkringar			-9,3	-9,1
Varav ålderspensionsavgifter över taket			21	18,7
Varav statlig inkomstskatt			0	1,1
Kommunerna			-0,2	7,9
Varav inkomstskatt			-0,2	6,4
Ålderspensionssystemet			23,8	4,8
Varav avgifter			14,5	18,4
Varav inkomstpension			-	-22,3
Varav socialförsäkringar			9,3	9,1

De höjda pensionsavsättningarna finansieras helt av staten och innebär att utgifterna ökar med cirka 24 miljarder kronor 2023, där 3 miljarder utgörs av statens kompensation till företag höjda egenavgifter respektive arbetsgivaravgifter i de fall där ingen allmän löneavgift betalas, övriga kostnader hänförs till de ökade pensionsavsättningarna. Kostnaden beräknas öka år 2025 till cirka 26 miljarder kronor då förändringen av inkomstindex får genomslag på utbetalningen av grundskydd.

Den slopade skattereduktionen för pensionsavgiften medför att fler personer med låga arbetsinkomster nu kan få del av jobbskatteavdraget vilket ökar hushållens disponibla inkomst med 0,1 miljarder kronor 2023. Den disponibla inkomsten stärks ytterligare 2024 till 12 miljarder kronor 2024 till följd av ökade utbetalningar av inkomstpension. Detta påverkar även kommunsektorn som får ökade skatteintäkter om 6,4 miljarder kronor 2024.

8.5. Bättre möjligheter att pensionsspara privat

I takt med att kompensationsgraden från den allmänna pensionen och tjänstepensionen minskar ökar behovet av ett eget pensionssparande. Att arbeta högre upp i åldrarna är ett sätt att motverka effekten av den ökande medellivslängdens påverkan på pensionen. Ett års extra arbete efter pensionsåldern för en person med en genomsnittlig lön ger mellan 1 400 kronor och 2 200 kronor mer i pension per månad före skatt, livet ut.

Detta är dock inte möjligt för alla. Vissa har haft yrken som sliter hårt på kroppen som gör att de inte kan jobba högt upp i åldern, andra vill prioritera annorlunda. För personen som arbetat deltid, utbildat sig mitt i livet eller av andra anledningar har haft lägre pensionsavsättningar måste det finnas alternativ för att stärka pensionen.

Sammantaget behövs det en ökad flexibilitet i systemet, goda förutsättningar för så många som möjligt att själva kunna påverka, och stärka, sin ekonomi under hela arbetslivet till den dag man väljer att gå i pension. Ett steg i den riktningen är att öka incitamenten att spara.

Återinförandet av privat pensionssparande

Före 2016 kunde privatpersoner spara privat till pensionen med skatteförmånliga alternativ, antingen genom individuellt pensionssparande (IPS) eller privat pensionsförsäkring. Systemet innebar att det fanns en möjlighet att spara i en bank, ett värdepappersbolag eller i ett utländskt värdepappersföretag med filial i Sverige där insättningarna var förenat med en avdragsrätt på deklarationen om maximalt 12 000 kronor per år. Skatten betalades i stället när pengarna betalades ut vilket först var möjligt efter att personen fyllt 55 år.

Ett månadssparande på 1000 kronor under arbetslivet ger stora effekter på privatekonomin på sikt. Vid en genomsnittlig avkastning på 7 procent per år innebär kommer månadsspararen som börjar vid 25 års ålder och fortsätter fram till 65 år att ha cirka 2,5 miljoner kronor att dryga ut pensionen med. Med andra ord är starka incitament att spara, kontinuerligt och från start i tidig ålder, en av de mer effektiva åtgärderna för ge människor ökad flexibilitet kring när man vill gå i pension.

Regeringen begick ett misstag när man avskaffade möjligheten att spara privat till sin pension. Effekten blir att invånarna blir mer beroende av ett offentligt ålderspensionssystem, som inte klarar av att leverera tillräckligt höga pensioner. Det gamla systemet var förvisso förenat med ett antal brister, i praktiken var det enbart lönsamt att pensionsspara för relativt välavlönade individer.

För att stärka det privata sparandet i alla inkomstklasser bör det därför införas ett system med samma ålderskategorier som för det individuella pensionssparandet och samma regler för uttag, men där det inte sker något skatteavdrag vid själva insättningarna och heller ingen reavinstbeskattning vid försäljning av exempelvis fonder eller aktier. I stället bör sparformen omfattas av en låg schablonskatt. Förslaget är att denna schablonbeskattning uppgår till 15 procent av föregående års statslåneränta, vilket är detsamma som för befintliga tjänstepensioner.

Sänkt skatt på investeringssparkonto

Medan förslaget ovan om ett nytt system för privat pensionssparande skulle vara gynnsamt för dem med fasta inkomster bör även alternativa sparformer stimuleras så att även personer som vissa år har en hög inkomst, och vissa år har en låg inkomst, får starka incitament att spara.

Investeringsparkonto (ISK) ett alternativ sedan 2012. Via ett ISK har privatpersoner möjligheten att spara i aktier, fondandelar och andra finansiella instrument där kapitalinkomsterna inte beskattas och där förluster på dessa tillgångar inte är avdragsgilla. Beskattningen sker i stället på det samlade värdet av sparandet på kontot genom en schablonskatt motsvarande statslåneräntan den 30 november året före beskattningsåret, plus ett tillägg. Tillägget är i dag 1 procentenhet.

Sparformen har flera fördelar. Det är lätt att veta hur mycket skatt som kommer att betalas och försäljningar behöver inte deklarerars. För långsiktigt sparande är den gynnsam på grund av en lägre förväntad skatt.

Med den positiva utveckling som börserna har haft sedan investeringssparkontot infördes har vissa förespråkat att skatten ska höjas, det skedde bland annat 2018 då regeringen föreslog en höjning om 0,25 procentenheter.

Detta resonemang blir dock felaktigt då det inte går att avgöra hur börserna kommer att utvecklas den kommande tiden, att det skulle kunna bli en djup eller lång nedgång på börserna kan inte uteslutas – och i fallet med investeringssparkontot är innehavaren skyldig att betala skatt oavsett hur innehaven utvecklas. Höjningar av skatten innebär därutöver en framtida osäkerhet. Med en sparhorisont på 30–40 år behöver villkoren vara stabila, i annat fall finns det en risk att personer sparar i mindre utsträckning.

Av denna anledning bör skatten återställas till den tidigare nivån, statslåneräntan med ett tillägg om 0,75 procent. Det skulle också innebära att personen som månadssparar till pensionen i ett investeringssparkonto, med samma premisser som i exemplet ovan, har ytterligare 60 000 kronor på kontot vid 65 års ålder.

Förslaget beräknas minska statens skatteintäkter med 1,60 miljarder kronor 2022.

8.6. Stärkt grundskydd för de mest utsatta

Sverigedemokraternas förslag: Garantipensionen ska höjas med 300 kronor per månad.

Höjda pensionsavsättningar till den allmänna pensionen och ett mer flexibelt system för privat pensionssparande leder till stora effekter, på kort och på lång sikt, för dem som har en stabil inkomst. De ökade avsättningarna tillsammans med en uppjustering av grundskyddet leder till att alla som har betalar in pengar till pensionssystemet får en högre utbetalning. Reformen får dock lägre effekt på dem som i låg utsträckning har haft en inkomst, för den som enbart har garantipension och bostadstillägg leder inte höjda pensionsavsättningar till några förändringar.

Medan det är rimligt att en person som har arbetat också får en högre pension än en person som inte har arbetat finns det skäl att stärka grundskyddet med hänsyn till det stora antalet äldre som lever under fattigdomsgränsen.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,60 miljarder kronor 2022.

9. Ökad trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

En viktig del av samhällskontraktet handlar om ekonomisk trygghet för dem som av olika anledningar inte kan försörja sig på den reguljära arbetsmarknaden. Det kan handla om tillfällig arbetslöshet, sjukdom eller permanenta funktionsvariationer.

Problemet är att välfärden är satt under hård press och många upplever sig orättvist behandlade. Det är dags för politiker att återupprätta grundtryggheten i Sverige.

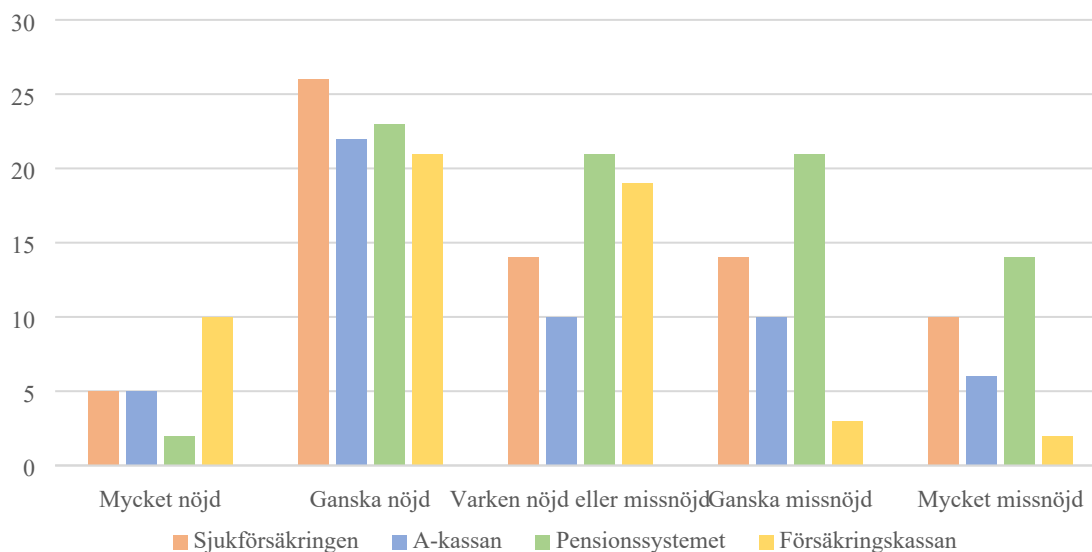
Sverigedemokraternas utgångspunkt är att den som är sjuk ska få bästa tänkbara rehabilitering och grundläggande ekonomisk trygghet. Den som har möjlighet att bli frisk ska erbjudas bästa tänkbara förutsättningar och incitament att återgå i arbete.

Förutsättningar för en fungerande socialförsäkring

Medborgarnas förtroende för socialförsäkringarna mäts återkommande av bland annat SOM-institutet i Göteborg, Sifo och Försäkringskassan. I den senaste nationella SOM-undersökningen framgår att förtroendebalansen, dvs. skillnaden mellan dem som har ganska eller mycket stort förtroende samt dem som har ganska eller mycket litet

förtroende, är negativ för flera offentliga försäkringssystem (endast föräldraförsäkringen har en positiv balans).

Figur 17 – Förtroende för socialförsäkringarna, 2020, andel i procent.

Källa: SOM-undersökningen 2021.

Andelen som var negativa till Försäkringskassan ökade kraftigt under åren 1999–2010 och gick från en positiv förtroendebalans till en negativ förtroendebalans 2005. Från 2010 ökade förtroendet för Försäkringskassan och en positiv förtroendebalans uppstod 2015. Denna trend har dock inte kvarstått utan vänt ner till en negativ förtroendebalans. Vid den senaste mätningen var Försäkringskassans förtroendebalans -16, vilket innebär att bland dem som hade en åsikt så var det 16 procentenheter fler som saknade förtroende jämfört med dem som hade förtroende.

Försäkringskassan har även ett lågt resultat på Kantar Sifos Anseendeindex för myndigheter. Urvalet är slumpmässigt från Kantas Sifos onlinepanel och ett anseendeindex på 50 eller mer anses vara ett högt anseende för myndigheter. I den senaste mätningen, där 15 172 intervjuer genomfördes och där varje intervjuperson har bedömt 2/3 slumpmässigt utvalda myndigheter, är det bara två myndigheter som har ett lägre förtroende från allmänheten än Försäkringskassan: Migrationsverket och Arbetsförmedlingen.

9.1. Förändra bedömning för sjuk- och aktivitetsersättning

Sverigedemokraternas förslag: Vid bedömning av sjuk och aktivitetsersättning att bedömningen av den försäkrades arbetsförmåga göras mot samma arbetsmarknadsbegrepp som används vid prövning av rätt till sjukpenning.

I dag görs en striktare bedömning för rätten till sjukersättning än vid rätten till sjukpenning. Att steget till sjukersättning inte ska göras lättvindigt är viktigt för att undvika att människor hamnar i långa sjukskrivningar utan åtgärder. Tröskeln har dock blivit så hög att människor i stället hamnar i ekonomisk kris och under kommunens ansvar med försörjningsstöd vilket inte är en rimlig lösning för svårt sjuka personer.

Nybeviljande av aktivitetsersättning har minskat kraftigt sedan 2016 och avslagsfrekvensen har ökat kraftigt över tid. Även för ansökan om ny period med ersättning har ökningen av andelen avslag varit mycket stor och ökat från 3 procent år 2014 till 17 procent år 2018. Stora variationer och en instabil tillämpning innebär stora problem för rättssäkerhet, förutsebarhet och tillit till försäkringen. För att uppnå mer rättssäkra rimliga bedömningar både vad gäller sjuk och aktivitetsersättningen föreslår utredningen SOU 2021:69 både vad gäller sjuk och aktivitetsersättning att bedömningen av den försäkrades arbetsförmåga göras mot samma arbetsmarknadsbegrepp som används vid prövning av rätt till sjukpenning. Det innebär att prövning av arbetsförmågan ska ske i enlighet med samma regelverk som regeringen föreslår för sjukpenningen i prop. 2020/21:171 där prövning av arbetsförmåga ska göras mot förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller mot annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,30 miljarder kronor 2022.

9.2. Merkostnadsersättning och handikappersättning – inkludera hjälpbehov

Sverigedemokraternas förslag: Möjligheten att ansöka om ersättning för rena hjälpbehov ska återinföras

Under föregående mandatperiod infördes nya regler vad gäller omvårdnadsersättning och merkostnadsersättning för barn och vuxna med funktionshinder. För barn innebar förändringen till övervägande del förbättringar. För vuxna innebar det dock att den nya omvårdnadsersättningen för rena hjälpbehov inte omfattar vuxna. Detta är något som satt personer med funktionshinder i oro för vad detta kommer innebära.

Handikappersättningen utgör 10–20 procent av nettoinkomsten för många låginkomsttagare med funktionsnedsättning och har fungerat som ett stöd när samhällets övriga stöd inte räcker till. Mottagare och närstående har haft en viss flexibilitet med frihet och egenmakt. I och med införandet av ett strikt merkostnadsbegrepp kommer de behövandes egenmakt att begränsas och processen för att ansöka om merkostnadsersättning att försvåras.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,03 miljarder kronor 2022.

9.3. Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Sverigedemokraternas förslag: Rehabiliteringsinsatserna mellan försäkringskassan och arbetsförmedlingen samt försäkringsmedicinska utredningar ska stärkas

Anslaget bidrag till sjukskrivningsprocessen innehåller en rad viktiga åtgärder däribland rehabiliteringsinsatser mellan försäkringskassan och arbetsförmedlingen, samordningsförbunden och försäkringsmedicinska utredningar. I dag råder stora brister i just tidiga rehabiliteringsinsatser, samordningen mellan försäkringskassan, arbetsförmedlingen samt stora brister i utredningsarbetet. I SOU 2020:6 framgår att utredningarna som ligger bakom beslut om sjukpenning är bristfälliga. Det kan till exempel handla om att Försäkringskassan i högre grad behöver träffa den försäkrade och på ett strukturerat sätt gå igenom både hinder och möjligheter för återgång i arbete, eller att det bör finnas en bättre samordning med Arbetsförmedlingens bedömning av personens arbetsförmåga. Sverigedemokraterna menar därför att det i utredningsarbetet måste finnas en regelbunden personlig kontakt med avstämningssmöten och kontrollstationer som involverar den enskilde, arbetsgivaren, hälso- och sjukvården samt Försäkringskassan. Sverigedemokraterna menar att de olika insatser som kan göras inom detta anslag vad gäller både rehabilitering, samordning och utredningsarbete kan åtgärda en del av de brister som finns.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,10 miljarder kronor 2022.

9.4. Bemötande vid psykisk ohälsa och minskaåndläggningstider

Sverigedemokraternas förslag: Kompetensen att bemöta människor med psykisk ohälsa för alla inblandade instanser såsom hälso- och sjukvården samt berörda myndigheter ska stärkas.

Psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till sjukskrivning i dag och det finns ett stort behov att stärka stödet till de som sjukskrivs med psykiatriska diagnoser. Kompetensen hos berörda myndigheter behöver också stärkas genom hela rehabiliteringskedjan. Många upplever sig illa bemötta då deras individuella situation inte passar in i ett stelbent system främst gjort för fysiska diagnoser. Den psykiska ohälsan är också ett jämställdhetsproblem då sjukfrånvaron är nästan dubbelt så hög bland kvinnor som bland män. Den vanligaste psykiatriska diagnosen är reaktioner på stress som leder till utbrändhet. Sammantaget finns det stora brister i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen kopplat till psykisk ohälsa. Sverigedemokraterna vill därför stärka kompetensen att bemöta människor med psykisk ohälsa för alla inblandade instanser såsom hälso- och sjukvården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Reformen av vårdbidraget och handikappersättningen till omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning har vidare bidragit till långa handläggningstid där många familjer och vuxna med funktionsnedsättning står utan ekonomiskt stöd. Enligt Försäkringskassans handlingsplan på området förväntas myndigheten ha kommit ikapp först 2023. Vi vill därför stärka upp myndighetens förutsättningar i arbetet med handläggning, nyrekrytering och utbildning.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,10 miljarder kronor 2022.

10. Trygga familjer grunden för ett tryggt samhälle

Sverigedemokraterna har en vision om en barndomsgaranti, som bland annat innebär att samhället, så långt det är möjligt, garanterar en trygg uppväxt för barn. Starka och trygga familjer är en nödvändig förutsättning för harmoniska samhällsförhållanden och politikens uppgift är att stödja familjerna utan att inkräkta på deras handlingsfrihet. Att familjer ges rätt förutsättningar att knyta band och kunna spendera tid tillsammans under de viktiga småbarnsåren är oerhört viktigt. Familjepolitiken ska samtidigt vara flexibel för att ge alla barnfamiljer rätt förutsättningar.

10.1. Stärk de socioekonomiskt svaga barnfamiljerna

Sverigedemokraternas förslag: Inkomsttaket för bostadsbidraget ska höjas med 25 000 kronor och intervallet för bostadskostnaden ska höjas med 500 kronor.

Bostadsbidraget är en viktig extra trygghet för barnfamiljer med låga inkomster. I dag lever i sammanhanget en alltför stor del barn i ekonomiskt svaga familjer, vilket för barnen kan innebära flera negativa konsekvenser. Det är exempelvis vanligare att barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer utsätts för mobbning. Det påverkar även barnens möjlighet till fritidsaktiviteter samt kan leda till sämre resultat senare i skollåldern. Det bör vara en självklarhet att barnfattigdom inte ska finnas i Sverige. Bostadsbidraget är ett av de viktigaste instrumenten som i dag finns för att komma tillrätta med fattigdom då bidraget riktas särskilt till dem som har det svårast.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,75 miljarder kronor 2022.

10.2. Bidrag till förstföderskor

Sverigedemokraternas förslag: Ett engångsbidrag till förstföderskor på 20 000 kronor ska införas.

Som ett familjevänligt parti vill Sverigedemokraterna införa ett nytt bidrag till förstföderskor. Detta ska vara ett engångsstöd, som utgår till förstföderskor och förstagångsadoptivföräldrar och ska kunna täcka en del av de engångskostnader som uppstår i samband med första barnet. Givetvis är det viktigt att varje familj, så långt det är möjligt, på egen hand skapar ekonomiska förutsättningar för familjebildning, men det är ändå viktigt att den nya familjen får ett extra stöd. Bilbarnstol och barnvagn är exempel på utgifter där också säkerheten för barnet utgör en viktig aspekt.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,00 miljarder kronor 2022.

10.3. Graviditetsdagar och mödravårdsbesök

Sverigedemokraternas förslag: Rätt till ytterligare 10 graviditetsdagar och rätt till tillfällig föräldrapenning för besök hos mödravården ska införas.

Sverigedemokraterna anser att det, särskilt under graviditetens sista fas, ska finnas förutsättningar för lugn och harmoni för såväl mamman som det ofödda barnet. Kvinnor som på grund av ett ansträngande yrke upplever besvär, har i dag möjlighet till graviditetspenning. Denna kan erhållas från och med 60:e dagen före beräknad födsel. Trots detta nekas många denna avlastning med följderna att de tvingas fortsätta att arbeta heltid, trots höggraviditet och inte sällan med fysiskt påfrestande arbetsuppgifter. Därför är det Sverigedemokraternas ambition att det ska bli lättare att beviljas ersättning från den 60:e dagen före beräknad förlossning. Dessutom bör kvinnor ha rätt till 10 dagar med graviditetspeng, som kan tas ut 30 dagar före beräknad förlossning, oavsett om man har behov av det i förhållande till sitt arbete eller inte.

Från den tidpunkt då graviditeten är bekräftad ska båda föräldrarna ha en lagstadgad rättighet att få ledighet från sitt arbete för att kunna delta vid besök i mödravården. Båda föräldrarna ska ha en möjlighet att ansöka om en ny form av tillfällig föräldrapenning för besök hos mödravården. De ordinarie föräldrapenningdagarna ska inte behöva användas till detta före de 60 dagar före beräknad förlossning som båda föräldrarna numera har rätt att ta ut föräldrapenning för vid mödravårdsbesök.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,32 miljarder kronor 2022.

10.4. Snabbhetspremie

Sverigedemokraternas förslag: Tidsramen för skyddandet av den sjukpenninggrundade inkomsten (SGI) bör gälla fram till dess att senaste barnet fyllt tre år.

Sverigedemokraterna värnar barnfamiljen och ser det som viktigt att föräldrar ges största möjlighet att forma småbarnsåren så att de blir så goda och trygga som möjligt. Tidsramen för skyddandet av den sjukpenninggrundade inkomsten (SGI) bör anses för kort och vi menar att den ska skyddas fram till dess att senaste barnet fyllt tre år.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,30 miljarder kronor 2022.

10.5. Fler dubbeldagar

Sverigedemokraternas förslag: Antalet dubbeldagar ska öka från 30 till 60.

Uttaget av dubbeldagar är fortfarande förhållandevist lågt, vilket skulle kunna bero på att föräldrar inte har kunskap om detta eller det faktum att dagarna räcker en kortare tid. Men för de familjer som har ett behov har det lett till minskad psykisk ohälsa och minskat behov av sjukvård bland förstföderskor. Även vård- och läkemedelsbehovet minskade. I ISF:s rapport, *Dubbeldagar – pappors väg in i föräldrapenningen*, konstateras att pappors uttag under barnets första levnadsår har ökat och att pappor som tidigare valt att ej ta ut föräldrapenning nu har börjat ta ut dagar. Dubbeldagarna gör att föräldrar kan hjälpas åt i större utsträckning, utan att en av föräldrarna är hemma utan inkomst. Detta bör uppmuntras i högre utsträckning varpå Sverigedemokraterna föreslår att antalet dubbeldagar ska ökas.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,10 miljarder kronor 2022.

10.6. Tillfällig föräldrapenning vid barns födelse eller adoption

Sverigedemokraternas förslag: Antalet dagar med föräldrapenning vid barns födelse eller adoption ska öka från 10 till 15.

Den förälder som inte är gravid har rätt till tio dagars ledighet i samband med barnets födsel, så kallade pappadagar. Detta ger möjlighet till gemensam föräldranärvaro under barnets första tid. Dessa dagar påverkar inte övriga föräldrapenningdagar. Att båda föräldrarna ges förutsättning att tillsammans knyta an till den nya bebisen, att känna delaktighet, samt få en god första tid tillsammans, är oerhört viktigt. För föräldrar med äldre barn är det inte sällan som stress och oro ökar för mamman efter dessa två veckor på grund av att hon därefter ofta själv bär ansvaret för bebis, syskon och hushåll. För att ge föräldrarna en mer jämställd förutsättning i föräldraskapet från start, samt främja psykisk hälsa, bör antalet dagar med föräldrapenning vid barns födelse eller adoption öka.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,58 miljarder kronor 2022.

11. Försvar

Sverigedemokraternas förslag: Försvarsberedningens rapporter ”Värnkraft” och ”Motståndskraft” ska finansieras fullt ut med målsättning att Försvarsmaktens medel uppgår till 84 miljarder kronor, motsvarande 1,5 procent av BNP, senast 2025. Förberedelser ska ske för fortsatt stegvis upptrappning under kommande försvarsbeslut perioden 2026–2030 för att uppnå 2 procent av BNP senast 2030.

Sverigedemokraternas målsättning är att stärka det svenska totalförsvaret i en omfattning som återställer dess förmåga att skydda hela territoriet från yttre hot. Detta kräver rejäla satsningar på såväl ett skalförsvar som ett invasionsförsvar, i syfte att skapa en tröskeeffekt, så att en presumtiv angripare avhåller sig från aggressionshandlingar mot Sverige. Ett sådant försvar baseras inte bara på högteknologiska vapen, utan även på en stark försvarsvilja. Detta i sin tur uppnås genom satsningar på utökad värnplikt samt en stark uppslutning till totalförsvarets frivilligorganisationer.

Sverigedemokraterna anser att försvarsbudgeten, som andel av BNP, på sikt ska fördubblas jämfört med dagens nivå. För att undvika att Försvarsmakten blir en budgetregulator krävs en grundlag som reglerar att försvarsbudgeten ska ha en lägsta nivå om två procent av BNP. Antalet brigader i armén behöver utökas och förbandens materiel moderniseras. Detta kräver att fler regementen etableras. Sverige behöver också att modernt luftvärnssystem med förmåga att möta kvalificerade hot.

Sverige har mer än 270 mil kust. För att kunna övervaka denna på ett effektivt sätt ser Sverigedemokraterna att den svenska marinen behöver förstärkas genom fler fartyg, ubåtar och amfibieförband. För att klara av utbildningen av fler förband behöver fler regementen och marinbaser etableras inom marinen. Även marinen har ett stort behov av modernt luftvärn.

Sverigedemokraterna bedömer vidare att flygvapnet behöver tillföras ytterligare flygplan och basförband för att klara av en framtida hotmiljö och de krav som den kommer att ställa. Fler flygflottiljer behöver etableras för att klara av produktionen av dessa förband, flygvapnet behöver även ersätta sina tunga transportflygplan. Om totalförsvaret ska kunna växa i enlighet med denna vision är en väl fungerande personalförsörjning helt avgörande. Antalet värnpliktiga kommer att behöva öka för att fylla upp nya förband med kompetent personal, vilket även innebär att officersutbildningen behöver utökas och omstruktureras.

Avslutningsvis är ett väl utbyggt och uthålligt civilförsvar av stor betydelse för Sveriges försvarsförmåga. För att återupprätta ett sådant krävs omfattande satsningar på området.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 2,93 miljarder kronor 2022.

12. Krisberedskap

Vid återkommande tillfällen har svensk krisberedskap visat sig vara otillräcklig. Det uppenbarade sig vid tsunamikatastrofen 2004 då saknades en fungerande organisation för hantering av större kriser. Det uppenbarade sig vid skogsbränderna 2014 och 2018 då det saknades både utrustning och personal. Coronapandemin har inte varit ett undantag. Det kommer att komma fler kriser, och då krävs det en tydlig ansvarsfördelning, en tydlig ledning och stora förberedelser.

12.1. Beredskapslager

Sverigedemokraternas förslag: Beredskapslager för eventuella krissituationer ska upprättas.
--

Sveriges beredskapslager avvecklades stegvis från 1990-talet och framåt. Lagringen av exempelvis livsmedel, läkemedel, sjukvårdsmaterial samt drivmedel avsåg att göra Sverige mindre sårbart för längre perioder av avspärrning. Vad gäller insatsmedel till jordbruket var lagren dimensionerade för att klara flera års blockad. Besynnerligt nog innebar EU-medlemskapet, då det svenska jordbruket inledde sin tillbakagång, att lagren minskades väsentligt. Regeringen och berörda myndigheter bör skyndsamt planera för inrättandet av beredskapslager för eventuella krissituationer. Utöver lager av läkemedel, skyddsutrustning och medicinsk utrustning och livsmedel bör Sverige bygga upp förråd av insatsvaror såsom utsäde, agrokemikalier och drivmedel.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,30 miljarder kronor 2022.

12.2. Högre självförsörjningsgrad

Trots relativt goda geografiska förutsättningar för ett både miljövänligt och högproduktivt jordbruk har den så kallade självförsörjningsgraden i Sverige sjunkit till omkring 50 procent. Vi producerar mindre än hälften av de livsmedel vi konsumerar, vilket är ett resultat av att politiker i decennier har negligerat lantbrukarnas villkor. Den senaste tidens utveckling understryker att livsmedel inte kan jämföras med vilken

handelsvara som helst. I en krissituation måste Sverige kunna lita till egna resurser och beredskapslager för att under en period leverera de livsmedel som befolkningen behöver. Så är inte fallet i dag.

12.3. Säkra elleveranser

Sveriges elleveranser har under lång tid kännetecknats av en hög elkvalitet och god driftssäkerhet. Ett flertal stora kraftstationer har dock under de senaste åren försvunnit från det svenska kraftsystemet. Det har bland annat lett till en svagare effektbalans, stegrande elpriser och att Sverige blivit allt mer beroende av importerad el. Vidare stiger kostnaderna för stödtjänster för elsystemet vilket i slutändan drabbar konsumenter och företag i form av högre elpriser. Att regeringen samtidigt överväger att göra mer av det som lett fel inom energipolitiken genom subventioner till havsbaserad vindkraft är anmärkningsvärt. I ljuset av detta samt att vi står inför en omfattande elektrifiering av bland annat transportsektorn menar Sverigedemokraterna att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushåll som näringsliv. Detta bland annat genom att ett mål för leveranssäkerheten fastslås som den förda energipolitiken ska sträva efter att uppnå. Att målet om att svensk elproduktion ska vara förnyelsebar ersätts med ett mål om helt fossilfri produktion. I stället för att avveckla fungerande kärnkraftsreaktorer ska modern och än mer säker kärnkraft i Sverige utvecklas.

12.4. Nordisk krisberedskap

Coronapandemin är en stark påminnelse om behovet av samverkan, särskilt med våra närmaste grannar. Behovet fanns även 2018 när omfattande skogsbränder härjade samtidigt i flera av de nordiska länder och assistans fick begäras från östra och södra Europa för att övermanna lågorna. Tack vare brandflyg, brandbilar och frivilliga krafter från andra länder kunde bränderna bekämpas och ännu värre katastrofer undvikas. Samtidigt illustrerade situationen att det finns ett stort värde i om vi nordiska grannländer i mycket högre grad kunde upprätta en gemensam krisberedskap som utan onödiga hinder kan operera över våra gränser. Räddningstjänstsamarbetet Nordred möjliggör förvisso värdefullt räddningstjänstutbyte, men långt ifrån tillräckligt i förhållande till vad som skulle kunna organiseras och behövas vid kriser och katastrofer av dignitet och vidsträckthet. Risken för fler naturkatastrofer, störningar och påfrestningar på infrastruktur, eller ytterligare pandemier kan inte negligeras utan

behöver mötas med en god beredskap. Sverige borde vara initiativtagare till att bygga vidare på det goda samarbete som redan existerar inom Nordred och verka för att de nordiska länderna tar ytterligare kliv mot ett närmare samarbete inom krisberedskapen. Sverigedemokraterna och vår partigrupp i Nordiska rådet, Nordisk Frihet, menar att vår samlade beredskap behöver inventeras, samordnas och koordineras. Vi menar också att vi skulle tjäna på att bygga upp viss beredskap tillsammans, såsom en gemensam brandflygsflotta, där vi skulle få ut avsevärt mycket mer förmåga och effekt genom att samverka kring resursförmåga än att varje nordiskt land ska bygga upp och upprätthålla beredskap som är svår att försörja på egen hand.

13. Migration och integration

Sedan migrationskrisen 2015 utgick Sveriges migrationspolitik från en tillfällig lag som förlängts och omarbetats över tiden. För att få till stånd en långsiktigt hållbar migrationspolitik förhandlade representanter från alla riksdagspartier i över ett år i Migrationskommittén. Sverigedemokraterna var djupt engagerade i förhandlingarna, i förhoppningen att de gångna årens skadliga politik skulle kunna motarbetas. Dessvärre valde majoriteten att gå en annan väg, och kommitténs förslag vattnades ur till att bli värre än den tillfälliga lagen. I ett omfattande särskilt yttrande framlade Sverigedemokraterna sin alternativa syn på sakfrågorna.

Tyvärr nöjde sig inte regeringen med kommitténs förslag, utan införde sedermera ytterligare uppluckringar och undantag. Det rörde sig bland annat om att reglerna för anhöriginvandring gjordes mer generösa, och att kvotflyktingar skulle befrias från försörjningskrav vid anhöriginvandring. Men den största förändringen utgörs av en kraftigt utökad bestämmelse om humanitära skäl, sannolikt den mest generösa i Sveriges historia.

Regeringens förslag fick massiv kritik från en rad remissinstanser, i synnerhet för de bristfälliga konsekvensanalyserna. En rad myndigheter har pekat på att kostnaderna kommer öka, medan andra ifrågasatt både syftet och meningen med regeringens förslag. Det är tydligt att de kommer skada Sverige, men även andra faktorer spelar en roll här.

Migrationsflödena till Sverige har minskat under 2020, något som dock beror på den världsomspännande nedstängningen efter coronapandemin, snarare än den svenska regeringens beslut. Minskningen i sig har varit välkommen, men det är uppenbart att den kommer följas av en ökning när pandemin väl klingat ut, och massvaccinering kommit igång. Trots minskningen beviljades under 2020 nästan 90 000 uppehållstillstånd. Givet regeringens enträgna försök att luckra upp lagstiftningen och göra Sverige mer attraktivt för asylshopping och andra liknande fenomen, ser det mörkt ut inför framtiden. Sverigedemokraterna kommer dock fortsätta arbeta enträget för en fungerande och ansvarsfull migrationspolitik som sätter Sverige och dess folk i första rummet.

Enligt undersökningen MIPEx är Sverige det land som spenderar mest pengar på integrationspolitik, samtidigt som vi enligt OECD-rapporten International Migration Outlook har det största gapet mellan in- och utrikes födda vad gäller sysselsättning av samtliga 37 OECD-länder. Enligt PISA-undersökningen har Sverige dessutom störst skillnader i skolresultat mellan inrikes och utrikes födda. I tillägg till detta har Sverige enorma problem med skjutningar och organiserad brottslighet, växande

utanförskapsområden, korruption och kriminella klaner. Problemen beror på en kombination av naivitet inför skillnader vad gäller normer och värderingar, slapphet inför kriminalitet och asocialt beteende, en missriktad välvilja som möjliggör permanent offentlig försörjning och sist men inte minst politisk korrekthet och ängslighet inför att tala om det uppenbara.

Sverigedemokraterna vill upprätta en kravbaserad integrationspolitik som bygger på principerna om att man tar seden dit man kommer och frihet under ansvar. Den som är ny i Sverige ska mötas av tydligt normerande samhällsinformation som förklarar vad som krävs för att passa in och lyckas i Sverige. För att motverka passivisering, bidragsberoende och minska vår attraktivitet för ekonomiska migranter kommer nyanlända få del av välfärden i takt med språkinläring, egen inkomst och medborgarskap. Vidare bör en integrationspolitisk borte gräns införas, personer som visar varaktig motvilja till att lära sig svenska och anpassa sig till förhållandena här bör hjälpas att återvända hem.

13.1. Fler utvisningar

Sverigedemokraterna förslag: Anslaget för utresor för avvisade och utvisade ska ökas med 196 miljoner kronor 2022.

Sverigedemokraternas politik kommer leda till drastiskt minskade inflöden av asylsökande och andra migranter. Utöver detta förväntas Sverigedemokraternas politik också leda till fler definitiva avslagsbeslut, och därmed beslut om av utvisning. Dessutom läggs stort fokus på att försvåra möjligheten att leva utan tillstånd i landet. Hela det offentliga ska kraftsamla för att motverka och slutligen montera ned det skuggsamhället som växt fram, och den kriminalitet och det utanförskap som följer med detta. Livstids utvisning blir också det normala straffet för grova brott begångna av utlänningar. Detta får sammantaget följden att betydligt fler personer bedöms lämna landet än tidigare, både av fri vilja och med tvång. Särskilda avtal med tredjeländer ska också leda till drastiskt ökade möjligheter att verkställa utvisningar. Sverigedemokraterna skjuter därför till resurser för att i högre utsträckning möjliggöra detta.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,20 miljarder kronor 2022.

13.2. Fler försvarsplatser

Sverigedemokraternas förslag: Antalet försvarsplatser ska utökas.

Ett led i arbetet med att omöjliggöra för personer att vistas illegalt i landet, i synnerhet då dessa personer kan antas utgöra en säkerhetsrisk, är utökade möjligheter till försvarstagande, något som i dag begränsas av såväl regelverk som resurser och de faktiska försvarsplatserna. Migrationsverket har de senaste åren kontinuerligt ökat antalet försvarsplatser.

Beläggningsgraden har trots detta varit hundraprocentig över tiden. Uppgifter från Migrationsverket såväl som i media vittnar om att illegala migranter oftast släpps på fri fot av Polismyndigheten, eftersom det saknas lediga försvarsplatser. Trots att läget varit på detta sätt under flera år har regeringen endast genomfört blygsamma satsningar på området. Politiken har också helt saknat ett långsiktigt perspektiv, med följden att ansvariga myndigheter haft svårt att planera inför framtiden.

Även om betydligt fler verkställda utresor förväntas ske beräknas behovet av försvarsplatser öka och kvarstå på en hög nivå de kommande åren. Sverigedemokraterna föreslår därför att antalet försvarsplatser utvidgas kraftigt, tills efterfrågan mätts. I nuläget bör målet därför vara 1 000 försvarsplatser år 2023.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,21 miljarder kronor 2022.

13.3. Utvecklat stöd för återvandring

Sverigedemokraternas förslag: 1,00 miljard kronor ska omfördelas från generell biståndsverksamhet till ett nytt och specifikt anslag med särskilt fokus på biståndsverksamhet kopplat till återvandring.

För Sverigedemokraterna är det en självklarhet att all ansvarsfull flyktinghjälp också måste möjliggöra en säker och trygg återvandring för den som så önskar. Redan i dag erbjuder Sverige ett visst återvandringsstöd, men det används i liten skala och är förhållandevis begränsat. Vi vill därför ge Migrationsverket ett tydligt uppdrag att arbeta mer aktivt med återvändandeverksamhet.

Utöver dagens stöd, i utbyggd skala, ingår också proaktivt arbete såsom informations- och utbildningsinsatser samt arbete med att utreda behov av och förbereda återuppbyggnadssatsningar av särskild vikt för återvandring. Därmed övertas och utvecklas delar av den verksamhet som i dag ryms inom anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder.

Vidare omfördelas 1,00 miljarder kronor från generell biståndsverksamhet till ett nytt och specifikt anslag med särskilt fokus på biståndsverksamhet kopplat till återvandring. Häri ingår just återuppbyggnad av hemländer, men också ett verkligt återvandringsstöd, för att ge återvändande möjlighet att kunna återintegreras i hemlandet och därmed bidra till hemlandets tillväxt. Satsningen ska särskilt ses i ljuset av slutet av konflikten i Syrien, och den ökande återvandringen dit från andra länder.

13.4. Obligatorisk förskola för barn till nyanlända i utsatta områden

Sverigedemokraternas förslag: Obligatorisk förskola för barn till nyanlända i utsatta områden ska införas.

För många som har utländska föräldrar och växer upp i så kallade utsatta områden upplevs majoritetssamhället som någonting annorlunda. Många kan vittna om främlingskap och svårigheter att bli en del av det svenska samhället. Detta kan leda till frustration, hopplöshet och segregation. Den som står utanför det svenska samhället har också sämre möjligheter att stå emot förtryck och hedersnormer. För att underlätta för de barn som växer upp i utanförskapsområden vill Sverigedemokraterna att förskolan under vissa omständigheter ska vara obligatorisk för barn mellan tre och fem år. Förskolan ska då kunna fungera som ett fönster in i det svenska samhället. Förhoppningsvis ska detta kunna leda till att barn som växer upp i utanförskap ändå kan få med sig språket och en känsla av att det svenska samhället inte är någonting främmande utan i stället någonting man har förståelse för och en relation till sedan barndomen.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,38 miljarder kronor 2022.

13.5. Skattereduktion i stället för flerbarnstillägg

Sverigedemokraternas förslag: Det nuvarande flerbarnstillägget ska omvandlas till ett flerbarnsavgift – en skattereduktion på inkomst av tjänst, a-kassa eller föräldrapenning – fördelat jämnt på föräldrarna.

Delar av Sveriges generösa välfärdspolitik har blivit en segregationsfälla. Höga bidragsnivåer har lett till att nyanlända saknar incitament att lära sig språket och att söka sig till arbetsmarknaden, en ohållbar utveckling.

Flerbarnstillägget är ett tillägg på barnbidraget som ökar för varje extra barn i familjen. Syftet med tillägget har varit att väga upp för extra kostnader som uppstår i

samband med att familjen blir större, men i realiteten har det blivit en extra tröskel för utrikesfödda kvinnor – som utgör en majoritet av de barnrika familjerna – för att komma ut i arbetslivet. Detta bidrar till ökad segregation, minskad jämställdhet och en ekonomisk belastning för samhället.

Sverigedemokraterna föreslår att flerbarnstillägget omvandlas till ett flerbarnsavdrag – en skattereduktion på inkomst av tjänst, a-kassa eller föräldrapenning – fördelat jämnt på föräldrarna. Det innebär i praktiken att arbetande familjer med många barn får en skattereduktion, medan familjer som lever på bidrag inte längre kommer att omfattas av systemet.

Avsikten är inte att omvandlingen ska leda till en besparing för staten, tvärtom innebär förändringen att nivåerna för flerbarnstillägget kommer att öka något. Förslaget innebär att en fembarnsfamilj som går från bidrag till arbete får cirka 3 400 kronor extra i månaden. Det skulle också innebära en välbehövlig inkomstökning för alla flerbarnsfamiljer som i dag har ett arbete, utöver att verka som en kraftfull integrationsåtgärd.

14. Medborgarskap och välfärd

För Sverigedemokraterna är kopplingen mellan medborgarskap och nationell identitet en viktig grundbult i samhällsbygget. Den som är medborgare i Sverige ska också vara en del av Sverige och se Sverige som sitt hemland. En ansökan om att få upptagas till medborgare är en ansökan om att denna samhörighet formellt ska bekräftas. Att upptagas till medborgare ska ses som ett bevis för att Sverige är den sökandes nya, permanenta hemland. Detta menar vi bidrar till ett sammanhållet folk med god samhällsgemenskap, där klyftor mellan infödda och invandrade svenskar minimeras.

Att höja kraven för medborgarskapet gör visserligen att färre kan bli medborgare. Genom höjda krav för medborgarskap blir dock belöningen och känslan desto större när den nya medborgaren väl får medborgarskapet i sin hand. Medborgarskapet är förenat med vissa rättigheter som icke-medborgare saknar, exempelvis rösträtt i riksdagsval och val till Europaparlamentet, men det bör även förenas med fler förmåner för att stärka dess värde.

De senaste årtiondenas invandring till Sverige har skapat en hög segregation där en allt för stor del av dem som kommer hit inte anpassar sig till landet eller deltar på den svenska arbetsmarknaden, vilket i sin tur minskar skatteintäkterna. En del av detta kan förklaras med skillnader i utbildning, yrkeskompetens och språkkunskaper, en annan del kan förklaras av kulturskillnader och en förmånlig socialförsäkring som leder till att invandrare, och främst invandrarkvinnor, i viss utsträckning försörjer sig på bidrag.

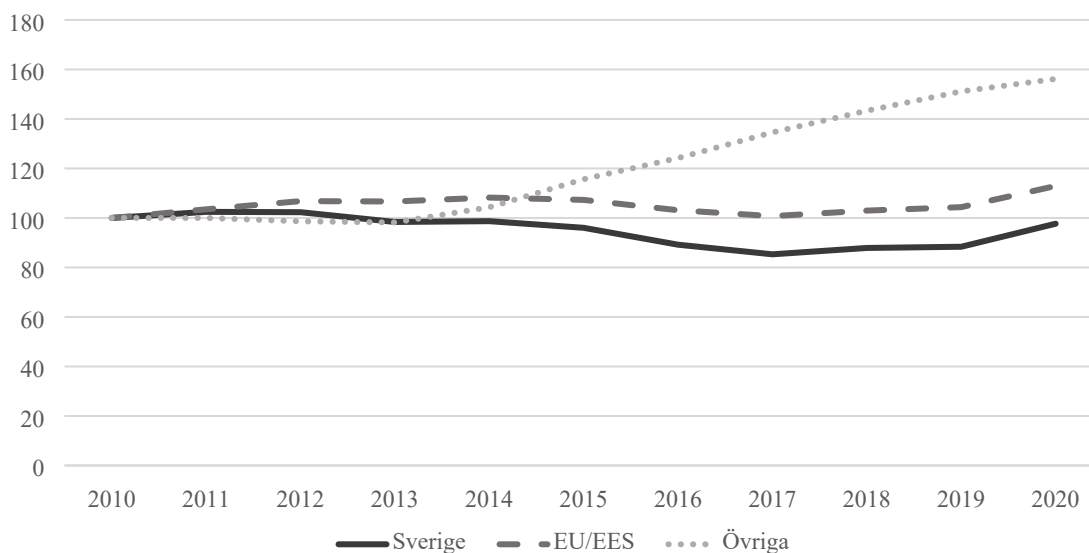
14.1. Behovet av begränsade bidrag för tredjelandsmedborgare
Socialförsäkringens kostnadsutveckling för tredjelandsmedborgare (personer som saknar svenskt medborgarskap eller medborgarskap i EU/EES-land) har ökat kraftigt det senaste årtiondet samtidigt som den demografiska försörjningskvoten, hur många personer en person i arbetsför ålder behöver försörja utöver sig själv, likväl har ökat.

Att utländska medborgare får ta del av de arbetsbaserade förmåner som man är med och finansierar kan inte ifrågasättas, det är en förutsättning för att Sverige ska kunna locka högkompetent arbetskraft. Det går däremot att ifrågasätta om Sverige ska erbjuda frikostiga förmåner till personer som i liten eller i ingen utsträckning alls har arbetat. Särskilt i avseende till att Sverige under de senaste åren har haft en hög invandring av grupper som står långt från arbetsmarknaden.

De bosättningsbaserade förmånerna, bidrag som betalas ut enbart för att en person bor i Sverige, har i många fall en negativ sysselsättningseffekt för nyanlända och skapar

incitament för att söka sig till Sverige. För de förmåner som Pensionsmyndigheten administrerar – bostadstillägg för pensionärer, efterlevande stöd till barn, garantipension och äldreförsörjningsstöd – har kostnadsutvecklingen varit markant det senaste årtiondet.

Figur 18 – Sammantaget kostnadsutveckling för bosättningsbaserade förmåner administrerade av Pensionsmyndigheten, index år 2010=100.

Källa: Pensionsmyndigheten.

EU/EES-medborgare bör inte omfattas av begränsningarna

EU:s likabehandlingsprincip innebär att personer och företag från en medlemsstat inte får diskrimineras i en annan. Principen appliceras bland annat på arbetsvillkor, på sociala förmåner samt på skatteförmåner och innebär exempelvis att arbetstagare från andra EU-länder har samma rätt som det egna landets medborgare till barnbidrag och garanterade minimiinkomster.

Rättsläget för på vilka grunder ett medlemsland får neka bidrag till medborgare i andra medlemsländer är oklart. Här kan bland annat konstateras att EU-domstolen har slagit fast att utlänningar som rest in i landet i syfte att erhålla socialt bistånd eller vars uppehållsrätt endast följer av att de söker arbete har inte rätt till socialt bistånd. Detsamma gäller för deras familjemedlemmar. Enligt EU-direktivet 883/2004 framgår dock att bosättningslandet är, efter arbetslandet, ansvariga för att betala ut sociala förmåner där exempelvis barnbidrag och föräldrapenning ingår. I det första skedet bör därför en begränsning av välfärdsförmåner rikta sig mot personer som är medborgare i ett land utanför EU/EES som saknar avtal med EU om s.k. likabehandling och där bilaterala socialförsäkringskonventioner saknas.

Alla bosättningsbaserade förmåner bör inte omfattas av begränsningarna

Förändringarna bör, som beskrivits ovan, begränsas till att endast beröra de bosättningsbaserade förmånerna i socialförsäkringen. Inom dessa finns det även förmåner som inte bör vara föremål för begränsningar, antingen för att det leder till högre kostnader inom andra områden än besparingen inom socialförsäkringen eller som av andra skäl inte kan försvaras – exempelvis omvårdnadsbidraget som ges till föräldrar till barn med funktionsnedsättning och som baseras på den omvårdnad och tillsyn som barnet behöver.

14.2. Arbetet med författningsförslag bör påbörjas omgående

Sverigedemokraternas förslag: En särskild utredare ska lämna förslag för hur det ekonomiska biståndet inom ramarna för de bosättningsbaserade förmånerna i socialförsäkringen i högre utsträckning ska vara förenat med krav på svenskt medborgarskap eller medborgarskap i EU/EES-land. Utgångspunkten för reformen är att den totala kostnaden för bosättningsbaserade förmåner och kommunalt försörjningsstöd till tredjelandsmedborgare ska minska.

Sverigedemokraterna har i rapporten *Gör din plikt – kräv din rätt* bland annat beräknat statens kostnader för ett antal delar inom de bosättningsbaserade förmånerna utefter medborgarskap. Rapporten ska ses som en grund för en kommande utredning som ska föreslå hur stöd och krav avseende personer som tar emot ekonomiskt bistånd inom ramarna för de bosättningsbaserade förmånerna i socialförsäkringen kan utvecklas. Den visar på vilka utredningsdirektiv som bör ligga till grund för det fortsatta arbetet samt inriktning och mål.

Statens kostnader för vissa bosättningsbaserade förmåner

De bosättningsbaserade förmånerna som har inkluderats i beräkningarna är:

- Barnbidraget
- Bostadsbidraget
- Efterlevandestöd för barn
- Föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå
- Äldreförsörjningsstöd
- Bostadstillägg till pensionärer
- Garantipension

- Garantiersättning i sjukersättning
- Garantiersättning i aktivitetsersättningen

För att beräkna den möjliga bruttobesparingen har utbetalningarna från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten delats upp i tre grupper: svenska medborgare, medborgare i EU/EES-länder samt övriga medborgare. För exempelvis barnbidraget ser det då ut som följande:

Tabell 15 – Antal mottagare och utbetalt belopp för barnbidrag, fördelat på mottagarens medborgarskap, 2019, antal och miljoner kronor.

		Sverige	EU/EES	Övriga a)	Totalt
Antal mottagare	Allmänt barnbidrag	1 333 700	58 700	150 500	1 542 900
	Flerbarnstillägg	907 200	34 300	99 100	1 040 600
	Förlängt barnbidrag	38 300	1 300	8 500	48 100
	Totalt b)	1 371 900	60 000	159 000	1 591 000
Utbetalt belopp (milj. kr)	Allmänt barnbidrag	25 500	1 000	2 900	29 500
	Flerbarnstillägg	3 100	100	600	3 800
	Förlängt barnbidrag	200	10	50	300
	Totalt	28 900	1 200	3 500	33 600

Källa: Försäkringskassan

Beloppet har sedan räknats upp med Försäkringskassan eller Pensionsmyndighetens senaste prognos för utgifterna för respektive förmån

Tabell 16 – Beräknade utgifter för staten i förhållande till nuvarande regelverk, 2020–2024, miljoner kronor.

	2020	2021	2022	2023	2024
Barnbidrag	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Bostadsbidrag	-2 200	-1 900	-1 800	-1 700	-1 700
Efterlevandestöd	-100	-90	-90	-100	-100
Föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	-1 400
Äldreförsörjningsstöd	-500	-500	-500	-500	-500
Bostadstillägg till pensionärer	-200	-200	-200	-200	-200
Garantipension	-400	-400	-400	-400	-400
Garantiersättningen i sjukersättningen	-200	-200	-200	-200	-200
Garantiersättningen i aktivitetsersättningen	-50	-50	-50	-50	-40
Totalt	-7 950	-7 640	-7 540	-7 450	-7 540

Anm: Avrundade belopp, vilket gör att delarna inte alltid summerar till totalen. Minustecken visar på minskade utgifter.

Källa: Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och beräkningar från riksdagens utredningstjänst.

Om de föreslagna begränsningarna av bosättningsbaserade förmåner i socialförsäkringen skulle genomföras hade statens utgifter minskat med omkring 7–8 miljarder kronor per år.

14.3. Konsekvenser av de föreslagna förändringarna

Ökat antal utfärdade svenska medborgarskap

Det finns utländska medborgare i Sverige som väljer att inte ansöka om svenskt medborgarskap även om de uppfyller villkoren för att tilldelas ett svenskt medborgarskap. Hur stor denna gruppen är eller i vilken utsträckning de omfattas av de föreslagna förändringarna har inte analyserats. Det går därför att anta att kostnadsbesparingen inte kan genomföras fullt ut till följd av att delar av denna grupp ansöker om medborgarskap när förändringarna genomförs. Sammansättningen av gruppen övriga medborgare och deras förutsättningar för att tilldelas svenskt medborgarskap bör utredas närmare, därutöver kan det även finnas ett behov av att införa författningsförslag som begränsar antalet nya medborgarskap som delas ut.

Ökad kostnad för kommunsektorn

För personer som saknar en förmåga att försörja sig på egen hand finns det möjlighet att ansöka om kommunalt försörjningsstöd. Försörjningsstödet är inkomstprövat och syftar till att vara ett komplement till den egna inkomsten och andra ekonomiska förmåner för att personen ska uppnå en skälig levnadsnivå.

Nivån för försörjningsstödet påverkas av en riksnorm som gäller för samtliga kommuner, en nivå som justeras varje år. Vid beräkning av storleken på stödet för den enskilde individen räknar kommunen ihop hushållets alla inkomster, där försörjningsstödet därefter utgör skillnaden mellan den hopräknade inkomsten och riksnormen.

Vid händelse av att delar av socialförsäkringen begränsas för icke-medborgare kommer det uppstå situationer då det uppstår en kostnad för det kommunala försörjningsstödet som helt eller delvis motsvarar kostnadsbesparingen för staten. Utgångspunkten bör vara att kommunerna inte ska få bära den ökade kostnaden, därmed finns det ett behov av att öka det statliga stödet till kommunerna i motsvarande omfattning som kostnadsökningen för det kommunala försörjningsstödet.

I detta läge har ingen analys gjorts av hur stor gruppen som skulle få kommunalt försörjningsstöd är eller hur stor kostnaden för ekonomiskt bidrag skulle bli.

Minskad invandring

Bidragsnivåerna har en effekt på invandringen. Sverige har, jämfört med stora delar av övriga världen, höga nivåer på ekonomiskt stöd som nyanlända kan söka. Detta kan delvis förklara Sveriges höga migrationsnivåer av personer som står långt från svensk

arbetsmarknad, även om det finns fler faktorer som påverkar. Det exakta sambandet mellan bidragsnivåer och migrationsnivåer är svårt att utröna, en bred tillgång till sociala förmåner för nyanlända talar exempelvis för en mer positiv attityd till invandring vilket också kan vara en faktor.

I studien *The Welfare Magnet Hypothesis: Evidence from an Immigrant Welfare Scheme in Denmark* studeras välfärdsförmånernas påverkan på migration genom invandringsreformer i Danmark. Den första reformen, från 2002, minskade bidragsförmånerna för invandrare utanför EU/EFTA med cirka 50 procent. Reformen drogs senare tillbaka 2012 och återinfördes i stora drag 2015. Studien visar att begränsningen av välfärdsförmånerna minskade nettoflödet av invandrare med cirka 5 000 personer per år och att reverseringen av förslaget återställde effekten. Resultatet kan även beskrivas genom så kallad elasticitet, hur stor effekt biståndsminskningen har på invandringen, som i studien uppskattas till 1,3 – varje procents reduktion av bidrag reducerade invandringen med 1,3 procent för den berörda gruppen.

Begränsningen av tillgången till bosättningsbaserade förmåner skulle sannolikt leda till minskade nivåer av invandring från de områden som berörs, storleken är dock svår att uppskatta utan att först veta hur begränsningarna påverkar det ekonomiska biståndet. Givet att begränsningen motsvarar samma nivåer som den danska reformen, och elasticiteten är densamma, skulle det innebära en minskning av invandring i storleksklassen 5 000–10 000 personer, baserat på invandringsnivåerna år 2020.

Sysselsättningseffekter

Minskade nivåer på bidrag har en positiv sysselsättningseffekt; ju större skillnaden är mellan att leva på bidrag och att arbeta, desto mer benägna är människor att arbeta. Det finns flertalet studier som har undersökt hur stor sysselsättningseffekten blir av minskade bidrag. Även med ett konservativt antagande om deltagandelasticiteten skulle en begränsning av bosättningsbaserade förmåner för tredjelandsmedborgare leda till höga positiva sysselsättningseffekter.

I sammanhanget bör det dock noteras att gruppen som skulle omfattas av begränsningarna i många fall står långt från den svenska arbetsmarknaden varpå effekten, framförallt på kort sikt, är begränsad. Givet detta är det svårt att i detta skede uppskatta hur de föreslagna reformerna kommer att påverka antalet sysselsatta.

15. Internationellt bistånd

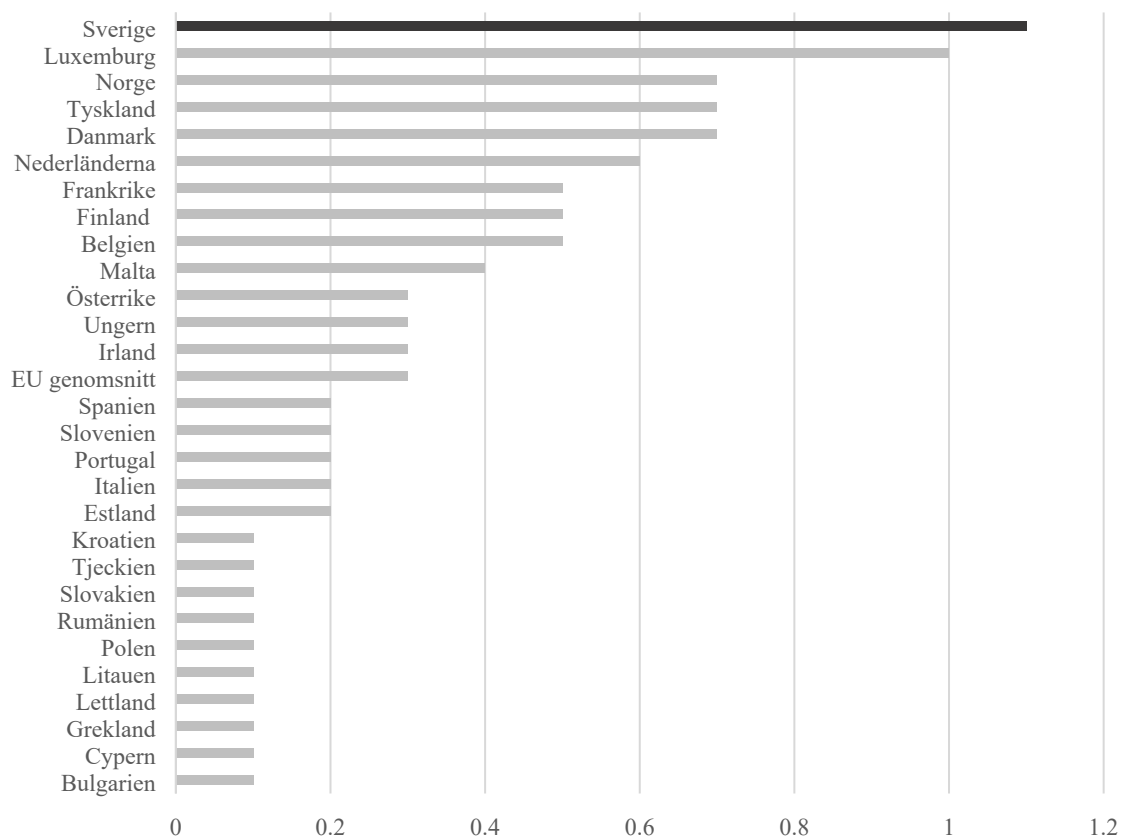
Åtgärderna för att minska coronapandemins ekonomiska konsekvenser har varit historiskt stora. Krisåtgärderna har, hittills, uppgått till omkring 420 miljarder kronor. De har varit nödvändiga för att undvika en stor mängd konkurser och ökad arbetslöshet som följd, på många sätt och vis hade krisåtgärderna behövt vara större och implementerats tidigare i enlighet med vad Sverigedemokraterna förordade.

Utöver krisåtgärderna nationellt har Sverige, utan stöd från Sverigedemokraterna, därutöver gått med på att vara en stor finansiär till EU:s skuldpaket till en kostnad om cirka 150 miljarder kronor, vilket kommer att sätta press på svensk finanspolitik de kommande decennierna.

För att tillväxtfrämjande åtgärder ska kunna genomföras, och för att Sverige ska vara väl förberett inför nästa kris, krävs det sunda statsfinanser och en budget som så snart som möjligt kommer i balans igen. Då går det inte att sprida skattebetalarnas pengar på andra länders medborgare i den enorma omfattning som hittills har gjorts. Då behövs det prioriteringar.

Under kapitel 15 har Sverigedemokraterna föreslagit åtgärder för att minska statens utgifter för socialförsäkringssystemet, skapa incitament för nyanlända att söka arbete och minska nivån av bidragsberoende invandring till Sverige. Det är nödvändigt, men inte tillräckligt. Det behövs mer för att säkerställa att Sverige på överskådlig tid kan bygga upp en finansiell buffert för kommande kriser.

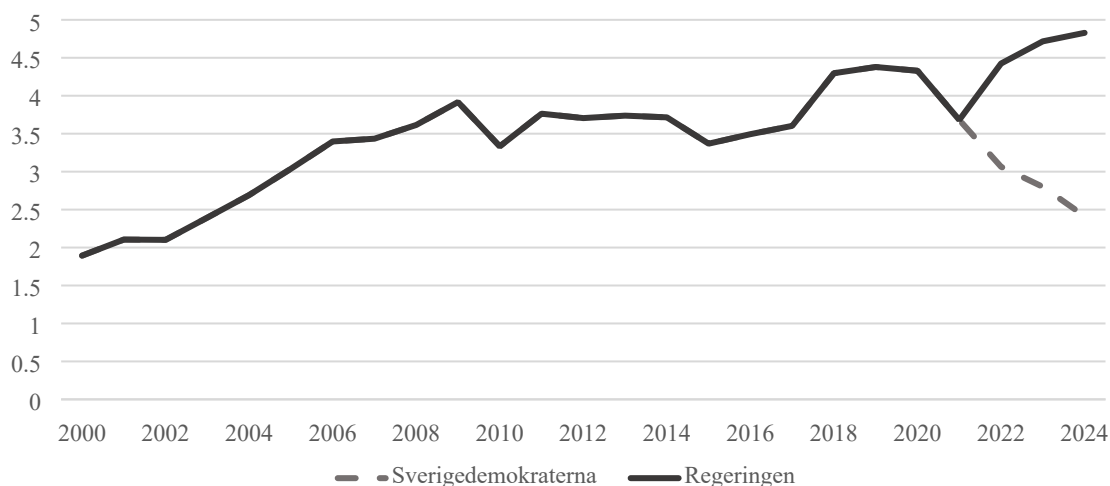
Figur 19 – Bistånd (ODA) i procent av respektive lands BNI, 2020.

Källa: OECD.

Sveriges kostnad för internationellt bistånd har ökat kraftigt, både i absoluta tal och som andel av statens utgifter. Volymen innebär att det är svårare att säkerställa att medlen nyttjas på ett så effektivt sätt som möjligt. Det framkommer inte minst av Expertgruppen för Biståndsanalys (EBA) granskning av det svenska biståndet till Afghanistan som lyfter att lösningen framöver inte är mer bistånd, snarare mindre och mer nischat.

Figur 20 – Internationellt bistånd som andel av summan av samtliga utgiftsområden 2000–2024, andel i procent.

Med de stora behov som finns i Sverige, med hög otrygghet, ökande arbetslöshet, växande vårdskuld och så vidare är det inte rimligt att biståndsbudgeten fortsätter att svälla – den behöver stramas åt.

Som strukturen för biståndsbudgeten ser ut, där det ofta förekommer fleråriga åtaganden, behöver det ske en utfasning där Sveriges nya åtaganden krymper kraftigt och där nivån för biståndet sjunker till cirka hälften av nuvarande nivåer på ett par års sikt. Samtidigt bör det utvärderas vilka projekt som ger störst nytta och vilka projekt som har störst risk att främja korruption.

15.1. En snävare biståndsram

Sverigedemokraternas förslag: Sveriges biståndsram ska utgöra 0,7 procent av BNI 2022, 0,6 procent av BNI 2023 samt 0,5 procent av BNI 2024.

Sverigedemokraterna ser bistånd som det primära verktyget för att understödja fattiga människor i utvecklingsländer. Sveriges bistånd bör fokusera på att tillmötesgå utsatta personers grundläggande behov i deras vardag. I en värld som till stor del präglas av god ekonomisk tillväxt, snabb förbättring av levnadsstandarder samt ökad framtidstro är det inte acceptabelt att miljoner människor saknar tillgång till enkel sanitet, grundläggande sjukvård och säkert dricksvatten. Sverige kan inte som enskilt land ta ett helhetsansvar för att över 700 miljoner människor lever i extrem fattigdom, men kan bidra till en positiv utveckling genom befintliga institutioner.

De senaste åren har Sveriges bistånd präglats av ett antal incidenter, som understryker ett akut reformbehov och som i det längre perspektivet utgör ett hot mot allmänhetens förtroende för biståndet som verktyg.

Sverigedemokraterna ser fyra konkreta problem som måste adresseras snarast:

- en osund kultur vad gäller ersättningar inom många biståndsorganisationer,
- bristfällig kontroll över utbetalningar och betalningsmottagare,
- otillräcklig resultatstyrning inom framförallt demokratibiståndet,
- samt skadliga incitament som följer av utgiftsmålet om 1 procent av BNI.

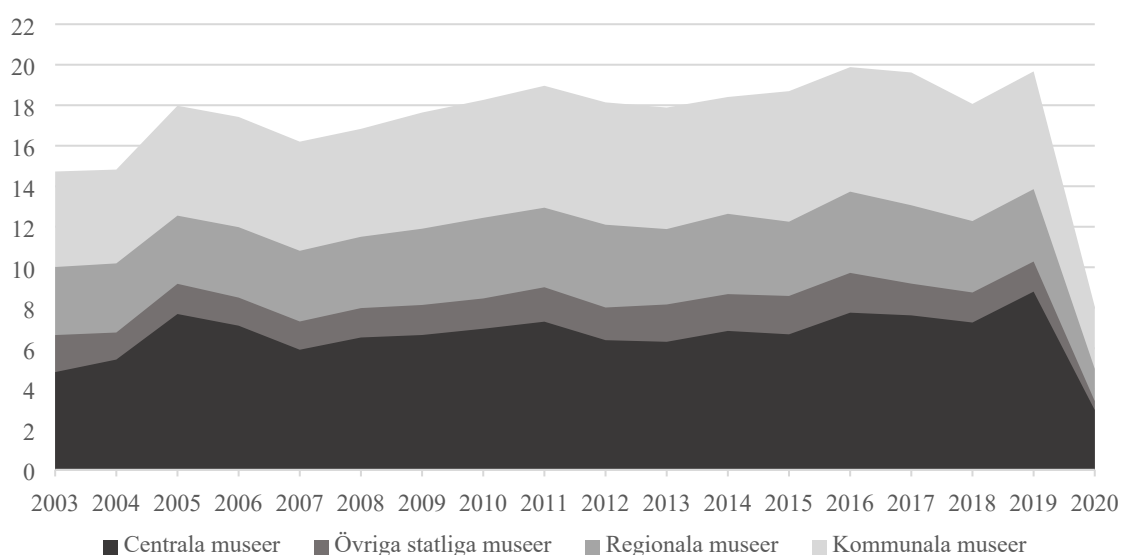
För 2022 föreslås en biståndsram om 0,7 procent av BNI.

Förslaget beräknas minska utgifterna i statens budget med 17,03 miljarder kronor 2022.

16. Kultur och media

Kultursektorn har drabbats hårt av Coronapandemin. Inställda föreställningar och stängda utställningar, ovisshet om kommande planerade evenemang, publikbortfall och andra intäktsbortfall har varit vardag för branschen under krisen. Detta är å ena sidan inte överraskande utan en följd av verksamheternas natur, då stora delar av kultursektorn är orienterad mot publik verksamhet som bygger på upplevelser och möten människor emellan. Samtidigt visar det å andra sidan på sårbarheten i dagens system och förstärker Sverigedemokraternas principiella idé om att fler av kulturlivets aktörer behöver fler ben att stå på och stimuleras till en högre krisberedskap.

Figur 21 – Antal museibesök, miljoner besök, 2003–2020.

Källa: Sveriges Museer.

För Sverigedemokraterna har kulturen en central plats i livet, samhället och politiken. Våra ledord lyder sammanhållning, tillgänglighet och folkhälsa. Kultur ska vara lättillgängligt inte minst för barn, gamla och funktionsnedsatta. En särskilt viktig roll har kulturen för ett starkt socialt kapital och social tillit mellan människor och mellan individer och institutioner. Sverige är unikt, och självklart är den svenska kulturen unik och värd att värna, vårda och visa. Den gemensamma svenska kulturen har också en avgörande betydelse för det fredliga, demokratiska och solidariska välfärdssamhälle som formats i Sverige. Det välfärdssamhälle vi i dag ser krackelera inte minst på grund av storskaliga kulturella spänningar och motsättningar.

Att stärka vårt lands gemenskap liksom kulturarvets ställning är alltså positivt för samhällsutvecklingen och den nationella sammanhållningen. Svensk kultur ska erkännas och kultur- och kunskapsinstitutioner med bildningsuppdrag tillåtas få vara just bildningsinstitutioner.

För Sveriges del är det viktigare än på länge att samlas kring gemensamma normer och värderingar, traditioner, seder och bruk för att hålla ihop. Särskilt viktigt är detta i ett samhälle med en solidariskt finansierad välfärd, just eftersom den solidaritet som håller upp systemet i sin tur baseras på en gemensam identitet och en stark känsla av gemenskap. Sverigedemokraternas syn är att den svenska kulturen ska erkännas och blomstra.

Utifrån det här bör en stor del av kulturpolitikens fokus vara att vårda och värna det svenska kulturarvet, det svenska språket, svenska värderingar och kunskap om Sveriges historia. Samhället bör även prioritera tillgänglighetsåtgärder, kultur i relation till folkhälsa och insatser som är ägnade åt att bevara det svenska kulturarvet. Att ha rätt till kultur och gemensamma kulturella referenspunkter är en grogrund för social sammanhållning mellan gammal och ung, fattig och rik, stadsbo och landsbygdsbo, oavsett härkomst.

16.1. Värna kulturarvet

Sverigedemokraternas förslag: Det samlade arbetet för att värna och bevara kulturarvet ska stärkas.

Den svenska kulturens särart bottnar i Nordens historia, natur och klimat. Det svenska kulturarvet ska vårdas och värnas, till gagn för nationens sammanhållning och för att öka kunskaperna om svensk historia och vår gemensamma identitet.

I konkreta budgettermer översätts detta i en miljardsatsning på kulturarvet under budgetperioden, där en höjning av den kyrkoantikvariska ersättningen svarar för en betydande del. Andra komponenter är satsningar på bland annat Statens musikverk, Institutet för språk och folkminnen och Riksantikvarieämbetet.

Sverigedemokraterna vill även inrätta en särskild fond dit privatpersoner, organisationer, föreningar och i särskilda fall även kommuner ska kunna vända sig för att äska medel till verksamheter som bevarar och levandegör kulturarvet. Utöver att bidra med rena ekonomiska medel skulle en särskild kulturarvsfond också skicka en tydlig signal om att staten värdesätter den svenska nationens historia och kulturarv – på riktigt, från yttre glesbygd till inre storstad.

Sverigedemokraterna avsätter också medel för att bevara, vårda, levandegöra och sprida kunskap om fornlämningar, kulturlandskap och bebyggelse, bland annat genom ett ROT-avdrag öronmärkt för kulturhistoriska bebyggelsemiljöer. Framåt bör en

samlad översyn av utbildningsbehoven inom byggnadsvårds- och kulturmiljöområdet i stort göras för att säkra kunskapsöverföring och rekryteringsbehov för framtiden.

Tabell 17 – Satsningar för bevarandet av kulturarvet, miljarder kronor.

	2022	2023	2024
Kyrkoantikvarisk ersättning	0,25	0,25	0,25
Kulturresevat	0,04	0,04	0,04
Kulturarvs-ROT	0,16	0,16	0,16
Kulturarvsfond	0,10	0,10	0,10
Stimulansbidrag kulturmiljökompetens	0,05	0,05	0,05
Riksantikvarieämbetet	0,05	0,05	0,05
Totalt	0,65	0,65	0,65

16.2. Kulturlotsar och Sverigecenter

Sverigedemokraternas förslag: Kulturlotsar och Sverigecenter ska införas.

För att stärka integrationen i samhället, kommunernas utveckling, invånares relation till sitt lokala kulturarv och det sociala kapitalet föreslår Sverigedemokraterna kulturlotsar och Sverigecenter, en landsomfattande kulturpolitisk reform för sammanhållning och vitalisering av kulturlivet. Kulturlotsen är en funktion för samordning av kulturinsatser på både kommunal och nationell nivå. Lotsreformen utgör huvuddelen av denna satsning. Sverigecentren, en form av pilotprojekt, är tänkta som en väg till deltagande i svensk kultur och samhällsorientering i landets särskilt utsatta områden.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,30 miljarder kronor 2022.

16.3. Bibliotekssatsning

Sverigedemokraternas förslag: Bibliotekstjänsterna och den tryckta litteraturskatten ska digitaliseras.

Våra nordiska grannländer har i flera avseenden gjort betydande framsteg vad gäller digitaliseringen av bibliotekstjänster och har visat på möjligheter för att utveckla biblioteken, dess uppdrag och samverkan. För ökat nordiskt erfarenhetsutbyte, ökad likvärdighet och bättre samordning bör det vara en uttalad ambition att Sverige under en tioårsperiod digitaliserar merparten av vad som har getts ut i landet.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,10 miljarder kronor 2022.

16.4. Skansen

Sverigedemokraternas förslag: Det statliga stödet till Skansen ska utökas.

Friluftsmuseet Skansen i Stockholm är en nationalklenod och motor i den svenska kulturturismen. Samtidigt har Skansen de senaste åren larmat om att det saknats ekonomisk styrka att underhålla beståndet av kulturhistoriskt värdefulla fastigheter. Byggnaderna och föremålen i byggnaderna är en betydande del av Skansens samlingar, och det finns nu risk att både byggnaderna och föremålen förstörs. Det skulle innebära att oersättliga värden går förlorade.

I och med att problemen inte åtgärdas blir problemen större i accelererande fart. För att inte riskera ett förfall av denna nationalklenod och för att undvika högre kostnader och en oöverstiglig vård- och underhållsskuld längre fram kraftsamlar vi i år för att möta Skansens behov. För att kunna åtgärda problemen har skansen äskat 400 miljoner kronor av regeringen, över en treårsperiod. Regeringen anslår endast 15 miljoner kronor för vård och underhåll av fastighetsbeståndet, en symbolisk åtgärd, men inte särskilt verkningsfull, särskilt med tanke på att vårdbehoven och kostnaderna för att åtgärda dessa accelererar med tiden. Sverigedemokraternas anslår hela de efterfrågade medlen över de kommande tre åren.

Förslaget beräknas utgifterna i statens budget med 0,10 miljarder kronor 2022.

16.5. Folkhälsolyft

Sverigedemokraternas förslag: Ett riktat stöd för en lokal- och anläggningsfond för att råda bot på den nationellt utbredda anläggningsbristen.

Pandemin har utmanat såväl den fysiska som psykiska folkhälsan över hela vårt land och i flera grupper av befolkningen. Möjligheten att idrotta, särskilt i organiserad form, har varit kraftigt begränsad för att inte säga obefintlig i många fall. Det är något som nu måste tas igen, samtidigt som anläggningsbristen över landet är skriande. Fler har gett sig ut i friluftsliv under pandemin, vilket i många avseenden är glädjande, men det har skapat ett ökat tryck i känsliga naturmiljöer och behov av sanitära åtgärder. Samtidigt har vandrarhem, fjällstationer och turistanläggningar lidit hårt av restriktionerna. I syfte att möta och åtgärda identifierade problem och resursbrist inom dessa områden och kraftsamla för en ökad folkhälsa i kölvattnen av pandemin, så anslår vi ökade medel för såväl idrotten, friluftslivet och kultur och friskvård i livets alla skeden, samt ett riktat stöd för en lokal- och anläggningsfond för att råda bot på den nationellt utbredda anläggningsbristen.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,10 miljarder kronor 2022.

16.6. Estetisk hållbarhet

Sverigedemokraternas förslag: Ett särskilt anslag för ökad estetisk hållbarhet och kulturell planering i samhällsbyggnaden ska införas.

Det byggs mycket i Sverige, men i för låg grad med hänsyn till att det som byggs ska ses som estetiskt tilltalande av allmänheten över tid. Den modernistiska smaknorm som är rådande i arkitektkåren och ofta blir verklighet vid byggnation, rimmar illa med vad människor i allmänhet föredrar, enligt undersökningar. God arkitektur kan påverka människor på ett positivt sätt, därför vill Sverigedemokraterna satsa på ökad estetisk hållbarhet i Sverige.

På senare år har det förekommit olika former av statligt stöd för byggnation i Sverige, vilka har kunnat sökas av kommuner, kommunala bolag och andra aktörer. Sverigedemokraterna budgeterar för ett helt nytt särskilt statligt stöd som både kommunala och privata aktörer ska kunna söka, ett stöd vars syfte är att bidra till ökad estetisk hållbarhet vid byggnation. Stödet ska kunna gå till såväl ny- som ombyggnation och ska stimulera till byggande som ligger i linje med allmänhetens generella preferenser när det kommer till arkitektur. Genom förslaget kan fokus sättas på skönhetsvärden inte bara när det byggs nytt, utan incitamenten för att försköna redan befintliga byggnader skulle också öka med hjälp av stödet. Sverigedemokraterna bedömer att förslaget på ett bra sätt kan komplettera andra kulturpolitiska förslag från partiet, som exempelvis stimulansbidraget för ökad kulturmiljökompetens.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,25 miljarder kronor 2022.

16.7. Mediestöd

Sverigedemokraternas förslag: Driftstödet till tidningar ska fasas ut under en period om fem år.

Regeringen har i olika omgångar anfört att utbrottet av det nya coronaviruset inneburit att tidningsbranschens redan svåra ekonomiska situation har förvärrats genom kraftigt minskade annonsintäkter och att det är viktigt att distributionen av tidningar upprätthålls i hela landet bland annat för att nå en äldre målgrupp som inte i lika hög utsträckning läser nyhetstidningar digitalt. Man har kontinuerligt höjt mediestödet under en längre tid och dessutom gjort höjningarna permanenta. Det är visserligen sant att tidningsbranschen – som många andra – drabbats av coronavirusets följdverkningar och

att det är viktigt att kunna täcka de så kallade vita fläckarna i landet.

Sverigedemokraterna är därför inte negativa till att stödja den lokala journalistiken. Denna är emellertid bäst hjälpt genom att hitta nya tekniska lösningar och genom att media arbetar med att anpassa sitt utbud efter efterfrågan. Mediestödet i sin nuvarande form är otidsenligt. Sverigedemokraterna föreslår därför att driftstödet trappas ned över en femårsperiod. Denna nedtrappning avser dock inte distributionsstödet och innovations- och utvecklingsstödet eller stödet för lokal journalistik.

Förslaget beräknas minska utgifterna i statens budget med 0,14 miljarder kronor 2022.

17. Hela landet ska leva

Svensk landsbygdspolitik under de senaste decennierna är ett enormt misslyckande, vilket har inneburit förlorad samhällsservice och förlorade arbetstillfällen. Över tid har utflyttningen eroderat landsbygdens befolkningsunderlag och samtidigt bidragit till överhettade bostadsmarknader och överbelastad infrastruktur i storstäderna. En aktiv och konstruktiv landsbygdspolitik är alltså en nationell angelägenhet.

Det finns flera politiska aspekter på landsbygdsutveckling. Sänkta bränsleskatter, bevarat reseavdrag och skattelättnader för småföretag utgör breda reformer som gynnar både stad och landsbygd. Ett livskraftigt näringsliv genererar arbetstillfällen och skatteintäkter över hela landet.

De landsbygdsnära näringarna, framförallt jordbruk och skogsbruk, är med sina respektive långa förädlingskedjor av fundamental betydelse inte bara för landsbygden, utan för hela Sveriges ekonomi.

Trots relativt goda geografiska förutsättningar för ett både miljövänligt och högproduktivt jordbruk har den så kallade självförsörjningsgraden i Sverige sjunkit till omkring 50 procent. Räknat i kronor och ören producerar vi mindre än hälften av de livsmedel vi konsumerar, ett resultat av att politiker i decennier har negligerat lantbrukarnas villkor. Den senaste tidens utveckling understryker att livsmedel inte kan jämföras med vilken handelsvara som helst. I en krissituation måste Sverige kunna lita till egna resurser och beredskapslager för att under en period leverera de livsmedel som nationen behöver. Så är inte fallet i dag.

17.1. Satsning på areella näringar

Sverigedemokraternas förslag: Anslaget för areella näringar, landsbygd och livsmedel ska höjas.

Att det svenska skogsbruket även i framtiden ges ekonomiska förutsättningar för att vara konkurrenskraftigt och lönsamt är fundamentalt för Sveriges landsbygdsutveckling. Det är också en grundförutsättning för att skogsindustrin, en av landets viktigaste industri- och exportnäringar, ska kunna fortsätta att vara världsledande. Samhället ska därför, genom Skogsstyrelsen, verka för ett aktivt skogsbruk som bidrar till sysselsättning, artbevarande och minskade koldioxidutsläpp.

Sverigedemokraterna stärker finansieringen för hela utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Detta inkluderar bland annat insatser för

skogsbruket, djurskyddsfrämjande åtgärder samt forskning om ökad produktion i skog och bioekonomi.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,22 miljarder kronor 2022.

17.2. Prioritera svenskt jordbruk

Sverigedemokraternas förslag: Skatten på diesel för jord- och skogsbruksändamål ska sänkas till dansk nivå (10,2 öre per liter).

Det svenska lantbruket är inne i en negativ spiral och har stora och växande svårigheter. Den allra viktigaste målsättningen just nu är ökad lönsamhet i jordbruket, vilket skulle minska sårbarheten och öka handlingsutrymmet för lantbrukare. Ökad lönsamhet ska skapas genom att minska omkostnader, öka efterfrågan och skapa och tillhandahålla förutsättningar för teknisk utveckling, samt ge kostnadsersättning för vissa svenska särkrav. Det är också viktigt att undanröja onödiga hinder, genom minskad administration, förenklingar och en mer tillförlitlig myndighetsprövning och tillsyn.

Svenska bönder konkurrerar på samma europeiska marknad som sina danska grannar och Sverigedemokraterna anser att det är rimligt att skattenivån gällande olika insatsvaror ska vara densamma. Därför bör återbetalningen av drivmedelsskatt för jord- och skogsbruk justeras, så att svenska bönder ligger på samma (låga) skattenivå som danska bönder. Samma skattesänkning ska omfatta även skogsbruket.

Förslaget beräknas minska statens skatteintäkter med 1,35 miljarder kronor 2022.

17.3. Ansvarstagande för den nationella livsmedelsstrategin

Sverigedemokraternas förslag: Livsmedelsstrategin ska finansieras fullt ut.

Efter många år av ointresse för jordbrukets produktion och konkurrenskraft enades riksdagen om den s.k. Livsmedelsstrategin 2017. Enligt den ska konkurrenskraft och produktion öka genom en palett av satsningar inom jordbrukssektorn. En ökad svensk livsmedelsproduktion behövs för Sveriges självförsörjning, för landsbygden och för att de livsmedel vi äter ska vara hållbara.

Budgeten sätter ramarna för Livsmedelsstrategin. Jordbruksverket har beräknat att 6,6 miljarder kronor krävs i svensk nationell medfinansiering inom den gemensamma jordbrukspolitiken för att Livsmedelsstrategins mål ska nås, en strategi som alla partier har ställt sig bakom. Sverigedemokraterna lägger 0,9 miljarder i budgeten utöver de 5,7 miljarder som regeringen budgeterar för att nå upp till 6,6 miljarder.

Sverigedemokraterna tar på så vis ansvar för Livsmedelsstrategins genomförande.

Tillräckliga medel inom stödsystemen kommer att leda till ökade investeringar och ökad produktivitet inom jordbruket, vilket leder till ytterligare ökad lönsamhet på sikt.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,90 miljarder kronor 2022.

17.4. Studieskultsavdrag för lärare i glesbygd

Sverigedemokraternas förslag: Lärare som tar anställning i glesbygdsområden ska få en årlig studieskultsavskrivning.

Sverige ska vara ett land där människor kan bo, verka och ha barnen i skola även utanför de större orterna. Det råder lärarbrist i glesbygd, vilket behöver åtgärdas. Glesbygd avser de områden som Tillväxtverket klassar som landsbygdskommuner respektive glesa blandade kommuner. Det behöver vara attraktivt att arbeta i dessa områden och för att fler ska ta anställning där föreslår vi en årlig studieskultsavskrivning om 15 procent för examinerade lärare som tar anställning i glesbygdsområden.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,1 miljarder kronor 2022.

18. Kommunikationer

Sverige är ett stort och avlångt land. Det finns ett behov av att kunna resa och även ett behov olika transportsätt. Samtliga transportslag, inklusive bil och flyg, är viktiga för att samhället ska fungera. Att ensidigt beskatta vissa trafikslag slår onödigt hårt mot strävsamma människor i alla samhällsskikt, inte minst på landsbygden.

En politik för sänkt pris på bensin och diesel gynnar för det första en stor andel svenskar utanför stadskärnorna, som är beroende av bilen i sin vardag. Buss och tåg är också viktiga transportmedel och ska inte nedprioriteras, men Sverigedemokraterna förordar en transportvänlig politik för både stad och landsbygd.

Många transporter kan på sikt ställas om till exempelvis el- och vätgasdrift. Denna övergång ska dock genomföras i harmoni med vad som är tekniskt, ekonomiskt och även miljömässigt rimligt. Att alltför snabbt driva fram en extremt stor efterfrågan på exempelvis batterier kan få oönskade miljöeffekter i de områden där råvarorna bryts. Framförallt ska inte svensk landsbygd offras till förmån för orealistiska koldioxidmål.

18.1. Sänkt skatt på bensin och diesel

Sverigedemokraternas förslag: Hela indexuppräknningen på bensin- och dieselskatten ska avskaffas.

Den nuvarande regeringen ökar bensinpriset varje år genom en indexering, baserad enbart på konsumentprisindex med ett påslag på två procentenheter. Den sammantagna effekten av detta, även om regeringen tidigare kompenserat med en mindre för föregående år, är att bensin- och dieselpriser byggs upp till skyhöga nivåer. Detta drabbar givetvis dem som har långt att pendla till jobbat och dem som bor utanför tätort utan rimliga kollektiva transportsätt. Effekten är mest kännbar för socioekonomiskt svagare grupper, vilket innebär att bilen allt mer blir till en klassfråga.

Sverigedemokraterna inser att stora delar av befolkningen är beroende av bilen samt att det måste finnas möjligheter att fortsatt använda bilen och motsätter sig därför varje höjning av skatten på bensin och diesel under budgetperioden.

Förslaget beräknas minska statens skatteintäkter med 1,35 miljarder kronor 2022.

18.2. Nej till miljöskadlig biodiesel

Sverigedemokraternas förslag: Reduktionsplikten ska sänkas till 5 procent för diesel och 2 procent för bensen. Beskattningen av MK3 och MK1 ska likställas. Alla kvarvarande skattelättnader på biodrivmedel ska avskaffas.

Svenska regeringar, både Alliansen och det rödgröna blocket, för sedan ett antal år en politik som går ut på en gradvis ökande inblandning av biodrivmedel i bränslemixen. Detta kan närmast tjäna som typexempel på en politik som möjligen kan se bra ut på pappret och som tillfredsställer politiska mål, men som i verkligheten i bästa fall är ineffektiv och i värsta fall kontraproduktiv. Den är dessutom kostsam för konsumenter och skattebetalare.

I denna diskussion bör man ha i åtanke att det finns drivmedel baserade på avfall och restprodukter, som har en acceptabel miljöprestanda, medan drivmedel baserade på jordbruksråvaror i ett större perspektiv snarare bidrar till högre nettoutsläpp av växthusgaser. Detta gäller i synnerhet om man tar hänsyn till så kallad förändrad markanvändning, en slutsats som stöds av forskare vid Chalmers och Princeton University.

Sverigedemokraterna förespråkar en lägre reduktionsplikt, 5 procent för diesel och 2 procent för bensen, jämfört med regeringens 26 procent för diesel och 6 procent för bensen. Detta banar väg för ett starkare miljöfokus med högre krav, så att man kan fortsätta att använda inhemskt producerade biodrivmedel med hög miljöprestanda, medan miljömässigt sämre, importerade alternativ kan exkluderas från den svenska drivmedelsmarknaden. Samtidigt slopas samtliga skattenedsättningar för biodrivmedel och beskattningen för diesel miljöklass 1 och diesel miljöklass 3 likställs, vilket är budgetförstärkande åtgärder.

Det är svårt att exakt uppskatta effekten på drivmedelspriset vid pump av en reformerad reduktionsplikt, i synnerhet om man tar hänsyn till marknadseffekter. Men givet den uppenbart fördyrande effekten av inblandning, som krävs i dag, skulle Sverigedemokraternas förslag kunna sänka priset med ytterligare upp till en krona per liter.

Förslaget beräknas öka skatteintäkterna i statens budget med 2,96 miljarder kronor 2022.

18.3. Höjd milersättning

Sverigedemokraternas förslag: Milersättningen ska höjas från 18,50 kronor per mil till 23,50 kronor per mil.

Skattefri milersättning för privat bil i tjänsten ligger för närvarande på 18,50 kronor per mil. Denna ersättning avser att täcka kostnader för bensin och andra drivmedel, slitage, underhåll och service. Ersättningen har legat på denna nivå sedan 2007, då det ökade med femtio öre. Inflationen har sedan dess urholkat beloppet med mer än 10 procent. Dessutom har skatten på drivmedel ökat betydligt, vilket sammantaget innebär att milersättningen har urholkats över tid. Löntagare med stora avstånd till arbetsplatsen bör nu kompenseras för detta genom en avvägd höjning av milersättningen.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,50 miljarder kronor 2022.

18.4. Avskaffad bonus-malus

Sverigedemokraternas förslag: Bonus-malus-systemet för personbilar ska avskaffas.

Bonus/malus innebär i korthet att tyngre fordon beläggs med högre skatt, pengar som sedan subventionerar inköp av exklusiva miljöbilar. Inverkan på koldioxidutsläpp är begränsad och det bör framhållas att elektrifieringen av bilflottan fortgår även utan subventioner. I realiteten innebär bonus-malus att pengar överförs från familjer, ofta på landsbygden, som behöver något större fordon, till höginkomsttagare i tätort.

Problemet är att skattehöjningen för många bilägare blir högst kännbar, det handlar om tusentals kronor per år, beroende på bilmodell. Bonus/malus ska ses i en större kontext, där regeringen konsekvent lägger allt större pålagor på bilister i glesbygd.

Förslaget beräknas minska utgifterna i statens budget med 3,51 miljarder kronor och minska skatteintäkterna i statens budget med 4,29 miljarder kronor 2022.

18.5. Satsningar på infrastruktur

Sverigedemokraternas förslag: Anslagen för vidmakthållande och utvecklande av statens infrastruktur ska utökas.

Sverigedemokraternas strategi för en heltäckande infrastruktur omfattar samtliga trafikslag. Tyvärr har infrastrukturen i Sverige under en längre tid använts som budgetregulator och behoven av underhåll och nya satsningar är betydande. Som första parti i riksdagen markerade Sverigedemokraterna att denna situation inte motiverar en extremt dyr satsning på snabbjärnvägar, ett olönsamt prestigeprojekt som saknar

underlag i form av resenärer och som riskerar att tränga undan nödvändigt underhåll på de befintliga väg- och järnvägsnäten.

Järnvägsunderhållet i Sverige har under en längre tid varit underfinansierat. Trafikverkets kostnader för den egna administrationen har ökat då antalet anställda har stigit. Dessutom utgörs en alltför stor del av arbetet av akuta åtgärder i stället för förebyggande underhåll, mycket på grund av att infrastrukturen under lång tid använts som en budgetregulator. Det finns även ett flertal prioriterade sträckningar som behöver byggas, utökas till dubbelspår eller fyrspår. Det finns vidare en vinning av att öka hastigheten till 250 km/h på flera sträckor, samt möjliggöra längre och tyngre godståg så att större mängder gods kan flyttas över från väg till järnväg, särskilt för den tunga basindustrin.

I takt med att trafiken ökar så ökar också behovet av ny eller utbyggd infrastruktur. Listan över projekt för att utveckla vägnätet är lång och anslagen har under många år varit för låga. Samtidigt har medel saknats till att underhålla det statliga vägnätet. I synnerhet de mindre vägarna har drabbats av bristande underhåll. Om underhåll brister en längre tid kan detta leda till skenande kostnader om själva vägkroppen skadas. Med de medel som regeringen anslår kommer vi att få se en fortsatt negativ utveckling av vägunderhållet. Liket det statliga järnvägsnätet har även vägnätet en underhållsskuld som behöver täckas. Sverigedemokraterna satsar därför för kraftiga förstärkningar inom området.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,00 miljarder kronor.

18.6. Avskaffad trängselskatt

Sverigedemokraternas förslag: Ett avskaffande av trängselskatten ska utredas.

Under pandemin har det varit ett högt tryck på kollektivtrafiken. Att skydda medborgare från att sitta på överfulla bussar och tunnelbanor, för att ta sig till jobbet, genom att möjliggöra för fler resvägar är värdefullt, både för resenärerna men även för all personal som jobbar inom kollektivtrafiken. För att öka incitamenten att välja ett annat färdmedel föreslog Sverigedemokraterna under våren 2021 att trängselskatten skulle avskaffas tillfälligt och att staten skulle stå för inkomstbortfallet. På längre sikt bör trängselskatten avskaffas permanent och Sverigedemokraterna föreslår därför att det tillsätts en utredning för hur detta kan åstadkommas och vilka effekter det medför för berörda regioner och infrastrukturprojekt.

18.7. Avskaffad flygskatt

Sverigedemokraternas förslag: Flygskatten ska avskaffas.

Sverige är ett stort och avlångt land. Vi är beroende av flygtrafiken när det kommer till privata resor och för att möta näringslivets behov av kommunikationer, men även för att upprätthålla samhälls nödvändiga transporter såsom brandflyg, ambulansflyg, polis och försvar. Att det finns flygplatser utspridd över landet är av vikt för Sveriges tillväxt, för vår säkerhet och för vårt välbefinnande.

Under coronapandemin har branschen drabbats hårt, vilket bland annat har resulterat i att staten behövt delta i en rekapitalisering av SAS AB och Swedavia AB under 2020 – en nödvändig åtgärd. Den svenska flygindustrin behöver dock förutsättningar för att överleva och utvecklas på lång sikt, vilket försvåras av regeringens otydliga hållning och tvära kast om framtidens flyg. För att detta ska kunna uppnås i en bransch som kännetecknas av långsiktiga och kostsamma investeringar måste det råda absolut klarhet om att svensk flygindustri ska konkurrera på marknadsmässiga villkor. Av denna anledning anser Sverigedemokraterna att flygskatten ska avskaffas.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,70 miljarder kronor 2022.

19. Energi, miljö och klimat

Naturen ska bevaras och förvaltas på ett sätt som balanserar och tar hänsyn till samhällets olika intressen. Sverigedemokraterna lyfter fram människors hälsa, bevarande av ekosystem, biologisk mångfald och bevarandet av ett varierat kulturlandskap, liksom möjligheterna att bo och verka på landsbygden. Allt hänger ihop. Sveriges natur och växlande geografi rymmer omistliga naturvärden som i många fall behöver skyddas från mänsklig påverkan, i andra fall är det just samspelet mellan natur och människa som upprätthåller det svenska kulturlandskapet.

Sverigedemokratisk politik går i princip inte ut på att separera människan från naturen, snarare tvärtom. Vidare tyder ingenting på att fria människor avstår från resor och god levnadsstandard, det bör inte heller vara politikens strävan, men vetenskaplig utveckling banar väg för modern miljöteknik som minskar människans miljöpåverkan.

Regeringen lägger stora pengar på symbolprojekt, vars nytta kan ofta beskrivas som obetydlig eller direkt obefintlig. Utgiftsområde 20, Allmän miljö och naturvård, har ökat mycket kraftigt sedan 2015, från 5,3 miljarder kronor till 21,9 miljarder kronor i det som regeringen nu föreslår. Att ifrågasätta denna oseriösa hantering av skattemedel handlar absolut inte om brist på omsorg om miljön, utan om att avvisa ineffektiv symbolpolitik till förmån för andra miljöåtgärder och andra behov i samhället.

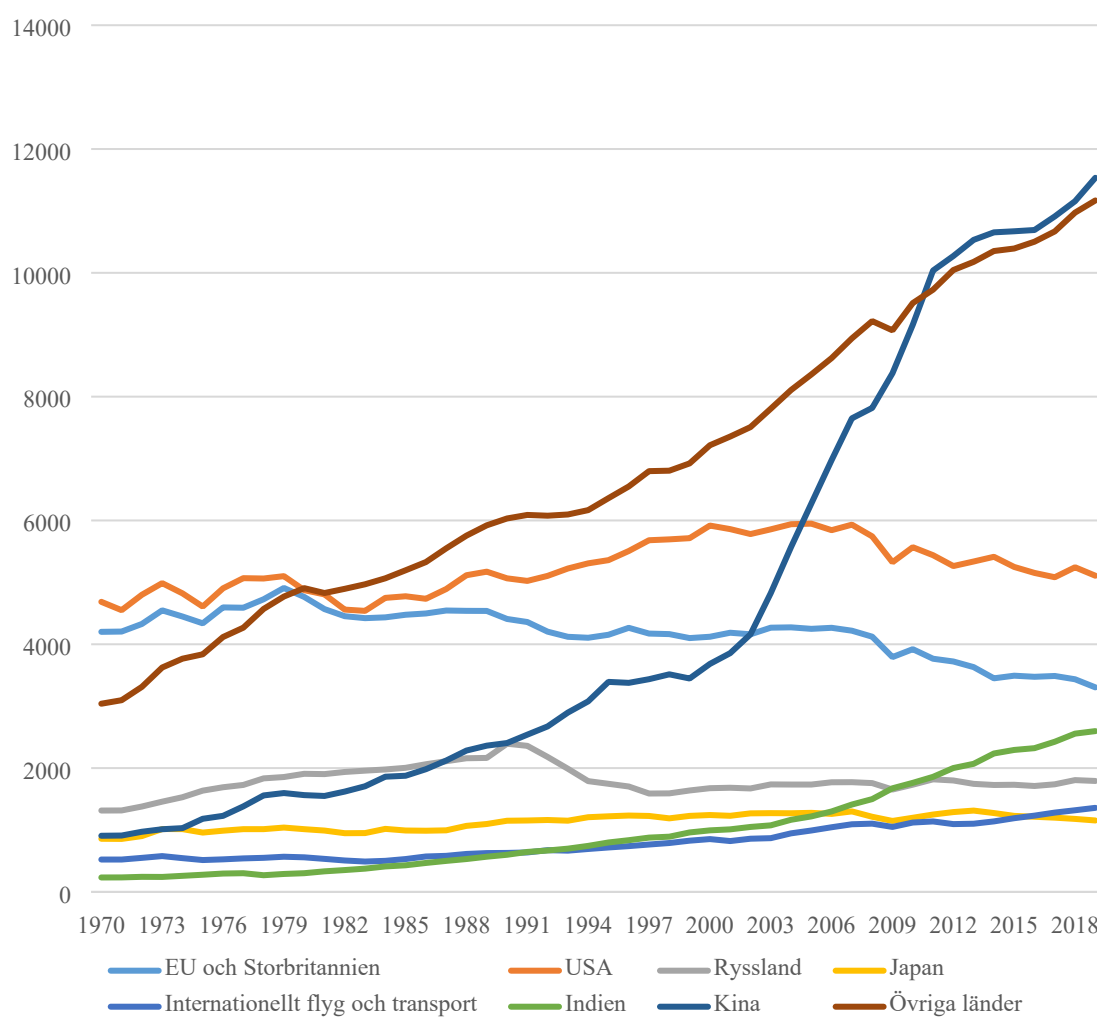
Sverigedemokraterna står upp för en ansvarsfull och effektiv klimatpolitik, där det globala perspektivet ges en central plats. Det globala perspektivet kommer dock i skymundan i rådande svenska klimatpolitik. Det saknas på många håll en grundläggande insikt om att Sverige eller EU på egen hand inte kan styra de globala koldioxidutsläppen i betydande utsträckning. Sverige kan däremot bidra mer effektivt än i dag till det globala klimatarbetet genom att säkerställa en effektiv och handlingskraftig klimatpolitik som gör skillnad på riktigt.

En politik baserad på humanism där alla världens människor har en okränkbar rätt till en bättre morgondag, ska eftersträvas. Därvidlag kan man inte blunda för att all miljö- och klimatpolitik måste föras inom ramarna för de ekonomiska förutsättningarna. En seriös diskussion kring klimatåtgärder som uppfyller rimliga krav på effektivitet förordas. Vidare avhåller vi oss från domedagsprofetior och lägger fokus på realistiska lösningar på verkliga problem.

Utveckling av koldioxidutsläpp

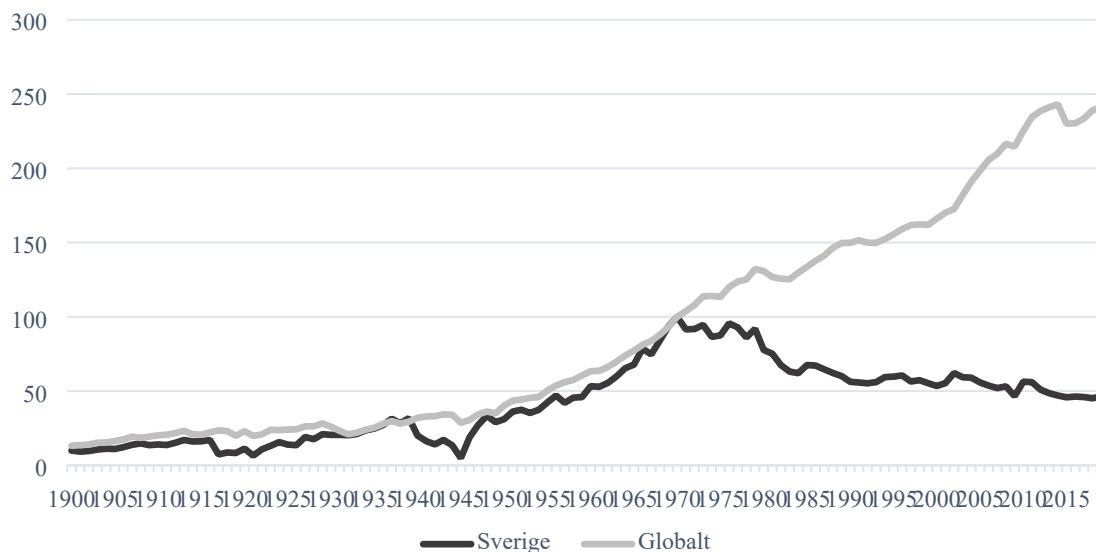
Det totala utsläppet av koldioxid uppgick 2019 till 38 miljarder ton, vilket motsvarar en ökning på cirka 1 procent jämfört med föregående år och drivs främst av ökade utsläpp i utvecklingsekonomier. Coronapandemin innebar minskad produktion och en låg efterfrågan på olja, vilket resulterade i en historisk minskning av utsläpp på cirka två miljarder ton. Medan de globala utsläppen har fördubblats sedan 1970 har de minskat med cirka 21 procent inom EU och med 54 procent i Sverige. För svensk del kan nedgången förklaras med utbyggnationen av kärnkraft och en ökad användning av biobränslen.

Figur 22 – Världens koldioxidutsläpp, miljarder ton, 1970–2019.

Källa: EDGAR 2019.

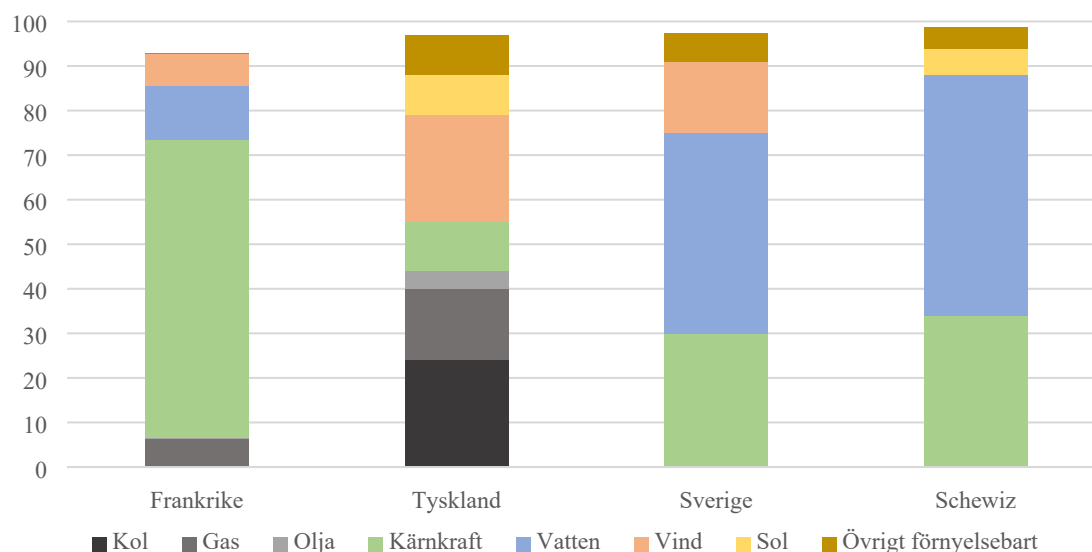
Figur 23 – Utveckling av koldioxidutsläpp i Sverige och världen, 1900–2019, index år 1970 = 100.

Källa: CDIAC och EDGAR 2019.

Global samverkan är en förutsättning för en effektiv klimatpolitik. Klimatavtalet från Paris och de preciseringar av miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan som riksdagen beslutat med anledning av det nya klimatavtalet, är positiva. För att på kort och lång sikt kunna driva industri, handel och därmed i förlängningen lyckas få till jobb och välfärd, måste det som faktiskt släpps ut i Sverige i förhållande till det andra släpper ut tas med i beräkningen då beslut fattas om Sveriges utsläppsminskningar. I Sverige fasades stora delar av användningen av fossila bränslen ut på 70- och 80-talet, bland annat genom en omställning inom uppvärmning. Detta har tillsammans med en nära koldioxidfri elproduktion resulterat i att Sverige i princip har den industrialiserade världens lägsta utsläpp per capita, trots betydande behov av uppvärmning till följd av vårt kalla klimat. Sverige står för endast drygt en promille av världens totala utsläpp av växthusgaser, i paritet med andelen av världens befolkning. Sveriges andel är ännu lägre om hänsyn tas till förändrad markanvändning. Därför är det inte rimligt att Sverige utan vidare ska ta på sig betydligt större utsläppsminskningar än andra länder. Sveriges linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de nationer som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt.

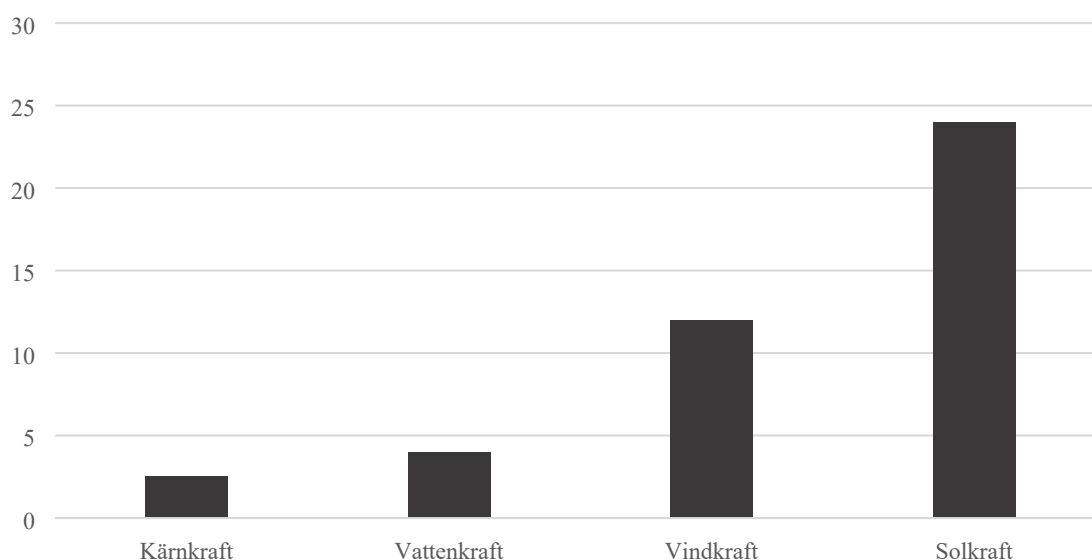
Figur 24 – Jämförelse av elproduktion, 2020.

Källa: BP Statistical review of World Energy and Ember.

Driften för svensk elproduktion är nästintill fri från koldioxidutsläpp. Däremot uppstår det utsläpp vid utvinning av naturresurser, byggnation, hantering av restprodukter och nedmontering av kraftverken. Den energiproduktion som sammantaget har lägst koldioxidutsläpp är kärnkraft följt av vattenkraft på 2,5 gram respektive 4 gram koldioxidekvivalenter på kWh. Detta kan jämföras med kolkraft på 740–910 gram koldioxidekvivalenter per kWh.

Figur 25 – Livscykelutsläpp för fossilfria energislag, CO₂ g/kWh

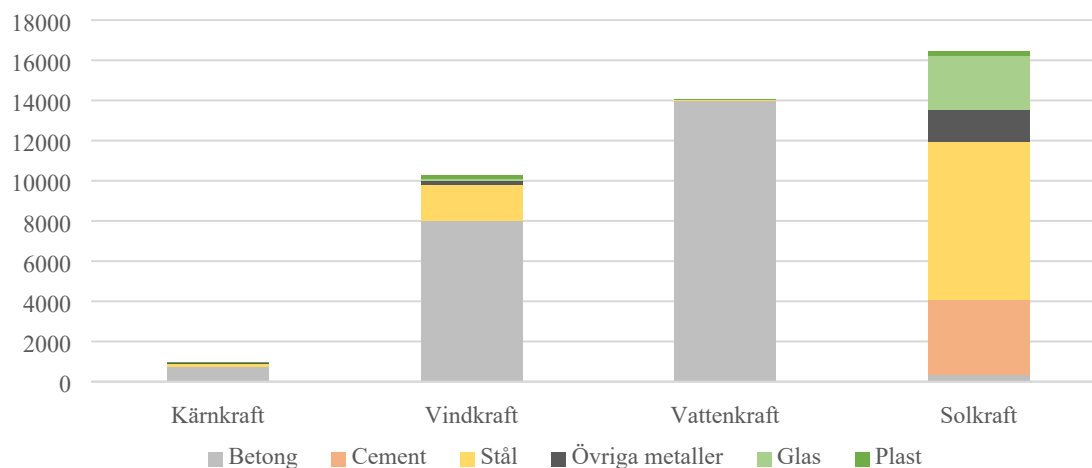
Källa: Vattenfall

Det är dock inte enbart en fråga om utsläpp utan även om resursåtgång per producerat enhet el. För att bygga ett vindkraftverk på 2.0 MW går det exempelvis åt 250 ton stål och järn, 750 ton betong och 29 ton glasfibermaterial och plaster. Resursanvändningen

är en viktig faktor vid en utbyggnad av elproduktionen, där val av energislag påverkar mängden betong som kommer att behövas samt förberedelser för hantering av avfall som inte kan återvinnas, exempelvis glasfiberkomposit.

Figur 26 – Resursåtgång för olika energislag, ton per TWh.

Källa: USA:s energidepartement, 2015.

För att på kort och lång sikt kunna driva industri, handel och därmed i förlängningen lyckas få till jobb och välfärd, måste det som faktiskt släpps ut i Sverige i förhållande till det som andra släpper ut tas med i beräkningen då beslut fattas om Sveriges utsläppsminskningar. I Sverige fasades stora delar av användningen av fossila bränslen ut på 70- och 80-talet, bland annat genom en omställning inom uppvärmning. Detta har tillsammans med en nära koldioxidfri elproduktion resulterat i att Sverige i princip har den industrialiserade världens lägsta utsläpp per capita, trots betydande behov av uppvärmning till följd av vårt kalla klimat.

Strategi för klimatförändringar

Sverigedemokraterna har ett stort engagemang för miljön, både nationellt, regionalt och globalt, och vi ser allvarligt på de ökade utsläppen av växthusgaser i världen och de effekter detta kan få.

Det är samtidigt viktigt att klimatarbetet bygger på en nytto-kostnadsanalys. Det är fullt möjligt att världen står inför betydande temperaturökningar och följderna av detta måste tas på stort allvar. Samtidigt är debatten bland forskarna levande kring vilka konsekvenser olika nivåer av temperaturökning får (vilket bland annat kan noteras av slutsatserna som dragits av 2018 års vinnare av Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne).

I en oklar situation förhåller sig Sverigedemokraterna till ett mer pessimistiskt scenario, att utsläppen av växthusgaser är negativa för den globala utvecklingen och att

Sverige bör bidra till att lösa, dämpa eller på annat sätt motverka effekterna av denna problematik. Här intar ekonomisk utveckling en viktig roll, eftersom brist på resurser gör länder mer sårbara för klimatets nycker.

Vi kan också vara tämligen säkra på att klimatet kommer att variera och att Sverige och andra länder kommer att ställas inför utmaningar till följd av extremväderhändelser, detta oavsett vilken den bakomliggande orsaken är och oavsett hur många miljarder vi väljer att lägga på olika klimatsatsningar.

Sveriges nationella beredskap för klimatförändringar bör förstärkas. Detta berör allt från livsmedelsförsörjning och infrastruktur till andra aspekter på beredskap inför exempelvis skogsbränder och översvämningar.

19.1. Fossilfri elproduktion

Sverigedemokraternas förslag: En forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft ska upprättas.

Kärnkraften utgör ett besynnerligt kapitel i den svenska klimatdebatten. Medan de mest obetydliga och ineffektiva åtgärder lyfts fram som en fråga om liv och död så förhåller man sig väldigt kallsinnigt till kärnkraften, som står för ca 40 procent av den svenska elproduktionen. Nedläggningen av två reaktorer på Ringhals är högst aktuell, vilket regeringen har behandlat som om diskussionen om växthusgaser inte fanns.

Sverigedemokraterna driver motsatt linje och förordar att kärnkraften inte bara ska bevaras, utan också utvecklas. Sverige kan genom att finansiera en forskningsreaktor bidra till utvecklingen av fjärde generationens kärnkraft, som skulle tillåta ett radikalt bättre nyttjande av kärnbränsle och samtidigt minska produktionen av kärnavfall.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,15 miljarder kronor 2022.

19.2. Internationella klimatinvesteringar och bio-CCS

Sverigedemokraternas förslag: Anslaget för internationella klimatinvesteringar och driftstöd för bio-CCS ska utökas.

Ett ökat fokus behövs på klimatfrågans internationella dimension. Beräkningar visar tydligt att internationellt samarbete, genom exempelvis CDM (Clean Development Mechanism), utgör lågt hängande frukter för utsläppsminskningar i ett globalt perspektiv. Här kan utsläppsminskningar göras till en kostnad av 60 kronor per ton att jämföra med regeringens Klimatklivet där beräkningar just nu talar om en kostnad på 400 kronor per ton. Satsningarna på internationella klimatinvesteringar bör ökas på

bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige. Det är positivt att arbete pågår med nya internationella samarbetsformer utifrån artikel 6 i klimatavtalet från Paris. Sverige bör inom ramen för det globala klimatarbetet högre prioritera arbetet med att snabbt sätta nya internationella samarbetsformer för verkningfulla internationella insatser för utsläppsminskningar.

Sverigedemokraternas klimatpolitik har som utgångspunkt att Sverige har ett av världens allra lägsta utsläpp per capita samt att oljeberoende och utsläpp av växthusgaser i högsta grad är globala frågeställningar. Det ter sig därför naturligt att vidta åtgärder så att satsningar på detta område görs i en internationell kontext, varför vi förordar en ökning av regeringens anslag. Exempel på hur Sverige kan bidra till såväl lägre användning av fossila bränslen som till utveckling, är stöd till utbyggnad av vattenkraft, solenergi och annan förnybar energiteknik. Vi vill även bidra internationellt till att bevara och utveckla skogar som hotas att överföras till annan markanvändning, såsom exempelvis i Sydostasien till oljepalmsplanteringar eller i Sydamerika till jordbruks- och betesmarker. Eftersom internationella klimatinvesteringar har visat sig ha en väldigt hög kostnadseffektivitet, föreslås en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor per år jämfört med regeringens budget.

Bio-CCS-tekniken kan vidare komma att spela en avgörande betydelse för att vi ska kunna, inte bara bromsa, men även sänka halten koldioxid i vår atmosfär. Regeringen har anslagit 10 miljoner per år under tre år för att bygga upp formerna för framtidens handelssystem med CCS. Detta bör ske i en snabbare takt och därför anslås extra medel.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,30 miljarder kronor 2022.

19.3. Laddinfrastruktur

Sverigedemokraternas förslag: Ett riktat stöd för laddningsinfrastruktur ska införas.

Det är positivt med en ökad elektrifiering av fordonsflottan och det är statens roll att möjliggöra denna elektrifiering genom att stödja byggandet av den laddningsinfrastruktur som krävs. Därför inrättas ett anslag om 350 miljoner kronor årligen, som riktat stöd för utbyggnad av laddningsinfrastrukturen för elfordon vid hem och i andra lokala miljöer. Detta anslag bör särskilt riktas mot de regioner där utbyggnaden i dag går långsamt, det vill säga, framför allt i mindre befolkningstäta områden.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,35 miljarder kronor 2022.

19.4. Ökade forskningsanslag för miljöteknik och bioekonomi

Sverigedemokraternas förslag: Forskningen inom miljöteknik och bioekonomi ska stärkas.

Inom ramen för det som brukar kallas bioekonomi finns en stor potential för ökat utnyttjande av skogens och jordbrukets resurser. Sverige har en fantastisk resurs i form av kunskap och erfarenhet, särskilt inom skogsbruk och utveckling av skogsprodukter. Detta ska bevaras. Det behöver förbli ekonomiskt lönsamt att bruka skogen. Skogen kan leverera råvaran till nya produkter såsom flytande bränslen, textilier och plaster. Inom jordbruket kan nya växtförädlingsmetoder inom bland annat gentekniken skapa nya möjligheter att exempelvis få fram nya sorter som kräver mindre bekämpningsmedel genom resistens mot olika skadegörare. Vi ser behov av en ny modell för EU-lagstiftning som främjar viktigt teknikutveckling. Svensk växtförädling bör få förutsättningar att vara i genomredigeringsteknikens framkant. En utvecklad bioekonomi leder till arbetstillfällen och skatteintäkter längs hela förädlingskedjan. Därför behöver forskningen inom miljöteknik och bioenergi ges ökade resurser

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,10 miljarder kronor 2022.

19.5. Renare närområden

Sverigedemokraternas förslag: Åtgärder för havs- och vattenmiljö samt för sanering och återställning av förorenade områden ska stärkas.

Havs- och vattenpolitiken står inför svåra utmaningar. Tillståndet i våra vatten i allmänhet och Östersjön i synnerhet är allvarliga. Sverigedemokraterna välkomnar de anslagsökningar som genomförts de senaste åren men ser samtidigt ökade behov. Med ökade resurser finns möjlighet att satsa mer på strandstädning samt kartläggning av färjetrafikens miljöpåverkan i Östersjön.

Vidare har Sverige omkring 80 000 förorenade områden och saneringen av dessa är mycket eftersatta. Sanering av förorenade områden är ett miljömål som anses svårt att uppnå i tid samtidigt som det är ett miljömål som vi har mycket goda möjligheter att påverka. I detta arbete bör strandstädning ingå, inte minst i svårtillgängliga kust- och skärgårdsområden.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,08 miljarder kronor 2022.

19.6. Avskaffad skatt på avfallsförbränning

Sverigedemokraternas förslag: Den särskilda punktskatten på avfallsförbränning ska avskaffas.

Sverigedemokraterna motsätter sig en skatt på avfallsförbränning, främst för att den inte på vare sig ett kostnadseffektivt eller verkningsfullt sätt styr mot en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering. Skatter på avfallsförbränning har inte gett de effekter som varit önskvärda utan i praktiken endast renderat i ytterligare en pålaga på hushållen.

Den utredning som tidigare lagts fram i frågan avstyrkte också förslaget om att införa denna skatt, samtidigt som samtliga berörda myndigheter också avstyrkte det, liksom Sveriges kommuner och landsting.

Denna skatt försämrar lönsamheten för de verk som eldar avfall och där regeringens skattepolitik redan har haft en mycket negativ inverkan på konkurrenskraften för kraftvärmens i Sverige. Den föreslagna skatten bör därmed avskaffas.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,51 miljarder kronor 2022.

20. Bostäder

Antalet otrygga och socialt utsatta områden i Sverige har ökat. Samtidigt tilltar trångboddheten i många bostadsområden och segregationen breder ut sig i samhället. Under lång tid har framförhållning saknats i bostadspolitiken. Detta har lett till den allvarliga situation vi i dag ser med bostadsbrist och trångboddhet i de flesta av landets kommuner. Boverket har bedömt att det behöver byggas 574 000 bostäder fram till och med 2029, vilket innebär ett årligt genomsnittligt byggbehov på 64 000 bostäder, detta ska ställas mot prognosen som pekar mot 60 000 påbörjade bostäder under år 2021.

Behov finns av en mer långsiktig planering för tillgång på bostäder, regelförenklingar inom byggprocessen och ett bättre samspel med infrastrukturen i det regionala bostadsplaneringsstödet. Bostadsbyggandet kan, genom en minskad byråkrati vid nya byggprojekt och en kompetensförstärkning i kommunen för byggprocessen, ske i en snabbare takt än i dag.

En ökad konkurrens mellan byggbolagen och finansiella möjligheter för fler byggbolag att anta byggprojekt, ska hjälpa till att minska byggkostnaderna. Därmed kan boendekostnaderna minskas, vilket är av största vikt för att fler ska kunna efterfråga de bostäder som byggs och skapa förutsättningar för att få till en bättre flyttkedja.

20.1. Bosparande och bolån för unga

Sverigedemokraternas förslag: Möjligheter till bosparande och bolån för unga personer ska införas.

Unga har svårt att erhålla bostad på grund av bostadsbrist samt att det är svårt att finansiera bostad. Kraven på kontantinsats, bolånetak och skärpta amorteringskrav fungerar som en hög tröskel för många. Detta även i fall av fast anställning med relativt god lön. Möjligheter till bosparande och bolån för unga skulle förbättra förutsättningarna. År 2020 bodde cirka en tredjedel av unga vuxna kvar hemma men uppgav att de helst skulle vilja ha egen bostad. Det innebär en stor ökning, exempelvis bodde endast cirka 15 procent av unga vuxna år 1997 kvar hos föräldrarna.

Undersökningar visar att många personer vill äga sitt boende. Det finns behov av hyresrätter, men en mångfald av boendeformer och att kunna köpa sin bostad är avgörande för att alla får en bostad och för att människor ska ha en större frihet i sitt liv samt att kunna välja boendeform. På så sätt hänvisas de inte till att endast konkurrera om bostäder inom hyresrättsbeståndet. Möjligheten till avdragsgillt bosparande uppmuntrar till att spara till sitt boende. Detta kombinerat med ett särskilt bostadslån

skulle ge större möjligheter för unga att komma in på bostadsmarknaden. På så sätt är unga vuxna inte hänvisade till att endast konkurrera om bostäder inom hyresrättsbeståndet.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 1,08 miljarder kronor 2022.

20.2. Klassificera studentbostäder som elevhem

Sverigedemokraternas förslag: Fastighetsavgiften för studentbostäder ska sänkas.

Satsningar på studentbostäder är nödvändiga utifrån en studiesocial kontext. Rent praktiskt och ekonomiskt fyller de en viktig funktion för kunskapsbildningen i samhället. Det är även av särskild vikt att åtgärder tas fram för att komma ofta ekonomiskt pressade studerande till del. Att betala samma fastighetsavgift för en studentbostad, ofta bestående av ett enkelt så kallat korridorrum, som för en attraktiv bostadsrätt i samma storlek är inte rimligt.

I ett led att minska kostnaderna för studenter bör därför alla studentbostäder i stället klassificeras som elevhem. Genom att förändra klassificeringen kan studentbostäderna ges undantag i fastighetstaxeringslagen och därmed undvika fastighetsavgiften som följd. Det är ett självklart steg att ta i och med att studentbostäderna, i lagens mening, inte alltid lever upp till kraven på en fullvärdig bostad. Det finns sammantaget flera skäl för studentbostäder att klassificeras som elevhem.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,20 miljarder kronor 2022.

20.3. Höjt schablonavdrag vid uthyrning av bostad

Sverigedemokraternas förslag: Schablonavdraget vid uthyrning av privatbostad ska höjas från 40 000 kronor per år till 60 000 kronor per år.

När stor bostadsbrist råder tenderar informella andrahandsmarknader och mer eller mindre tvivelaktiga överenskommelser uppstå, vilka myndigheterna inte har insyn i. Laglig andrahandsuthyrning är då att föredra, vilket kan stimuleras genom att göra det skattemässigt mer attraktivt.

Ersättningar vid uthyrning av privatbostadsfastigheter, privatbostäder eller delar av sådana beskattas som inkomst av kapital. Den som hyr ut har rätt att göra ett schablonavdrag. Sverigedemokraterna föreslår att det schablonavdraget ökas för att stärka utbudet av tillgängliga lägenheter.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,30 miljarder kronor 2022.

20.4. Sänkt avgiftstak i skattereduktion för fastighetsavgift

Sverigedemokraternas förslag: Taket på fastighetsavgiften för småhus avseende pensionärer och utsatta grupper ska sänkas från 4 procent till 3 procent av inkomsten.

Fastighetsavgiften på småhus som används som permanentbostad är begränsad för grupper som är ekonomiskt utsatta. Pensionärer eller de som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning har en takbegränsning på hur mycket av sin inkomst man ska behöva betala i fastighetsavgift.

Sverigedemokraterna ser positivt på denna begränsningsregel och vill ytterligare sänka nivån för hur mycket fastighetsavgiften maximalt ska kunna belasta utsatta grupper i samhället.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,20 miljarder kronor 2022.

20.5. Ökad trygghet i utsatta områden

Sverigedemokraternas förslag: Ett nytt anslag för att stärka samhällsplaneringen och insatserna i utsatta områden ska införas.

Säkerheten och tryggheten i många av landets bostadsområden och stadsdelar har försämrats, framför allt i de så kallade utsatta områdena. Det är ett problem som dels behöver åtgärdas med fler repressiva åtgärder, men även genom bättre förutsättningar för en trygghetsskapande samhällsplanering, exempelvis genom ökad belysning och uppöppnande av områden mellan byggnader. Vidare behövs en utvecklad organiserad samverkan där polisen, andra offentliga aktörer, fastighetsägare med flera intressenter deltar. Metoder som använts och givit goda resultat både nationellt och internationellt är exempelvis BID-samverkan (Business Improved Districts) och CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design). Metoderna kan med fördel på ett mer organiserat sätt utvecklas och implementeras i Sverige.

Förslaget beräknas öka utgifterna i statens budget med 0,75 miljarder kronor 2022.

21. Skatter

Sverigedemokraterna är ett tillväxt- och välfärdsvänligt parti. Väststånd genereras genom arbete, vilket stimuleras genom ett dämpat skattetryck. Samtidigt har samhället stora gemensamma behov, vilket kräver finansiering. Debatten om skattenivåer i en inrikespolitisk, svensk kontext har ofta varit mer polariserad än de sakpolitiska skillnaderna. Även om höger och vänster har olika ideologiska utgångspunkter är inte skillnaden i förd politik enorm.

Partiets ideologiska profil handlar i första hand om vad pengarna ska användas till, nationens och medborgarnas bästa. Det är viktigt att upprätthålla skattebetalarnas respekt för den offentliga ekonomin, om skattemedel förlösas blir effekten den motsatta.

Sverigedemokraterna står för en pragmatisk, avvägd skattepolitik som understryker solidaritet och nationell sammanhållning, samtidigt som den som arbetar ska kunna känna en trygghet i att inte bli beskattad med än vad som verkligen behövs.

21.1. Återställd SINK-skatt

Sverigedemokraternas förslag: Återställ den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta (SINK) från 25 procent till tidigare 20 procent.

Boende i utlandet som är skattskyldiga i Sverige behöver ofta betala privat vårdförsäkring, beroende på vilket land de bor i, samtidigt som de inte nyttjar svensk välfärd i någon större utsträckning. Därför är det rimligt att utlandsboende betalar 20 procent i skatt på sina inkomster, vilket tidigare var fallet innan regeringen höjde den till 25 procent.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,50 miljarder kronor 2022.

21.2. Utfasade ränteavdrag

Sverigedemokraternas förslag: Påbörja en utfasning av ränteavdragen med 1 procentenhet per år under fem års tid, 2022–2026.

Ränteavdragen är problematiska då staten subventionerar lånande samtidigt som beskattningen på sparande höjts i två steg. Samtidigt bidrar ränteavdragen till att minska den finansiella stabiliteten eftersom det allt annat lika blir mer förmånligt att låna. Ränteavdragen behöver därför successivt avvecklas. För att inte skapa en finansiell kris

och med respekt för att hushållen agerar utifrån de regelverk som sätts upp bör en utfasning ske oerhört långsamt.

Förslaget beräknas öka skatteintäkterna i statens budget med 0,80 miljarder kronor 2022.

21.3. Sänkt skatt på investeringssparkonton och kapitalförsäkringar

Sverigedemokraternas förslag: Schablonintäkten som underlag för avkastningsskatten på investeringssparkontot och kapitalförsäkringar ska sänkas från 1,0 procent plus statslåneräntan till 0,75 procent plus statslåneräntan.

Se avsnitt 8.5.

21.4. Lägre skatt på bensin och diesel

Sverigedemokraternas förslag: Hela indexuppräknningen på bensin- och dieselskatten ska avskaffas. Reduktionsplikten ska sänkas till 5 procent för diesel och 2 procent för bensin. Beskattningen av MK3 och MK1 ska likställas. Alla kvarvarande skattelättnader på biodrivmedel ska avskaffas.

Se avsnitt 18.1–18.2.

21.5. Avskaffad flygskatt

Sverigedemokraternas förslag: Flygskatten ska avskaffas.

Se avsnitt 18.7.

21.6. Avskaffad kemikalieskatt

Sverigedemokraternas förslag: Den så kallade kemikalieskatten, det vill säga den särskilda punktskatten på elektronikprodukter, ska avskaffas.

Undersökningar visar att kemikalieskatten har slagit hårt mot svensk handel.

Kemikalieskatten har medfört att var tionde köp har flyttats från svenska butiker till utländska hemsidor. Kemikalieskatten är alltså skadlig för näringslivet och leder till lägre intäkter och svagare förutsättningar för industriell utveckling och detaljhandel i Sverige. Företagens anpassning till det nya läget har medfört att de har förflyttat delar av sin verksamhet bort från Sverige, färre svenska arbetstillfällen och i förlängningen till mindre resurser till offentlig sektor.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 1,88 miljarder kronor 2022.

21.7. Avskaffad skatt på plastpåsar

Sverigedemokraternas förslag: Den särskilda punktskatten på plastpåsar ska avskaffas.

Sverigedemokraterna var kritiska mot plastpåseskatten vid införandet i maj 2020. Kritiken bestod främst av att skatten inte innebär någon miljönytta – svenska plastpåsar återvinns till ny plast och/eller energi och en utfasning av dem innebär således ingen minskad miljö- eller klimatpåverkan. Sedan skatten infördes har det skett en kraftig minskning av beskattade plastbärkassar, och parallellt en ökning av icke-beskattade avfallspåsar av plast och papperspåsar – produkter som är sämre ur miljösynpunkt.

När regeringen införde skatten hävdades vidare att intäkterna skulle gå till att rensa upp i naturen, även här får regeringen bakläxa efter att det visat sig att skatteutfallet är långt från prognosen. Sverigedemokraterna föreslår därför att skatten avskaffas.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,37 miljarder kronor 2022.

21.8. Avskaffad skatt på avfallsförbränning

Sverigedemokraternas förslag: Den särskilda punktskatten på avfallsförbränning ska avskaffas.

Se avsnitt 19.6.

21.9. Avskaffad bonus-malus

Sverigedemokraternas förslag: Bonus-malus-systemet för personbilar ska avskaffas.

Se avsnitt 18.4.

21.10. Nej till justerad förmånsbeskattning av tjänstebil

Sverigedemokraternas förslag: Förmånsbeskattningen av tjänstebil ska inte justeras.

En del arbetsgivare erbjuder anställda möjligheten att växla lön mot tjänstebil, vilket innebär att bilen leasas av arbetsgivaren mot att arbetstagaren får lägre lön. Därefter förmånsbeskattas arbetstagaren för bilen som löneförmån. Regeringens förslag om ett kraftigt ökat förmånsvärde innebär att ett antal arbetstagare, som i många fall är beroende av bilen, får en kraftigt höjd skatt. Sverigedemokraternas förslag är att förmånsvärdet inte ska uppjusteras.

21.11. Återställda momsatsar

Sverigedemokraternas förslag: Återställ momsen på restaurang- och cateringtjänster, på burkar och flaskor samt på hämtmat till ordinarie momssats om 25 procent år 2024.

Ordinarie momssats i Sverige är 25 procent, men flertalet varor och tjänster har nedsatta momsatsar, till antingen 12 eller 6 procent. Därtill är vissa varor och tjänster helt momsbefriade. Många momsnedläggningar verkar som ett riktat branschstöd vilket är negativt ur perspektiven samhällsekonomisk effektivitet och rättvisa. Ett exempel är den nedsatta momsen på restaurang- och cateringtjänster, samt på hämtmat. De önskade effekterna har inte uppfyllts. Utvärderingar har gjort gällande att så lite som 1 000 nya jobb har skapats, till en kostnad om närmare 6 miljarder kronor.

I denna budget återställer Sverigedemokraterna dessa båda momsatsar. Tillika höjs momsen på flaskor och burkar till ordinarie 25 procent. I ett längre perspektiv bör en enhetlig moms utredas, eftersom sysselsättningseffekten blir mer påtaglig av sänkta inkomstskatter. En sådan utredning bör även ta sikte på fördelningspolitiska effekter av en skatteväxling.

Tabell 18 – Offentligfinansiella effekter av att avskaffa mervärdesskatten på alkoholfria drycker, dricksvatten och liknande i flaska, restaurang- och cateringtjänster inklusive hämtmat, miljarder kronor.

	2022	2023	2024
Staten			12,70

21.12. Slopad förmånsbeskattning av sjukvård

Sverigedemokraternas förslag: Avskaffa förmånsbeskattningen av privata sjukvårdsförsäkringar.

Svensk sjukvård är överbelastad och har långa köer. Privata sjukvårdsförsäkringar som ger tillgång till privat sjukvård vid sidan av den ordinarie offentliga vården har medfört en avlastning från vårdköerna och från regionerna i den nu rådande situationen. En ökad beskattning på privat sjukvård kan medföra att allt fler väljer att ställa sig i de ordinarie vårdköerna och på så sätt ytterligare belasta den redan problemfyllda offentliga vården med längre väntetider. Sverigedemokraterna motsätter sig därför sjukvårdsskatten som inte leder till samhällsekonomisk nytta eller leder till mer jämlik vård.

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna i statens budget med 0,20 miljarder kronor 2022.

22. Tabeller per utgiftsområde

22.1. Utgiftsområde 1 Rikets styrelse Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	149 157	3 000
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	981 205	±0
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	984 675	10 000
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	120 000	±0
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	123 577	±0
2:5 Riksrevisionen	355 822	±0
3:1 Sametinget	61 800	1 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	8 441 101	-25 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 573 121	15 000
6:1 Allmänna val och demokrati	695 140	±0
6:2 Justitiekanslern	55 726	±0
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	124 792	5 000
6:4 Valmyndigheten	27 000	±0
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	-19 000
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	50 000	±0
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	207 771	±0
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	15 500	±0
8:1 Mediestöd	1 055 519	-140 000
8:2 Myndigheten för press, radio och tv	45 682	±0
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	31 550	-19 000
Summa	17 268 338	-169 000

22.2. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statskontoret	104 034	±0
1:2 Kammarkollegiet	114 574	±0
1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	25 150	±0
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	1 693	±0
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	14 094 000	±0
1:6 Finanspolitiska rådet	10 936	±0
1:7 Konjunkturinstitutet	67 682	±0
1:8 Ekonomistyrningsverket	210 340	±0
1:9 Statistiska centralbyrån	592 901	±0
1:10 Bidragsfastigheter	330 000	±0
1:11 Finansinspektionen	733 787	5 000
1:12 Riksgäldskontoret	338 983	±0
1:13 Bokföringsnämnden	13 907	±0
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	290 116	±0
1:15 Statens servicecenter	882 068	±0
1:16 Finansmarknadsforskning	49 933	±0
1:17 Upphandlingsmyndigheten	111 079	±0
Summa	17 971 183	5 000

22.3. Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Skatteverket	8 202 898	415 000
1:2 Tullverket	2 381 672	90 000
1:3 Kronofogdemyndigheten	2 145 164	50 000
99:1 Folkräkning	±0	500 000
Summa	12 729 734	1 055 000

22.4. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Polismyndigheten	32 985 967	3 145 000
1:2 Säkerhetspolisen	1 828 382	210 000
1:3 Åklagarmyndigheten	1 942 249	25 000
1:4 Ekobrottsmyndigheten	855 674	35 000
1:5 Sveriges Domstolar	6 632 674	95 000
1:6 Kriminalvården	12 162 399	717 000
1:7 Brottsförebyggande rådet	177 371	±0
1:8 Rättsmedicinalverket	552 653	±0
1:9 Brottsoffermyndigheten	43 962	±0
1:10 Ersättning för skador på grund av brott	200 953	175 000
1:11 Rättsliga biträden m.m.	3 915 857	50 000
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	39 987	±0
1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	19 174	±0
1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	70 157	±0
1:15 Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten	24 804	±0
1:16 Domarnämnden	9 823	±0
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	226 900	±0
Summa	61 688 986	4 452 000

22.5. Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 533 554	±0
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	181 848	±0
1:3 Nordiskt samarbete	13 595	10 000
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	4 826	±0
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	52 040	1 000
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	79 358	±0
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28 402	±0
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19 175	±0
1:9 Svenska institutet	131 629	10 000
1:10 Information om Sverige i utlandet	15 475	±0
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	175 215	±0
Summa	2 235 117	21 000

22.6. Försvar och samhällets krisberedskap

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	44 207 502	1 156 000
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	1 476 513	±0
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	19 802 213	1 287 000
1:4 Forskning och teknikutveckling	831 905	50 000
1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	11 463	±0
1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk	333 842	±0
1:7 Officersutbildning m.m.	262 289	±0
1:8 Försvarets radioanstalt	1 551 762	30 000
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	241 697	50 000
1:10 Nämnder m.m.	6 986	±0
1:11 Försvarets materielverk	2 104 280	20 000
1:12 Försvarsunderrättelsedomstolen	10 874	±0
2:1 Kustbevakningen	1 395 048	20 000
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	521 850	20 000
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580	±0
2:4 Krisberedskap	1 273 788	±0
2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	401 671	±0
2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 428 916	±0
2:7 Statens haverikommission	57 728	±0
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	103 000	±0
2:9 Rakel Generation 2	67 000	±0
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	407 892	±0
99:1 Beredskapslager	±0	300 000
Summa	76 525 799	2 933 000

22.7. Utgiftsområde 7 Internationell bistånd

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Biståndsverksamhet	49 985 150	-16 500 000
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 652 317	-500 000
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	17 308	-2 000
1:4 Folke Bernadotteakademin	213 367	-21 000
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	±0
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	21 620	-2 000
Summa	51 939 762	-17 025 000

22.8. Utgiftsområde 8 Migration

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Migrationsverket	4 233 098	-116 000
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 190 000	-1 095 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	123 013	-123 013
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	720 015	20 000
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	204 800	-48 000
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	249 786	-71 000
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	327 202	196 000
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	408 450	±0
Summa	8 456 364	-1 237 013

22.9. Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	765 160	400 000
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	91 251	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	160 340	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	7 062 169	±0
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	33 444 000	±0
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	24 868 886	515 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	511 472	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	2 162 893	400 000
1:9 Läkemedelsverket	161 835	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	120 078	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	3 000 000	±0
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	778 757	13 000
2:1 Folkhälsomyndigheten	511 173	±0
2:2 Insatser för vaccinberedskap	120 500	±0
2:3 Bidrag till WHO	46 665	±0
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	75 502	±0
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 629	±0
3:1 Myndigheten för delaktighet	62 080	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	188 742	±0
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	32 548	±0
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	785 514	40 000
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 395	±0
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	25 043 066	990 000
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	8 660 490	200 000
4:6 Statens institutionsstyrelse	1 867 518	-184 000
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	669 151	175 000
4:8 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	38 094	±0
5:1 Barnombudsmannen	26 939	±0
5:2 Barnets rättigheter	42 261	±0
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	41 002	±0
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	786 503	±0
99:1 Nationell återhämtningsstrategi för vårdpersonal	±0	10 000
99:2 Kvinnors hälsa	±0	250 000
99:3 Nationellt program mot livmoderhalscancer	±0	150 000
Summa	112 483 613	2 959 000

22.10. Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	41 005 070	-30 000
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	41 706 400	±0
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 351 000	30 000
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	2 252 000	±0
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	36 649	±0
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 491 700	100 000
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	282 000	±0
2:1 Försäkringskassan	9 524 366	-193 000
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	72 272	±0
99:1 Sjuklön för småföretag	±0	3 000 000
Summa	97 721 457	2 907 000

22.11. Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Garantipension till ålderspension	13 416 400	1 250 000
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	8 834 900	±0
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	11 461 400	-425 000
1:4 Äldreförsörjningsstöd	1 252 200	-25 000
1:5 Inkomstpensionstillägg	6 121 000	±0
2:1 Pensionsmyndigheten	700 228	±0
Summa	41 786 128	800 000

22.12. Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Barnbidrag	33 426 477	±0
1:2 Föräldraförsäkring	48 225 247	-1 719 000
1:3 Underhållsstöd	2 838 365	±0
1:4 Adoptionsbidrag	14 784	±0
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 029 900	±0
1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	4 752 293	±0
1:7 Pensionsrätt för barnår	8 467 300	±0
1:8 Bostadsbidrag	4 286 404	750 000
99:1 Bidrag till förstföderskor	±0	1 000 000
Summa	103 040 770	31 000

22.13. Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Etableringsåtgärder	142 030	-137 030
1:2 Kommunersättningar vid flyktmottagande	4 516 216	-2 258 000
1:3 Hemutrustningslån	167 271	-167 271
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	129 681	-65 000
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	100 919	±0
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	640 039	75 000
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	76 280	-38 000
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	28 163	±0
4:1 Åtgärder mot segregation	500 000	-500 000
4:2 Delegationen mot segregation	18 416	-9 000
99:1 Obligatorisk förskola för vissa barn	±0	380 000
Summa	6 319 015	-2 719 301

22.14. Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 810 253	±0
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	42 743 597	-20 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	11 423 145	-2 500 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 684 009	100 000
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	136 864	±0
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014-2020	2 545 600	±0
1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021-2027	225 000	±0
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	43 099	±0
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	80 220	±0
1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	59 168	±0
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	±0
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	1 310 000	±0
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	4 771 685	-2 400 000
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	1 094 895	-550 000
1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen	75 000	±0
2:1 Arbetsmiljöverket	737 550	50 000
2:2 Arbetsdomstolen	35 448	±0
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722	±0
2:4 Medlingsinstitutet	56 720	±0
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	39 448	10 000
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000	±0
99:1 Lärlingsanställningar	±0	250 000
Summa	94 025 726	-5 060 000

22.15. Utgiftsområde 15 Studiestöd

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 15 Studiestöd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Studiehjälp	4 439 614	-240 000
1:2 Studiemedel	19 741 430	740 000
1:3 Avsättning för kreditförluster	2 000 641	±0
1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	18 845	±0
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	62 150	±0
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	31 000	±0
1:7 Studiestartsstöd	400 000	-400 000
1:8 Centrala studiestödsnämnden	1 090 481	±0
1:9 Överklagandenämnden för studiestöd	17 324	±0
99:1 Studieskulsavdrag lärare i glesbygd	±0	100 000
Summa	27 801 485	200 000

22.16. Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens skolverk	1 362 338	-55 000
1:2 Statens skolinspektion	481 927	200 000
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	783 592	±0
1:4 Sameskolstyrelsen	58 434	±0
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 253 693	±0
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	259 837	±0
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	3 903 000	1 000 000
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	200 720	±0
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	112 082	±0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	840 526	±0
1:11 Skolforskningsinstitutet	25 450	±0
1:12 Praktisknära skolforskning	32 043	±0
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000	325 000
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	±0
1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	6 553 500	-6 553 500
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	5 417 422	±0
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	143 991	±0
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	3 815 236	200 000
2:1 Universitetskanslersämbetet	171 751	±0

2:2	Universitets- och högskolerådet	260 147	±0
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 038 600	±0
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 368 441	±0
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 355 647	±0
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 432 733	±0
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 386 826	±0
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 743 620	±0
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 969 944	±0
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 779 111	±0
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 590 921	±0
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 231 968	±0
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 748 520	±0
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 067 162	±0
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	804 289	±0
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 749 545	±0
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 359 892	±0
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 843 660	±0
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	763 906	±0
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	433 513	±0
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	768 995	±0
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	285 401	±0
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 202 655	±0
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	390 389	±0
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	897 172	±0
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	322 304	±0
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	636 012	±0
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	287 390	±0
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och	1 071 023	-92 000

	avancerad nivå		
2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	300 160	±0
2:31	Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	693 913	±0
2:32	Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	282 626	-132 000
2:33	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	289 707	±0
2:34	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 825	±0
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	216 661	55 639
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	55 639	-55 639
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	123 864	±0
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	34 895	±0
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	571 955	±0
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	106 082	±0
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	487 005	±0
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 431	±0
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	526 317	±0
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	116 196	±0
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	454 910	±0
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	103 157	±0
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	456 948	±0
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	99 395	±0
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	357 206	±0
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	66 586	±0
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	424 527	±0
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	93 697	±0
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	181 683	22 222
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 222	-22 222
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	70 193	13 037
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och	13 037	-13 037

	utbildning på forskarnivå		
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	146 193	22 357
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 357	-22 357
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	479 407	-59 000
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	125 467	±0
2:61	Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	39 626	±0
2:62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	24 275	±0
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 837 353	±0
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	950 902	±0
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	534 740	±0
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 769 954	±0
2:67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	67 580	±0
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 028 846	-300 000
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	197 453	±0
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 227 356	200 000
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	46 152	±0
3:6	Institutet för rymdfysik	62 845	±0
3:7	Kungl. biblioteket	422 655	±0
3:8	Polarforskningssekreteriatet	66 363	±0
3:9	Sunet	49 183	±0
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	5 409	±0
3:11	Etikprövningsmyndigheten	51 207	±0
3:12	Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	8 350	±0
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	88 995	±0
3:14	Gentekniknämnden	4 810	±0
4:1	Internationella program	81 589	±0
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	10 980	±0
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	58 043	±0
99:1	Stöd till glesbygdsskolor	±0	380 000
99:2	Slopat karensavdrag för förskolepersonal, lärare i grundskolan och fritidspersonal	±0	200 000
99:3	Utökning SYV grundskola och gymnasieskola	±0	125 000
99:4	Jourklasser	±0	800 000
99:5	Utökad personaltäthet fritids	±0	250 000
99:6	Ökad lärartäthet o undervisningstid högre utbildning	±0	250 000
99:7	Avskaffat produktivitetsbidrag	±0	460 000
99:8	Strategiskt forskningsanslag kärnenergiforskning	±0	100 000
99:9	Skolhälsovård	±0	850 000
99:11	Ökat basanslag	±0	300 000
99:12	Ökad generell skolpeng	±0	2 000 000

22.17. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Statens kulturråd	73 714	5 000
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	1 450 582	200 000
1:3	Skapande skola	199 964	±0
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	45 153	20 000
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 852	15 000
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 681 723	±0
1:7	Myndigheten för kulturanalys	18 436	±0
2:1	Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 122 130	-13 703
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	301 614	-16 000
2:3	Statens musikverk	97 355	2 000
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	205 735	-30 000
3:2	Myndigheten för tillgängliga medier	128 474	±0
3:3	Institutet för språk och folkminnen	72 251	11 000
4:1	Statens konstråd	11 078	±0
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 947	±0
4:3	Nämnden för hemslöjdsfrågor	11 805	5 000
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	61 069	-6 000
5:1	Konstnärsnämnden	23 444	±0
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	599 830	-135 000
6:1	Riksarkivet	467 946	31 000
7:1	Riksantikvarieämbetet	286 384	50 000
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	276 042	5 000
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000	250 000
7:4	Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	±0
8:1	Centrala museer: Myndigheter	1 451 114	-96 000
8:2	Centrala museer: Stiftelser	288 714	110 000
8:3	Bidrag till vissa museer	79 718	12 000
8:4	Forum för levande historia	50 175	±0
8:5	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	±0
9:1	Myndigheten för stöd till trossamfund	16 327	3 000
9:2	Stöd till trossamfund	81 919	-25 000
10:1	Filmstöd	608 444	-155 000
11:1	Sändningar av TV Finland	9 721	±0
11:2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 471	±0
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	483	±0
11:4	Statens medieråd	24 144	-15 000

11:5	Stöd till taltidningar	47 856	±0
12:1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	59 053	7 000
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	290 680	-67 000
12:3	Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	2 000	±0
13:1	Stöd till idrotten	2 366 811	±0
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	±0
13:3	Stöd till friluftorganisationer	97 785	5 000
13:4	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	-15 000
13:5	Insatser för den ideella sektorn	23 758	±0
14:1	Bidrag till folkbildningen	4 829 783	-1 175 100
14:2	Bidrag till tolkutbildning	60 331	±0
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	60 000	-60 000
14:4	Särskilt utbildningsstöd	202 158	±0
15:1	Spelinspektionen	77 376	6 000
99:1	Stöd till estetisk hållbarhet	±0	250 000
99:2	Kulturresevat	±0	40 000
99:3	Kulturarvs-ROT	±0	160 000
99:4	Kulturarvsfond	±0	100 000
99:5	Skapande äldreomsorg	±0	35 000
99:6	Öppna museer	±0	150 000
99:7	Stimulansbidrag kulturmiljökompetens	±0	50 000
99:8	Stimulansbidrag kultur i vården	±0	35 000
99:9	Kulturlotsar och Sverigecenter	±0	300 000
99:10	Bibliotekssatsning	±0	100 000
99:11	LOA-fond	±0	100 000
Summa		18 454 593	248 197

22.18. Utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik
Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Bostadspolitisk utveckling	20 600	±0
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	12 500	±0
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000	±0
1:4 Boverket	316 330	-2 000
1:5 Statens geotekniska institut	56 847	±0
1:6 Lantmäteriet	688 817	±0
1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus	1 565 000	-1 565 000
1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	4 050 000	-4 050 000
2:1 Konsumentverket	169 873	-3 200
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	53 792	±0
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	30 642	±0
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	13 559	±0
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374	±0
99:1 Stöd till lokal konsumentvägledning	±0	129 000
99:2 Ökad trygghet i utsatta områden	±0	750 000
99:3 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	±0	34 000
Summa	7 025 334	-4 707 200

22.19. Utgiftsområde 19 Regional tillväxt
Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	2 560 937	±0
1:2 Transportbidrag	430 864	±0
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	1 600 000	±0
1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021-2027	650 000	±0
Summa	5 241 801	±0

22.20. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård
 Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Naturvårdsverket	645 033	-37 000
1:2 Miljöövervakning m.m.	513 714	±0
1:3 Åtgärder för värdefull natur	2 064 035	±0
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	1 167 318	30 000
1:5 Miljöforskning	96 825	±0
1:6 Kemikalieinspektionen	298 094	±0
1:7 Avgifter till Internationella organisationer	282 131	±0
1:8 Klimatbonus	3 510 000	-3 510 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	298 143	±0
1:10 Klimatanpassning	140 000	±0
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 579 565	50 000
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	154 100	50 000
1:13 Internationellt miljösamarbete	47 400	±0
1:14 Skydd av värdefull natur	3 725 500	-2 005 000
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	307 151	-60 000
1:16 Klimatinvesteringar	2 755 000	-2 755 000
1:17 Klimatpremier	1 600 500	-1 331 000
1:18 Stöd för gröna och trygga samhällen	200 000	-200 000
1:19 Industriklivet	909 000	±0
1:20 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	215 000	±0
1:21 Driftstöd för bio-CCS	10 000	250 000
1:22 Kompetenslyft för klimatomställningen	100 000	-100 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	128 163	50 000
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 104 908	150 000
99:1 Laddinfrastruktur elfordon	±0	350 000
99:2 Förädlingsprojekt Alm och Ask	±0	20 000
99:3 Centrum för genteknik i naturens tjänst	±0	10 000
Summa	21 851 580	-9 038 000

22.21. Utgiftsområde 21 Energi

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens energimyndighet	419 387	-20 000
1:2 Insatser för energieffektivisering	118 000	±0
1:3 Insatser för förnybar elproduktion	25 000	-25 000
1:4 Energiforskning	1 432 723	50 000
1:5 Infrastruktur för elektrifierade transporter	600 000	±0
1:6 Energimarknadsinspektionen	184 294	±0
1:7 Energiteknik	1 077 600	-578 000
1:8 Elberedskap	361 000	±0
1:9 Avgifter till internationella organisationer	25 328	1 000
1:10 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m	140 000	-140 000
1:11 Elsäkerhetsverket	71 592	±0
99:1 Forskningsreaktor	±0	150 000
Summa	4 454 924	-562 000

22.22. Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	31 929 785	500 000
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	30 402 263	500 000
1:3 Trafikverket	1 426 106	±0
1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	369 108	±0
1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	146 184	±0
1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser	128 813	250 000
1:7 Trafikavtal	1 038 000	±0
1:8 Viss internationell verksamhet	30 557	±0
1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	82 037	±0
1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	690 000	±0
1:11 Trängselskatt i Stockholm	1 943 400	±0
1:12 Transportstyrelsen	2 367 233	±0
1:13 Trafikanalys	69 709	±0
1:14 Trängselskatt i Göteborg	1 025 200	±0
1:15 Sjöfartsstöd	1 550 000	500 000
1:16 Internationell tågtrafik	45 000	-45 000
1:17 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	299 000	±0
1:18 Bidrag för upprätthållande av kollektivtrafik	1 000 000	±0
1:19 Lån till körkort	151 466	±0
2:1 Post- och telestyrelsen	87 679	±0

2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	136 278	±0
2:3	Grundläggande betaltjänster	28 037	±0
2:4	Informationsteknik och telekommunikation	104 844	±0
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	1 561 014	50 000
2:6	Myndigheten för digital förvaltning	156 845	±0
2:7	Digital förvaltning	195 994	±0
99:1	Näringslivspott för järnvägsanslutningar till industrier	±0	50 000
99:2	Näringslivspott till stöd för väganslutningar till industrier	±0	250 000
99:3	Bidrag till Underhåll av enskilda vägar	±0	50 000
99:4	Inköp av två brandflygplan	±0	110 000
Summa		76 964 552	2 215 000

22.23. Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Skogsstyrelsen	622 925 ±0
1:2	Insatser för skogsbruket	1 066 073 50 000
1:3	Statens veterinärmedicinska anstalt	165 256 ±0
1:4	Bidrag till veterinär fältverksamhet	133 940 ±0
1:5	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933 22 000
1:6	Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	183 349 ±0
1:7	Ersättningar för viltskador m.m.	52 778 ±0
1:8	Statens jordbruksverk	615 698 48 000
1:9	Bekämpning av växtskadegörare	15 000 ±0
1:10	Gårdsstöd m.m.	6 982 048 ±0
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	167 000 ±0
1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	36 200 ±0
1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	174 200 ±0
1:14	Livsmedelsverket	344 398 ±0
1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	204 160 ±0
1:16	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	46 913 ±0
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 783 297 ±0
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 088 310 ±0
1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	42 330 ±0
1:20	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116 ±0
1:21	Åtgärder på fjällägenheter	1 529 ±0
1:22	Främjande av rennäringen m.m.	125 915 10 000
1:23	Sveriges lantbruksuniversitet	2 134 808 50 000
1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och	713 664 50 000

	samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning		
1:25	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177	±0
1:26	Nedsättning av slakteriavgifter	73 237	±0
1:27	Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	15 000	±0
1:28	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	101 500	±0
1:29	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	120 000	±0
99:2	Växtförädling	±0	10 000
99:3	Åkermarksinventering	±0	2 000
99:4	Sekretariat för synkronisering av forskning och behov	±0	5 000
99:5	Miljöprövningsdelegation för tillståndsprövningar	±0	10 000
99:6	Pilotprojekt för avbytartjänst inom jordbruket	±0	20 000
99:7	Projekt grogrund	±0	10 000
99:8	Uppföljning biologiska bekämpningsmedels spridning	±0	5 000
99:9	Nationella livsmedelsstrategin	±0	900 000
99:10	Kontrollfunktion livsmedelsbedrägerier	±0	30 000
Summa		22 044 754	1 222 000

22.24. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Verket för innovationssystem	279 816	-72 000
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 540 255	-1 000 000
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	997 268	±0
1:4 Tillväxtverket	663 677	36 000
1:5 Näringslivsutveckling	905 942	110 000
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	67 146	3 000
1:7 Turistfrämjande	124 613	100 000
1:8 Sveriges geologiska undersökning	255 310	132 000
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923	1 000
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000	±0
1:11 Bolagsverket	65 542	20 000
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327	1 000
1:13 Konkurrensverket	169 438	5 000
1:14 Konkurrensforskning	10 804	±0
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	122 510	±0
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	18 850	±0
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 000	±0
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860	±0
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000	±0
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472	±0
1:21 Patent- och registreringsverket	335 706	11 000
1:22 Stöd vid korttidsarbete	365 000	±0
1:23 Brexitjusteringsreserven	386 000	±0
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	25 956	±0
2:2 Kommerskollegium	91 494	1 000
2:3 Exportfrämjande verksamhet	361 367	±0
2:4 Investeringsfrämjande	72 772	±0
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517	±0
2:6 Bidrag till standardiseringen	31 336	±0
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	100 000	±0
99:1 Starta-eget bidrag för yrkesverksamma	±0	100 000
Summa	9 344 901	-552 000

22.25. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner
Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	147 046 689	3 000 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 718 355	±0
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150	±0
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner	250 000	±0
1:5 Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner	300 000	±0
Summa	152 322 194	3 000 000

22.26. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.
Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Räntor på statsskulden	12 000 000	±0
1:2 Oförutsedda utgifter	10 000	±0
1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145 200	±0
Summa	12 155 200	±0

22.27. Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen
Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Avgiften till Europeiska unionen	47 836 848	±0
Summa	47 836 848	±0

23. Statsbudgeten och den offentliga sektorn

23.1. Utgiftstak för staten

Utgiftstak för staten

Miljoner kronor - avvikelser från regeringen

	2022	2023	2024
Takbegränsade utgifter	-18 573	-25 542	-32 606
Budgeteringsmarginal	18 573	25 542	32 606
Utgiftstak för staten	±0	±0	±0

23.2. Statsbudgetens inkomster

Inkomster i statens budget

Miljoner kronor - avvikelser från regeringen

	2022	2023	2024
Direkta skatter på arbete	-11 223	-10 722	127 847
Indirekta skatter på arbete	-482	-645	-164 542
Skatt på kapital	-250	-2 190	-1 290
Skatt på konsumtion och insatsvaror	-6 112	-9 237	-122
Offentliga sektorns skatteintäkter	-18 042	-22 769	-38 082
avgår skatter till andra sektorer	1 437	597	361
Statens skatteintäkter	-16 605	-22 172	-37 721
Periodiseringar	±0	±0	±0
Statens skatteinkomster	-16 605	-22 172	-37 721
Övriga inkomster	2 300	-1 670	-1 660
Inkomster i statens budget	-14 305	-23 842	-39 381

23.3. Statsbudgetens saldo och statsskuld

Statens budgetsaldo och statsskulden

Miljoner kronor - avvikelser från regeringen

	2022	2023	2024
Inkomster i statens budget	-14 305	-23 842	-39 381
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	-18 573	-25 542	-32 606
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigerings	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	4 268	1 700	-6 775
Statsskuld vid årets slut	-4 268	-5 968	807

23.4. Den offentliga sektorns finanser

Den offentliga sektorns finanser

Miljoner kronor - avvikelse från regeringen

	2022	2023	2024
Offentlig sektors inkomster	-15 772	-20 999	-36 322
Offentlig sektors utgifter	-20 299	-23 453	-54 261
Finansiellt sparande i offentlig sektor	4 527	2 454	17 939
Staten	4 268	1 700	-6 775
Ålderspensionssystemet	259	754	24 714
Kommunsektorn	±0	±0	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-0,58 %	0,56 %	1,14 %

23.5. Kommunsektorns finanser

Kommunsektorns finanser

Miljoner kronor - avvikelse från regeringen

	2022	2023	2024
Kommunernas inkomster	1 533	5 843	6 059
Kommunal inkomstskatt	-1 467	-607	-391
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	3 450	3 450
Statsbidrag under utgiftsområde 25	3 000	3 000	3 000
därav ekonomiska regleringar	±0	±0	±0
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	±0	±0	±0
Utgifter	1 533	5 843	6 059
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0	±0	±0

23.6. Förslag till utgiftsramar 2022

Förslag till utgiftsramar 2022

Tusental kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1 Rikets styrelse	17 268 338	-169 000
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	17 971 183	5 000
3 Skatt, tull och exekution	12 729 734	1 055 000
4 Rättsväsendet	61 688 986	4 452 000
5 Internationell samverkan	2 235 117	21 000
6 Försvar och samhällets krisberedskap	76 525 799	2 933 000
7 Internationellt bistånd	51 939 762	-17 025 000
8 Migration	8 456 364	-1 237 013
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	112 483 613	2 959 000
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 721 457	2 907 000
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	41 786 128	800 000
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	103 040 770	31 000
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	6 319 015	-2 719 301
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	94 025 726	-5 060 000
15 Studiestöd	27 801 485	200 000
16 Utbildning och universitetsforskning	94 529 445	448 500
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	18 454 593	248 197
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	7 025 334	-4 707 200
19 Regional utveckling	5 241 801	±0
20 Allmän miljö- och naturvård	21 851 580	-9 038 000
21 Energi	4 454 924	-562 000
22 Kommunikationer	76 964 552	2 215 000
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	22 044 754	1 222 000
24 Näringsliv	9 344 901	-552 000
25 Allmänna bidrag till kommuner	152 322 194	3 000 000
26 Statsskuldräntor m.m.	12 155 200	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	47 836 848	±0
Summa utgiftsområden	1 204 219 603	-18 572 817
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	-6 681 205	±0
Summa utgifter	1 197 538 398	-18 572 817
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-60 090 130	±0
Kassamässig korrigerering	370 837	±0
Summa	1 137 819 105	-18 572 817

23.7. Förslag till utgiftsramar 2023–2024

Förslag till utgiftsramar 2023-2024

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen	
	2023	2024
1 Rikets styrelse	-334	-524
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	5	5
3 Skatt, tull och exekution	590	611
4 Rättsväsendet	4 490	6 858
5 Internationell samverkan	21	21
6 Försvar och samhällets krisberedskap	2 618	2 103
7 Internationellt bistånd	-23 127	-29 227
8 Migration	-2 784	-3 724
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	2 875	3 410
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	5 517	6 247
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	800	750
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-662	-57
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	-3 730	-4 257
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	-6 600	-6 174
15 Studiestöd	300	570
16 Utbildning och universitetsforskning	-579	-1 544
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	998	967
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	-4 078	-5 228
19 Regional utveckling	±0	±0
20 Allmän miljö- och naturvård	-7 070	-8 066
21 Energi	1	11
22 Kommunikationer	2 055	2 035
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	1 232	1 232
24 Näringsliv	-1 080	-1 623
25 Allmänna bidrag till kommuner	3 000	3 000
26 Statsskuldräntor m.m.	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0
Summa utgiftsområden	-25 542	-32 606
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	±0	±0
Summa utgifter	-25 542	-32 606
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0
Kassamässig korrigerering	±0	±0
Summa	-25 542	-32 606

23.8. Beräkning av statsbudgetens inkomster 2022

Inkomster

Tusental kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1100 Direkta skatter på arbete	699 968 626	-11 223 000
1111 Statlig inkomstskatt	54 707 724	-931 000
1115 Kommunal inkomstskatt	829 121 840	-1 267 000
1120 Allmän pensionsavgift	142 000 175	30 000
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-325 861 113	-9 055 000
1200 Indirekta skatter på arbete	656 081 264	-482 000
1210 Arbetsgivaravgifter	650 550 006	-502 000
1240 Egenavgifter	13 916 853	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-44 607 084	20 000
1270 Särskild löneskatt	54 580 049	±0
1280 Nedsättningar	-18 948 405	±0
1290 Tjänstegruppliv	589 845	±0
1300 Skatt på kapital	316 724 321	-250 000
1310 Skatt på kapital, hushåll	86 042 613	-600 000
1320 Skatt på företagsvinster	166 837 235	1 010 000
1330 Kupongskatt	5 759 753	±0
1340 Avkastningsskatt	7 423 010	-500 000
1350 Fastighetskatt	35 927 402	-160 000
1360 Stämpelskatt	14 734 308	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	671 957 954	-6 112 000
1410 Mervärdesskatt, hushåll	526 816 803	-572 000
1420 Skatt på alkohol och tobak	28 519 640	10 000
1430 Energiskatt	56 482 051	2 420 000
1430 Energiskatt	±0	±0
1440 Koldioxidskatt	21 954 815	-460 000
1450 Övriga skatter på energi och miljö	7 223 481	-3 180 000
1470 Skatt på vägtrafik	23 400 368	-4 330 000
1480 Övriga skatter	7 560 796	±0
1500 Skatt på import	6 990 812	±0
1600 Restförda och övriga skatter	14 227 748	25 000
1700 Avgående poster, skatter till EU	-6 990 812	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	2 358 959 913	-18 042 000
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 142 287 113	1 437 000

Statens skatteintäkter (periodiserat)	1 216 672 800	-16 605 000
1900 Periodiseringar	5 124 024	±0
1000 Statens skatteinkomster (kassamässigt)	1 221 796 824	-16 605 000
Övriga inkomster (kassamässigt)	-30 802 590	2 300 000
2000 Inkomster av statens verksamhet	44 456 316	2 300 000
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000 000	±0
4000 Återbetalning av lån	528 834	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	18 038 000	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	27 786 900	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-126 612 640	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	1 190 994 234	-14 305 000

23.9. Beräkning av statsbudgetens inkomster 2023–2024

Inkomster 2023-2024

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	
	2023	2024
1100 Direkta skatter på arbete	-10 722	127 847
1111 Statlig inkomstskatt	-858	-1 911
1115 Kommunal inkomstskatt	-407	-191
1120 Allmän pensionsavgift	10	30
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-9 467	129 919
1200 Indirekta skatter på arbete	-645	-164 542
1210 Arbetsgivaravgifter	-665	-164 552
1240 Egenavgifter	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	20	10
1270 Särskild löneskatt	±0	±0
1280 Nedsättningar	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	±0	±0
1300 Skatt på kapital	-2 190	-1 290
1310 Skatt på kapital, hushåll	300	1 200
1320 Skatt på företagsvinster	1 720	1 820
1330 Kupongskatt	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	-600	-700
1350 Fastighetskatt	-3 610	-3 610
1360 Stämpelskatt	±0	±0

1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	-9 237	-122
1410 Mervärdesskatt, hushåll	-842	11 538
1420 Skatt på alkohol och tobak	10	-760
1430 Energiskatt	745	-1 120
1430 Energiskatt	±0	±0
1440 Koldioxidskatt	-810	-1 230
1450 Övriga skatter på energi och miljö	-4 120	-4 260
1470 Skatt på vägtrafik	-4 220	-4 290
1480 Övriga skatter	±0	±0
1500 Skatt på import	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	25	25
1700 Avgående poster, skatter till EU	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	-22 769	-38 082
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	597	361
Statens skatteintäkter (periodiserat)	-22 172	-37 721
1900 Periodiseringar	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster (kassamässigt)	-22 172	-37 721
Övriga inkomster (kassamässigt)	-1 670	-1 660
2000 Inkomster av statens verksamhet	-1 670	-1 660
3000 Inkomster av försåld egendom	±0	±0
4000 Återbetalning av lån	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	-23 842	-39 381

Jimmie Åkesson (SD)

Oscar Sjöstedt (SD)

Henrik Vinge (SD)

Julia Kronlid (SD)

Richard Jomshof (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Mattias Karlsson i Norrhult (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Bo Broman (SD)

Aron Emilsson (SD)

Martin Kinnunen (SD)